

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (1958) 1987 RUGPJŪTIS-AUGUST 25

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Derybos Vilniuje

Išėjvos ryšiai su okupuota Lietuva tebėra sunkiai sprendžiama problema. Ji tik tada išsprendžiama, jei pasibaigtų sovietinė okupacija. To visi labai laukiame, tačiau jos galo dar nematyti. Tautai tenka gyventi Sovietų Sąjungos atneštoje priespaudoje, su kuria turi skaitytis ir išeivija. Kokios bebūtų sąlygos Lietuvoje, išeivja negali nuo jos izoliuotis bei ramiai žiūrėti rankas sudėjusi. Ir juo sunkesnės gyvenimo sąlygos Lietuvoje, juo didesnis turi būti išeivijos rūpestis jai padėti. Noro pagelbėti Lietuvai išeivijoje netrūksta, bet trūksta būdų bei priemonių jai pagelbėti, nes viską blokuoja sovietiniai sargybiniai. Išeiviai, norintys padėti Lietuvai, atsitraukia į sovietinės okupacijos sieną. Jie nori užmegzti tiesioginį ryšį su pavergta tauta, bet kelią pastoja pavergėjai. Kai kurie išeiviai, nebeskirdami kur yra tautos interesai ir kur pavergėjo, bando palaikyti ryšius, pasitenkindami pavergėjų atstovais ir pasiduodami iliuzijai, kad tai jau ryšiai su tauta. Kad jie tuo būdu stiprina pavergėjus, o ne pavergtuosius, visai nejaucia. O čia kaip tik ir glūdi visa painiava. Visi išeiviai nori bendrauti su savo tauta, o ne jos pavergėjais, tačiau konkrečiose situacijose tai nelengva įžvelgti, nes sovietinė sistema nevengia maskavimosi bei propagandinio klaidinimo.

IŠEIVJOS ryšių su pavergta Lietuva klausimą iš naujo pajudino "Gimtas kraštas", išspausdinęs 1987 m. 27 nr. reportažą "Sėskim ir pakalbėkime", kuriame aprašomos lyg ir derybos Vilniuje prie apskrito stalo. Jose dalyvavo išeiviai, besitelkiantys daugiausia apie "Akiračius", būtent: Mykolas Drunga, prof. Edvardas Kaminskas, Kęstutis Keblys, Liūtauras Mockūnas. Iš okupuotos Lietuvos pareigūnų dalyvavo: prof. Česlovas Kudaba, Rimgaudas Mališauskas, Justas Paleckis, Vaclovas Sakalauskas, A. Čekuolis. Iš jų pokalbių matyti, kad dabartiniame gorbachiovinio persitvarkymo laikotarpyje ir okupuotoje Lietuvoje atsiranda naujų galimybių ryšiuose su išeivija. Dalis užtvarų, izoliavusių pavergtą tautą nuo išeivijos, galėtų būti nugriauta. Bet toji galimybė tebėra netikra. Pokalbyje dalyvavę sovietiniai pareigūnai mažai turi galios, ir jų sprendimai gali būti nubraižyti maskvinės valdžios, kuri ten yra visagali ir nuo kurios viskas priklauso. Išeivijos žmonės, dalyvavę pokalbyje, nors ir kultūrininkai, bet neturi mandato kalbėti išeivijos vardu. Jų pažadai yra asmeninio pobūdžio ir gali nerasti platesnio pritarimo išeivijoje. Vis dėlto reikia pripažinti, kad tose Vilniaus "derybose" buvo pajudinti lietuvių tautai reikšmingi klausimai, ir tai pozityvia prasme.

MINĖTUOSE Vilniaus pokalbiuose buvo keliami daugiausia kultūrinio pobūdžio klausimai, kurių sprendimas eina vis per "Tėviškės" draugiją, vadovautą gen. Pr. Petronio, dabar vadovaujamą V. Sakalausko. Tai pats netinkamiausias kelias kultūriniam problemom svestyti bei spręsti. "Tėviškės" draugija yra sovietinės rusiškiosios "Rodinos" steiginy, politinė-propagandinė institucija, tarnaujanti Maskvai. Jos painiojimas kultūrinėje srityje yra viso reikalo gadinimas. Vienas pokalbio dalyvių pasiūlė steigti "Tėviškės" draugijos atitinkmenį išeivijoje! To dar būtų! Tai būtų naujas baubas išeivijai gsdinti. Jau daug priimtinesnis tam tikslui prof. Č. Kudabos minimas Kultūros fondas, kuris ribotus kultūrinės srities. Bet ir čia tyko pavojus: sovietinėje sietimoje visa kultūrinė sritis yra pajungta politikai. Ne be reikalo vienas Vilniaus pareigūnų pareiškė, kad visoje ryšių su išeivija problemoje yra vienas neperžengiamas "tabu", būtent negali būti "kvestionuojamas Lietuvos inkorporavimas į TSRS". Taigi nei straipsniai, nei knygos, nei novelės, nei romanai, nei poezija, nei paveikslai, nei dainos, nei giesmės, kur keliama Lietuvos laisvės klausimas, negali pasiekti okupuotos Lietuvos. Toks kultūrinis ryšių palaikymas gali vesti prie tylaus minėto "inkorporavimo" pripažinimo ir laisvės ugnies gesinimo tautoje. O laisvai išeivijai tai pirmaeilis rūpestis.

Pasauliniai protestai prieš vergiją

"Juodojo kaspino" diena Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Vakaruose

Š. m. rugpjūčio 23, sekmadienį, pasauliniu mastu buvo protestuojama prieš sovietinę vergiją, kurią įgaliino Molotovo-Ribbentropo sutartis 1939 m. rugpjūčio 23 d. Jos dėka prasidėjo pasaulinis karas, atnešęs vergiją Baltijos valstybėms ir daugeliui kitų kraštų. Prieš tą vergiją ir protestuoja ne tik baltiečiai savo sostinėse, bet ir laisvieji Vakarai, ypač juose gyvenantys pavergtų tautų žmonės.

Tą protestų sąjūdį suorganizavo 1986 m. įsteigęs tarpautinis komitetas "Black Ribbon Day Committee" Toronte. Pernai įvyko protesto demonstracijos daugelyje Vakarų pasaulio miestų. Šiais metais tasai sąjūdis gerokai išsiplėtė ir surengė demonstracijas 50-tyje miestų įvairiuose kraštuose.

Pastebėtina ypač tai, kad šiais metais pirmą kartą de-

monstracijos įvyko Vilniuje, Rygoje ir Taline. Reuterio agentūros žiniomis iš Vilniaus, ten dalyvavo 500 asmenų. Kalbą pasakiusi viena moteris, reikalaujama Lietuvos nepriklausomybės. Dalyvių minia dainavusi patriotinės dainas ir šaukusi: "Laisvės, laisvės, laisvės!"

Panašios demonstracijos įvykusios Rygoje ir Taline. Rygoje 2000 minia padėjusi gėles prie Laisvės paminklo. Reuterio agentūra, pateikdama šį skaičių, remiasi sovietiniais šaltiniais Rygoje ir priduria, kad Talino demonstracijoje dalyvavo keli šimtai žmonių ir surengė "propagandinį spektaklį".

"Juodojo kaspino" komiteto žiniomis, Rygos demonstracijos įvyko dalyvavo 5000 asmenų, o Vilniaus — 2000. Apie dalyvių skaičių Talino demonstracijos (Nukelta į 9-tą psl.)

Lietuvos krikščionybės sukaiktis iškilnių išvakarėse — 1987 m. birželio 27 d. lietuviai maldininkai buvo priimti Šv. Tėvo JONO-PAULIAUS II audiencijų salėje. Šv. Tėvas sveikina nepriklausomos Lietuvos atstovus Vatikaniui STASYS LOZORAITIS. Už Šv. Tėvo matyti vyskupas PAULIUS BALTAKIS, OFM "L'Osservatore Romano"

PRANEŠIMAS IŠ BRITANIJOS

Televizinis filmas iš Lietuvos

Skotijos televizijos atstovai lankėsi Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje, ieškodami medžiagos apie įtariamus karo nusikaltėlius

1986 m. pabaigoje britų vyriausybei buvo pateiktas 17 įtariamų karo nusikaltėlių sąrašas, kurių tarpe yra Antanas Gecevičius, gyvenantis Skotijoje, Edinburge. Jis man nėra pažįstamas, o taip pat su kitais čia gyvenančiais lietuviais jokių ryšių neturėjo. Jis tapo čia labai "žymiu" asmeniu. Skotų televizija ir ypatingai vienas dienraštis kurį laiką nesigailėjo nei laiko nei triušo. Šių metų pradžioje britų vyriausybės ministeris padarė žydų delegacijai pareiškimą, kad britų vyriausybė tuo reikalu jokių žygių neisiims, nes kaltinimai nėra labai aiškūs, be to, minėtas asmuo yra pilnateisis britų pilietis. Minėto asmens pilietybę gauti pareiškimas irgi buvo tam paskirtos komisijos peržiūrėtas ir rastas tvarkoje.

Liepos pradžioje per televiziją ir tuos pačius dienraščius buvo paskelbta, kad yra paruoštas dokumentinis filmas, kuris parodys, kas vyko 1941 metais Lietuvoje. Reklama buvo keletą kartų pakartota per televiziją ir spaudą. Liepos 23 d. buvo parodytas pats filmas. Pusė valandos skirta A. Gecevičiui, kita pusė valandos — įtariamam nusikaltėliui ukrainiečiui, gyvenusiam Anglijoje. Filmuotojai buvo nuvykę į Kauną, Panerius, Maskvą, Slucką ir Katyną.

Pradžioje vyriausiosios sovietų prokuroras Maskvoje padarė pranešimą bendrai karo nusikaltėlių klausimu, esą laikas kaskart trumpėja, dauguma to meto liudininkų esą mirę. Kai britų ministrė pirminkė lankėsi Maskvoje, jai buvo pateiktas klausimas apie karo nusikaltėlius, ramiai gyvenančius Britanijoje. Ministrė davusi atsakymą, esą Britanija neturinti galiojančios sutarties nusikaltėliams išduoti Sovietų Sąjungai.

Toliau buvo parodytos Lietuva, Latvija, Estija, Gudija ir Ukraina, paminėta Vokietija ir Sovietų Sąjungos sutartis, kurios metu buvo įkurtas karo nusikaltėlių sąrašas, kurių tarpe yra Antanas Gecevičius, gyvenantis Skotijoje, Edinburge. Jis man nėra pažįstamas, o taip pat su kitais čia gyvenančiais lietuviais jokių ryšių neturėjo. Jis tapo čia labai "žymiu" asmeniu. Skotų televizija ir ypatingai vienas dienraštis kurį laiką nesigailėjo nei laiko nei triušo. Šių metų pradžioje britų vyriausybės ministeris padarė žydų delegacijai pareiškimą, kad britų vyriausybė tuo reikalu jokių žygių neisiims, nes kaltinimai nėra labai aiškūs, be to, minėtas asmuo yra pilnateisis britų pilietis. Minėto asmens pilietybę gauti pareiškimas irgi buvo tam paskirtos komisijos peržiūrėtas ir rastas tvarkoje.

Seka dabartinio vyriausio Lietuvos prokuroro pareiškimas ir parodoma pora liudininkų, kurie yra buvę 12-to ypatingo bataliono kariai, atlikę bausmę už savo nusikaltimus Sibire. Vienas jų paskaitė savo pareiškimą iš gana didoko sąsiuvinio, kitam buvo parodyta trys nuotraukos. Liudininkas pasirinko vieną ir lietuviškai buvo paklaustas, kas tas vyras? Atsakymas — Gecevičius. Trečias liudininkas buvo nuvežtas į Slucką, kur atpažino buvusį žudynių vietą. Kitas pusvalandis skirtas ukrainiečiui. Buvo parodyta keletas vietovių, įskaitant Katyną, be komentarų, ir apklausi- sinėta keletas liudininkų. Film pabaigoje parodyta mirties metrikų ištrauka jau mirusio buvusio karo nusikaltėlio, gyvenusio Boltone, Anglijoje.

Toje pačioje programoje žydų atstovų buvo padaryti pareiškimai, kad Britanija yra vienintelis kraštas, kuriame buvusio karo nusikaltėliai gali ramiai gyventi. Esą parlamentas galėtų greitai padaryti nuosprendį. Paminėjo ir Kanadą, kuri yra pasirodusi padėti Sovietų Sąjungai.

Tą patį vakarą po parodyto dokumentinio filmo buvo pranešta, kad už valandos vyks diskusijos. Jos truko vieną valandą. Buvo parodyta, kaip žydų atstovas pabėdė į Gecevičiaus duris Edinburge ir paklausė, ar jis norėtų dalyvauti diskusijoje? Pro praviras

duris moteriškas balsas pasakė ne. Gavėje gana didelės būrys reporterių ir fotografų, nebuvo tik policijos. Diskusijų pradžioje vėl buvo pakartotos jau matytos žudynių scenos Lietuvoje. Toliau televizijos reporterė ir žydų atstovas pateikė įvairius klausimus. Diskusijoje dalyvavo britų parlamento konservatorių atstovas, anglikonų vyskupas, vieno universiteto teisės dėstytojas, profesorius iš Amerikos ir dar vienas skotas. Visiems buvo pasiūlyta pareikšti savo nuomonę.

Parlamento narys išreiškė britų vyriausybės šiuo klausimu laikyseną, kuri jau buvo anksčiau girdėta. Likusieji buvo panašios nuomonės; buvusių karo nusikaltėlių gaudymas nėra labai realus dalykas, nes nusikaltimai vykę karo metu prieš keturiasdešimt metų. Įtariamais nusikaltėliai, kurie dar gyvi, yra "old men". Rasti to laiko liudininkus, mačiusius žudynes, būtų labai sunku, be to, Sovietų Sąjunga turi liudininkų neišleisti. Teismams būtų beprasmiš.

Profesorius iš Amerikos priminė, kad jo nuomone, įtariamais nusikaltėlių gaudymas yra daugiau kerštas negu teisingumo atstatymas. Pasak jo, pati Izraelio valstybė tuo pagrindu gyvuojanti.

Pasiskakymai nevisai patiko žydų atstovui. Anglikonų vyskupas buvo nuomonės, kad moraliniai nusikaltėliai turėtų būti teisiami, nežiūrint jų amžiaus ir laikotarpio kada nusikaltimai buvo įvykę. Pabaigoje buvo priimta išvada: turėtų būti įsteigta tarptautinė organizacija, kurios tikslas atskleisti visus nusikaltimus, susijusius su tautžudyste. Sn.K. Red. prierašas. Šio pranešimo autorius prie čia išspausdinto rašinio pridėjo ir keletą iškarpų iš "Daily Record" dienraščio. Jose daug rašoma apie Antaną Geč-Gecevičių kaip įtariamą karo nusikaltė-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

V. BERLYNO SPANDAU KALĖJIME MIRĖ RUDOLFAS HESSAS, paskutinis vadų grupei priklausęs nacių. Velionis turėjo ankstyvus ryšius su A. Hitleriu, netgi padėjo jam parašyti knygą "Mein Kampf". Kai A. Hitleris su savo klika atėjo valdžion 1933 m. sausio 30 d., R. Hessas buvo paskelbtas jo pavaduotoju, bet greit prarado savo įtaką, nustumtas apsuksesnių partiečių. 1941 m. gegužės 10 d. R. Hessas nustebo pasaulį, "ME-110" naikintuvu nuskrįdamas Britanijon ir ten nusileisdamas su parašytu siekti taikos su Britanija. Jo tada išsižadėjo pergalių svajonėmis gyvenęs A. Hitleris, o britų vadai nesusigundė atbėgėlio siūloma taika, nes jis teigė, kad II D. karą laimės Trečiasis Reichas. Britanijoje R. Hessas buvo uždarytas karo belaisių stovykloje, o Niurnbergo tribunolas 1946

m. spalio 1 d. jį nuteisė kalėti iki gyvos galvos už taikos su-žlugdymą Vokietijos paruošimu II D. pasaulio karui. R. Hessas išvengė mirties bausmės su kitais nacių vadais, pripažintas nenusikaltusiu žmoniškumui. Esą jam neteko įsijungti į masinių žudynių planavimą ir jų vykdymą. Su kitais šešiais nacių R. Hessas buvo uždarytas V. Berlyno britų zonos Spandau kalėjime, kurį, kas mėnesį pasikeisdami, prižiūrėdavo buvusieji II D. karo sąjungininkai — amerikiečiai, britai, prancūzai ir sovietai. Nuo 1966 m. R. Hessui teko būti vieninteliu kaliniu šiame 600 kalinių skirtame kalėjime, kai iš jo išėjo B. von Schirachas ir A. Speeras. Vakariečiai kelis kartus siūlė bausmės dovanojimą, bet jų pasiūlymą visada atmesdavo sovietai. Jie, matyt, įtarė, kad R. Hessas, siekdamas taikos su Britanija, Vokietijai norėjo užtikrinti laisvas rankas 1941 m. birželio 22 d. prasidėsiančiame vokiečių-sovietų kare.

Neaiški mirtis

R. Hesso mirtį rugpjūčio 17 d. visų keturių sąjungininkų vardu pranešė diplomatinis britų atstovas A. Purdonas, nutylėdamas mirties priežastį. Pranešimas nieko nenustebino, nes velionis jau buvo 93 metų amžiaus, kalinamas nuo pabėgimo Britanijon 1941 m. gegužės 10 d. Dėmesio buvo susilaukta vėliau, kai paaiškėjo, kad amerikietis sargybinis R. Hessą rado kalėjimo sodo namelyje su elektros laidu ant kaklo. R. Hessas kasdien būdavo išleidžiamas pasivaikščioti kalėjimo sode ir pailsėti įleidžiamas namelin. Iš kasdienio jis buvo nuvežtas britų karo ligoninėn ir ten mirė ne atgavęs sąmonės. Britų chirurgas, atlikęs skrodimą, pagrįdine mirties priežastimi pripažino užtroškimą. Esą velionis nusizūdė, kvėpavimą sustabdes ant kaklo užsineru elektros laidu, prieš tai parašęs laišką šeimai. Su tokia išvada nenori sutikti sūnus W. R. Hessas. Jam neatrodo, kad 93 metų liguistas tėvas būtų turėjęs pakankamai jėgos pasismaugti. Amerikietis Eugene Bird, kuriam teko būti Spandau kalėjimo viršininku, kai kontrolę perimdavo JAV atstovai,

prisimena keturis nesėkmingus R. Hesso bandymus nusizudyti. Esą dėl to pastaraisiais metais jo niekada vieno be priežiūros nepalikdavo sargybinis.

Sunaikins kalėjimą

Po R. Hesso mirties tuojau buvo uždarytas JAV, Britanijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos tvarkytas Spandau kalėjimas. Jo XIX š. priklausantis pastatas bus nugriautas per dvi savaites, kad netaptų šventove naujesiems naciams. Iš Berlyną tvarkančios keturių sąjungininkų komendantūros sovietai pasitraukė ankstyvą 1948 m. pavasarį, bet jie iki R. Hesso mirties ištikimai atiduodavo, savo duoklę visų sąjungininkų tvarkomam Spandau kalėjimui V. Berlyne. Su jo mirtimi dabar nutrūksta dar vienas tiesioginis Sovietų Sąjungos ryšys su V. Berlynu ir buvusiais sąjungininkais. Lieka tik Berlyno orinio susisiekimo centras V. Berlyno priemiestyje, tvarkantis tris oro koridorius ryšiams su V. Vokietija. Centras vis dar tebeturi nuolatinis Britanijos, JAV, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos atstovus lėktuvų skrydžiams reguliuoti.

Palaidojo šeimai

Sovietų Sąjunga, dar šių metų balandžio mėnesį atsisakiusi išleisti R. Hessą, kad jis galėtų numirti tarp šeimos narių, padarė vieną nuolaidą — palaikus atidavė šeimai. Niurnbergo tribunolas nuteistųjų palaikus buvo įsakęs sudėginti ir pelenus išmėtyti vėjams. Velionis norėjo būti palaidotas Wundsiedelio kapinėse prie Čekoslovakijos sienos, kur jo šeima turėjo kapaviečių. Vietinei policijai teko uždaryti kapinaites, kai į jas pradėjo atvykti propagandinės naudos siekiantys naujieji naciai su savo šūkiais "Siege heil". Demonstracijų Vienoje susilaukė Britanijos ambasada, prie kurios būrelis naujųjų nacių suvedino Britanijos vėliavą. R. Hesso mirtį jie pavadino žmogžudyste, o Britanijos ambasada, matyt, pasirinko nežinodami, kad mirties dieną Spandau kalėjimą V. Berlyno britų zonoje tvarkė ir velionį prižiūrėjo amerikiečiai. Lai-dotuvės suvelino sūnaus W. R. Hesso pareikalautas antrasis skrodimas, sutraukęs daugiau nacių Wundsiedelin.

Šiame numeryje:

Derybos Vilniuje

Derybinis pokalbis tarp sovietinių pareigūnų ir keturių išeivių

Televizinis filmas iš Lietuvos

Skotijos televizijos atstovai ieškojo nusikaltimų pėdsakų

Brazilijos didmiesčiuose

Ilgos kelionės pabaiga ir paskutiniai keliauninkų nuotykių

Laisvės bailiai

P. Amerikos valstybės neremia JAV politikos, dairosi į Kubą

Lietuvių rūpesčiai kitataučių spaudoje

Kaimyninės tautos seka lietuvių veiklą ir rašo apie ją

Vienybė ar vergavimas?

Vienybės vardu Lietuvoje stiprinama sovietinė vergija

Taip veikiame Brazilijoje

Pranešimas apie įvairius renginius pastaroju metu

Lietuviai kanadiečių spaudoje

Kai kurie pasižymėję statybininkai, pastebėti kanadiečių

Aktualios lituanistinės temos dabarčiai

"Lituanistikos darbu" leidiny nesuturėtų dūlėti sandėlyje

Kadaise garsėjo teatro scenoje...

Palaidotas buvęs Kaune žymus baletų šokėjas Velbasis

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, remėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).

Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalą kreiptis tiesiai į "TZ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication — 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Mielam bičiuliui-bendradarbiui

a. a. JONUI VITKAUSKUI

mirus,

reiškiu užuojautą žmonai JUZEI, sūnui VIKTORUI, dukrai NIJOLEI BLAIR ir jų šeimoms –

V. Vaitkus

A+ A

VANDAI ŠLAPKAUSKIENEI

mirus,

vyrą ANTANĄ, dukrą IRUTĘ, sūnus – ANDRIŲ ir VITĄ su šeima, seserį JANINĄ su šeima, visus artimuosius ir draugus nuoširdžiai užjaučiame –

Judita, Stasys, Alvydas ir Rimvydas Paškauskai

Mylimai žmonai

A+ A

FELICIJAI URBONIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame VYTAUTĄ URBONĄ, šeimą ir artimuosius –

Angelika ir Juozas Sungailos

A+ A

FELICIJAI URBONIENEI

mirus,

jos vyrą VYTAUTĄ, dukrą RŪTĄ, sūnų KĘSTUTĮ, brolius – VLADĄ, VINČĄ ir jų šeimas, giliai užjaučiame bei kartu liūdime

O. K. Dalindos
O. K. Kudirkos
A. J. Paršėliūnai

Mūsų brangiai narei

A+ A

FELICIJAI URBONIENEI

atsiskyrus su šiuo pasauliu.

jos vyrą VYTAUTĄ, dukrą RŪTĄ, sūnų KĘSTUTĮ, brolius – VINČĄ, VLADĄ ir jų šeimas bei kitus gimes nuoširdžiai užjaučiame –

KLK moterų draugijos
Lietuvos kankinių parapijos skyrius

Mielai mūsų

A+ A

FELICIJAI URBONIENEI

amžinybėn iškeliavus,

jos vyrą VYTAUTĄ, dukrą RŪTĄ su šeima, sūnų KĘSTUTĮ su žmona, brolius VINČĄ ir VLADĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

S. V. Aušrotai
Grazina Balčiūnienė
R. P. Bražukai
O. Jakimavičienė
V. J. Jasinevičiai
E. J. Krikščūnai
L. V. Kolyčiai
I. R. Paškauskai
A. V. Ramanauskai
O. L. Rimkai
R. J. Žiūraičiai

Kelionė per Pietų Ameriką

Brazilijos didmiesčiuose

STASYS DALIUS

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Grįždami iš parko, pravažiuojame pro futbolo stadioną, kuris talpina 250.000 žmonių ir yra didžiausias pasaulyje, pro buvusio imperatoriaus rūmus, kurie dabar paversti muziejum. Riodežaneiro yra garsus savo karnavalais, kuriems visus metus ruošiasi ir karnavalo savaitę visas miestas tuo gyvena. Karnavalo paradui yra įrengti pastovūs gatvėje laiptai, eilėmis einantys aukštyn. Didžiulis plotas gal mylios ilgio užimtas tomis sėdynėmis ir reikia įsivaizduoti, kiek sutalpina sėdinčių žmonių, stebinčių karnavalo parada. Mūsų autobusas vos gali pravažiuoti pro tą vietą, nes didelis autovežimų susikimšimas.

Kristaus statula

Pirmą kartą lankantiems Riodežaneirą pirmiausia parodomas cukraus galvos ir Corcovado kalnas, kur yra Kristaus statula. Prie statulos veda elektrinis naujas šveicarų pastatytas kalnų traukinėlis, kuris per 17 minučių nukeliauja dviejų mylių ilgio nuotolį. Kalno šonais yra išvestas vingiuojąs kelias, kuriuo automobiliai gali pasiekti viršūnę. Mes patogiai susėdę keliavom traukinėliu. Važiuojant traukinėliu ir kylant aukštyn, reginio į miestą mažai matyti, nes dengia aukšti medžiai, kurių pilna pašlaitė.

Traukinėlis nepriveža ligi pačios Kristaus statulos – išlipus dar reikia gerokai laiptais palypėti. Saulėtą ir karštą dieną teko gerokai prakaito nuvarvinti, kol užlipom prie statulos. Kristaus statula turi milžiniškas dimensijas, pastatyta ant Corcovado kalno viršūnės 2.800 pėdų aukštyje. Pati statula yra 100 pėdų aukščio ir tarp ištiestų rankų yra 92 pėdos atstumas. Taip pat turi ir didžiulį svorį, nes galva sveria 30 tonų, o kiekviena ranka po 88 tonas. Visa statula sveria per 1000 tonų. Reikėjo 5 metų jai pastatyti. Ji yra aiškiai matoma beveik iš visų miesto rajonų. Taipgi puikus reginys iš jos papėdės į miestą, apsuptą kalnų, smėlėtus pajūrio paplūdimius ir dangoraižius, kylančius į dangų. Visas kalnas aplink statulą apaugęs medžiais, krūmais, žole ir gėlėmis – nėra jokios tuščios vietelės. O Kristaus statula, išskėtusi rankas, atrodo, laimina ir globoja miestą.

Cukraus galvos kalnas

Šis kalnas laikomas didžiausia turistine atrakcija ir yra daugiau kaip 5000 pėdų aukščio su panašia į cukraus galvą viršūnę, nuo kurios ir gavo šį vardą. Viršūnė pasiekama dviem etapais ant kabelio pakabintais vagonėliais. Čia atvykus teko palaukti gan ilgoje eilėje, nes yra daug norinčių šiuo traukinėliu pasinaudojant pasiekti kalno viršūnę. Vagonėlis gan talpus, nes paima 75 žmones iš karto. Kai pakibom ore tarp dangaus ir žemės, švystelėjo mintis, kad liktų tik šlapia vieta, jeigu kabelis neišlaikytų. Tačiau kabelis išlaiko, ir vagonėlis lengvai siūbuodamas pasiekia kalno viršų. Iš čia kitas vagonėlis užveža ant kito jau cukraus galvos kalno.

Pasiekus viršūnę, atsiveria įspūdingas vaizdas į visą miestą, kurio ilgai negali pamiršti. Puikiai matomas ir Corcovado kalnas su garsiąja Kristaus statula. Pirmojo kalno viršūnėje yra restoranas, suvenyrų krautuvės ir šokių salė. Čia visa mūsų grupė buvo nufotografuota ir už kelių minučių gavome nuotraukas, primenančias šią kelionę. Taipgi lauke stovi pirmasis gan primityvus kabelio vagonėlis ir mašinėlė su dantračiais bei krumpiais, kurie aptarnavo 1912-1972 m. keleivius. Dar prieš tai, kai kabelio nebuvo, reikėjo savo jėgomis kopti į kalną. Mums buvo parodytas kalno šlaite siauras takelis ir į uolos sieną įkalti geležiniai kabliai, į kuriuos įsikabindami kopdavo į viršų.

Brangakmenių dirbtuvė

Brazilija pasižymi savo brangakmeniais, kurių daug randama. Riodežaneiro mies-

te yra dirbtuvių, kurios tuos mineralus apdirba, ir lankytojai kviečiami jas apžiūrėti. Didžiausias dirbtuves turi H. Stern ir E. Moreno. Iš viešbučio norinčius pamatyti mineralų apdirbimą į papuošalus tos bendrovės paima savo automobiliais ir vėliau apžiūrėjus parveža atgal į viešbutį.

Mes turėjom po visų išvykų vieną dieną laisvą, tad daugelis sutarėme važiuoti apžiūrėti Sterno dirbtuvės. Mus iš ryto paėmė automobilis ir pagal pajūrio paplūdimius per porą tunelių atvežė į vidurmiestį prie dirbtuvės. Ten pasitiko tarnautojai ir nedidelėmis grupėmis suskirstė apvedžiojo bei aprodė visus skyrius.

Pirmame kambaryje parodomi visi mineralai, randami uoloje, išpjauti dideliais luitais, dar tebesą akmenyje. Po to matėm kaip išpjaunama iš akmens, daromos reikiamos formos, apdailinamos ir išgaunami brangakmeniai, paruošti dėti į auksinius papuošalus. Taipgi matėm už stiklinių langų dirbančius specialistus.

Apžiūrėjimas gan įdomus, trunkas apie pusvalandį. Po to nuvedė mus į krautuvės kambarius, kur žėri įvairūs papuošalai pardavimui. Čia gali pigiau negu Kanadoje ką nors nusipirkti, nors spaudimo nedaroma ir per jėgą nesiūloma. Jeigu ir nieko nenumatė pirkti, bet dirbtuves verta pamatyti ir susipažinti su brangiųjų mineralų apdirbimu.

Tame rajone gatvė ištisai vien prekybos ir brangakmenių krautuvės. Mūsų grupės dalyviai kiti po kelis kartus per dieną važiavo ir rinkosi toje dirbtuvėje papuošalus. Iš krautuvės automobilis vėl nemokamai parvežė atgal į viešbutį.

Nemaloni patirtis

Mūsų viešbutis "Intercontinental" stovi visai prie pajūrio paplūdimio, kur dienos metu auksiniam smėlyje gausybė žmonių. Tačiau vakare paplūdimys būna tuščias, nieko nematyti vaikščiojant. Kai tik atvykom į Riodežaneirą, buvom perspėti, kad nesinešiotume su savim pinigų nei paso, viską reikia laikyti viešbučio seife. Nevaikščioti vienišiem po gatves net ir dienos metu, nes šis miestas pagarsėjęs turistų apiplėšimais ir užpuilimais. Perspėjimas nemaloniai nuteikė, bet niekas nepagalvojo, kad paskutinę kelionės dieną vienas iš mūsų grupės tai asmeniškai patirs.

Nukentėjo jau vyresnio amžiaus Čarlis, kai jis, tuoj po vidurdienio pasiėmęs foto aparatą, nuėjo padaryti nuotraukų jūros paplūdimio su besimaudančiais žmonėmis. Kadangi viešbutis visai prie paplūdimio, tai paėjęs keleto žingsnių šaligatviu sustojo ir darė nuotraukas atsiskę į jūrą. Jautėsi visai saugiai, nes aplinkui vaikščiojo žmonės, ir jis drąsiai spraksėjo foto aparatu. Staiga pajuto iš užpakalio smūgį į sprandą ir liko patrenktas žemėn. Staiga svetimos rankos, besigriebaliojančios po jo kelnų kišenes. Krisdamas žemėn dar spėjo riktelti, o du užpuolikai jauni vyrai, trumpom kelnėm,

neradę nieko kišenos leidosi bėgti. Aplink besą žmonės padėjo atsikelti ir padavė nušviestą į šalį foto aparatą, kuris nebuvo pagrobtas. Atsirado tuč tuojau ir policininkas, kuris vijoši užpuolikus, bet tie greit minioje dingo. Čarliui staigiai krentant ant šaligatvio, buvo gerokai apdraskyta ranka iki pat alkūnės. Laimė, kad nebuvo sulaužyta. Rankos aptvarstymą gavo mūsų viešbutyje ir vėliau visą tą nuotykį papasakojo mums.

Turtingieji ir vargšai

Kai vėliau vadovui buvo pasakyta apie šį užpuolimą dienos metu ir dar visai prie viešbučio, tai jis plačiau papasakojo apie Brazilijos gyvenimo problemas ir kas priveda prie tokių įvykių. Pasak jo, Brazilijoje yra milžiniškas skirtumas tarp turtingų ir beturčių, mokyti ir beraščių. Ir tai vis dar didėja beturčių nenaudai. Visos dirbamos žemės 80% valdo Brazilijoje saujelė turtingųjų, kurie sudaro tik 5% visų gyventojų. Iš 138 milijonų gyventojų, 20 milijonų darbininkų uždirba minimum mažiau negu 60 dol. mėnesiui. Iš tolimų krašto užkampių beturčiai braunasi į miestus, tikėdamiesi geresnio pragyvenimo. Miestai perkrauti žmonėmis, nerandančiais gyventi vietelės, nes jau dešimt Brazilijos miestų turi daugiau kaip po vieną milijoną gyventojų. Beturčiai ir benamiai yra užmiesčio rajonuose susirentę iš visokių liekanų lūšnelės, kur nėra nei elektros, nei vandens. Tragiškas socialinis gyvenimas privertia palikti vaikus gatvės gyvenimui, kurie, susimetę į genges, miega po tiltais ir pragyvena versdamiesi vagystėmis ar net užpuodinėjimais.

Baigiant kelionę

Priešpaskutinį vakarą visa mūsų grupė atskirame kambaryje turėjom bendrą vakarinę su vynu. Grupės vadovas Vernon tarė trumpą žodį, dėkodamas visiems už sklandų bendradarbiavimą ir kartą atsisveikino. Ir taip kelionė nejuoim artėjo prie pabaigos.

Šioje kelionėje buvo gan daug tuščių tarpų, reikėdavo išeiti anksti iš viešbučių, ilgai laukti orausčiuose, kol lėktuvas pakyla vis su pavėlavimais. Karštis irgi visus gerokai kankino, ypač paskutines dienas Brazilijoje. Porą valandų karštyje pavaikščiojus, ima nuovargis, ir niekas nebenori ką nors pamatyti ar apžiūrėti. Per laisvą dieną neatsirado nė vieno pamatytį Petropolis, kur Brazilijos imperatorius gyveno ir kur karūnos brangenybės sukrautos. Vakare irgi nesusidarė ekskursija pamatyti Brazilijos tautinių šokių. Šios grupės dalyviai daugiausia domėjosi ir pirkto brangiųjų akmens. O vienas savo žmonai pirkto kailinius už 2.000 dol., pasak jo, už pusę kainos, kiek kainuotų Amerikoje.

Vakare paliekant Riodežaneiro miestą po gerų pietų restorane dar pervažiavom per uosto rajoną, kur daugybė apšviestų laivų stovėjo. Po to jau į lėktuvą, kuris be didesnių nuotykių atskraidino į Miami ir vėliau į Torontą.

(Pabaiga)

Prie Riodežaneiro miesto Brazilijoje Kristaus statula ant Corcovado uolos

A+ A

AGOTAI MAZAITIENEI

Sudbury, Ont., mirus,

torontiečiai, buvę sudburiečiai, reiškia nuoširdžią užuojautą velionės vyrui PETRUI, dukrai GRAŽINAI, jos vyrui JERRY bei jų šeimai, giminėms ir artimiesiems –

S. Poderinė
L. Griškonienė
J. Aniol
J. P. Gataučiai
K. Daunys

J. Vaičeliūnas
A. Žilėnas
B. Jackus
Z. Jackus
J. Venslovaitis

PADĖKA

Mylimas brolis

a. a. JURGIS JURGINIS

mirė Lietuvoje.

Paliko liūdinčius sūnus – Romą su šeima, Vidmantą su šeima, sesutes – Angelę su šeima, Danutę su vyru.

Ačiū visiems, atsilankiusiems į gedulines Mišias, kurias atnašavo Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM, ačiū už gėles, už prašytas Mišias, pareikštas užuojautas spaudoje, kortelėmis bei žodžiu. Ačiū kunigui klebonui J. Liaubai, OFM, už visas gedulines apeigas.

Visiems labai dėkinga –

Danutė Babinienė

PADĖKA

A+ A

JONAS VITKAUSKAS

staigiai mirė širdies liga 1987 metų liepos 28 dieną. Palaidotas Delhi, Ontario katalikų kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. L. Kemėšiui už maldas laidotuvių namuose ir už pamaldas šventovėje. Dėkojame parapijos chorui už giedojimą per gedulines pamaldas ir vargonininkei Vandai Garnelienei.

Nuoširdus ačiū karsto nešėjams, visiems dalyvavusiems laidotuvėse, atsiuntusiems gėles, užprašiusiems šv. Mišias, pareiškusiems užuojautą, atsiuntusiems auksą ir palydėjusiems į kapines. Ačiū visoms ponions už užkandžius ir pyragus.

Dėkojame Birutei Vytienei ir J. Strodomskui už pasakytus jautrius atsisveikinimo žodžius prie kapo. Ypatingą padėką reiškiam S. Mažeikienei ir O. Čekienei už rūpestingą pagalbą nelaimės atveju namuose ir ruošiant laidotuvių pietus.

Liūdinti šeima, žmona Juzė, dukra Nijolė ir sūnus Viktoras su šeimomis

PADĖKA

A+ A

JONAS GAIVELIS,

mūsų mylimas vyras, brolis ir pusbrolis, mirė 1987 metų liepos 6 dieną Collingwoode.

Reiškiam nuoširdžią padėką klebonui kun. J. Staškui už maldas prie karsto laidotuvių namuose, kun. K. Kakevičiui už šv. Mišias šventovėje ir maldas kapinėse. Nuoširdžiai dėkojame solistui V. Verikaičiui už giedojimą bei vargonavimą per gedulines pamaldas. Esame dėkingi nešėjams velionies karstą. Visiems, atsiuntusiems gėles, užprašiusiems Mišias už velionį, aukojusiems "Tėviškės žiburiams" ir Kanados lietuvių fondui, pareiškusiems užuojautą žodžiu ar per spaudą, dalyvavusiems laidotuvėse ir palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą.

Esame dėkingi Vytiui Birštonui ir D. Puzerienei, paruošusiems maistą. Taip pat dėkojame ponions už skanūs pyragus. Esame labai dėkingi p.p. Pakarnoms, kurie niekados nepavargo lankydami velionį ir teikdami visokią pagalbą.

Taip pat dėkojame visiems, kurie palengvino mūsų sunkią naštą ilgos ligos metu.

Liekame be galo visiems dėkingi –

žmona Meta, brolis Vincas, brolienė Bronė, pusbrolis Antanas Trinkūnas ir šeima

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Laisvės bailiai

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

Chameleoniškoji Pietų Amerika

Europą, o ypačiai Jungtines Amerikos Valstybes, sukrėtė Jungtinių Tautų kovo mėnesio nutarimas Ženevoje nesvarstyti žmogaus teisių pažeidimų komunistinėje Kuboje. Balsavimo rezultatas nelauktas: Amerikos pasiūlytoji rezoliucija buvo atmeta vieno balso persvara. Viso to kaltininkas — Pietų Amerika, o didžiausias kaltininkas Pietų Amerikoje — Venezuela.

JAV delegacija atvyko į JT posėdžius Ženevoje gerai pasirengusi. Delegacijos sudėtyje buvo keturiolika „ekspertų“ — Castro kalėjimų ir kankinimų pragarą perėjusių kubiečių, jų tarpe ir 22 metus kalintas rašytojas-poetas Armando Valladares. Visi jie liudijo.

Valladares pareiškė: „Suprantama, kad kultūriniai saistai mane daugiau riša su lotynų pasauliu. Man būtų geriau patikę Ženevoje priklausyti Venezuelos ar Argentinos delegacijai (arba Peru, Meksikos ar Kolumbijos), tačiau tai pasirodė neįmanoma: tie kraštai vengia kaltinti Kubą bet kokiame tarptautiniame forume. Pagal dabartinę madą, jie noriai puola Čilę ar Paragvajų, bet tyli, kai iškyla Kubos klausimas. Moraliniu požiūriu tu kraštų užsienio reikalų ministerijos yra žvairakės (žiūrėti vienur, o mato kitur). Jos serga kompleksu dirbtinai atrinktos užuojautos, kuri sukėlė tik antipatiją laisvųjų žmonių tarpe“.

Žmogaus teisių niekinimo spektaklis

Iš tikro Ženevoje vyko tikrai liūdnas žmogaus teisių niekinimo spektaklis. Nedaug gelbėjo tai, kad liudijo kubiečiai, kentėję po dvidešimt ar daugiau metų Castro kalėjimuose, kad liudijo moterys, tardymų metu muštos iki nualpimo, ar invalidais tapę vyrai, kankinti ir kalėjė tris ar keturis kartus ilgiau, kaip žmonės nacių koncentracijos stovyklose Antrojo pasaulinio karo metu. JT Žmogaus teisių komisijos visumos posėdy dalyvavę žurnalistai su pasipiktinimu klausė šūripą keliančių liudijimų.

Atėjo balsavimo laikas. Europa, ištikima laisvės ideologijai, vienbalsiai balsavo už žmogaus teisių pažeidimo Kuboje svarstymą ir už Castro pasmerkimą. Pietų Amerikos valstybių delegacijai laikysena visus apstulbino: kone visos laisvosios lotynų demokratijos balsavo už Castro poziciją. Tik Brazilija ir Kostarika buvo vertos civilizotų valstybių vardo. Brazilija susilaukė, kai mažoji Kostarika, kuri neturi nei kariuomenės, o tik gilių garbingumo ir gėdos jausmą, drąsiai ir ryžtingai balsavo prieš Kubos tironiją.

Venezuela apvylė

Ženevoje vykusiam JT visumos posėdyje visus nupurtė Venezuelos laikysena. Apgaudinėdama save ir kitus, Venezuelos vyriausybė dažnai mėgsta vaizduoti save kaip švarų ir pavyzdingą laisvės bei demokratijos kraštą, o žmogaus teisių srityje save laiko kone Orleano mergele. Kai Venezuela balsavo už Castro, delegacijos ir dalyviai pritrenkti tylėjo. Daugeliui šis negarbingas balsavimas priėjo žmogaus teisių principo išdavimui. Visa eilė delegacijų vadino Venezuelos laikyseną veidmainiška.

Kaltinimo pirštas tiesiogiai buvo nukreiptas į Venezuelos užsienio reikalų ministeriją, konkrečiai — į jos ministrį Simoną Alberto Consalvį, kurio simpatijos komunistiniams elementams — ne paslaptis. JAV viceprezidentas George Bush buvo asmeniškai prašęs, kad Venezuela, demokratijos kraštas, teisybės vardan balsavime parodytų politinės drąsos bent susilaikyti.

Po balsavimo kursavo gandai, jog pats Venezuelos prezidentas Jaime Lusinchi pasipiktinęs, nes jo instrukcijos ministeriui buvusios balsavimo susilaikyti. To būtų pakakę JAV rezoliucijai priimti. Išeitų, kad užsienio reikalų ministris Consalvi savo paties nuožiuara ir rizika padarė nedorą sanderį su Kubos komunistinio režimo kolega Isidoro Malmierca, duodamas

Venezuelos delegacijai instrukcijas palaikyti Castro poziciją žmogaus teisių klausimu.

Sunku patikėti, kad krašto prezidentas būtų tikrai politinė marionetė jo paskirto ministro rankose. Bet kurioje pasaulio valstybėje, kuriam nors ministeriui nepaklūsus, jis sekančią dieną pakuotų savo daiktus ir eitų lauk. Prezidentas Lusinchi ne tik jo atsisistatydinimo neprašė, bet, netrukus padaręs kai kuriuos pakeitimus ministerių kabinete, Consalvi paliko. Labiau patikima versija, kad patsai Castro skambinęs Lusinchi, prašydamas jo talkos, ir prezidentas apsisprendęs ignoruoti JAV viceprezidento prašymą ir jam duotą žodį balsavime bent susilaikyti; paskutinės instrukcijos Venezuelai buvusios — balsuoti už komunistinę Kubą.

Castro stumdo Venezuelą

Buvęs Venezuelos prezidentas Carlos Andres Perez delegacijos balsavimą pateisino „krašto suverenumo įrodymu“ ir galimo teroro baime iš Castro pusės. Taigi Venezuela, nesileisdama JAV „stumdoma“, leidosi, kad Castro ją stumdytų ir naujai terorizuotų. Dar ir šiandien venezueliečiai prisimena, kaip Venezueloje, Karibų jūros pakrasty, Castro teroristai dar prieš 25 metus buvo suslėpę ginklų kelti krašte perversmūi.

Užmiršo Venezuela ir kitą komunistinės Kubos pareiškimą, padarytą prieš daugelį metų: „Paimsime į savo rankas Venezuelos naftą, ir pietų kontinentas bus mūsų rankose“. Kiekvienu atveju balsavimas įrodė, jog Venezuelos politikoje trūksta moralės: paprastai teisingasis giną auką, o ne padeda agresoriui pulsti.

Laisvajame pasaulyje esą kubiečiai (jų yra per 50,000 Venezueloje), kai kurie jų net labai įtakingi, darys visą, kad ateinančiuose rinkimuose dabar valdanti socialdemokratų (Accion Democratica) partija pralaimėtų. Miamyje, Niujorke ir Los Anjelese vyko kubiečių demonstracijos prieš Venezuelą. Atviras nepasitenkinimas neaplenkė nė Baltųjų Rūmų.

Smerkia vyriausybę

Venezuelos piliečių tarpe kilo visuotinis pasipiktinimas. Praplūpo kritiški straipsniai ir vedamieji, kaltinant vyriausybę, kuri, nesiskaitydama su krašto žmonių valia, pamynė tiesą po kojom, išduodama geriausią sąjungininką — Jungtines Valstybes dėl nesuprantamų priežasčių pataikaudama Castrui, kuris šiam kraštui ir visoms P. Amerikos demokratijoms drauge su Sovietų Sąjunga trokšta pražūties. Daugelio nuomone, begėdiška vyriausybės laikysena kaip tik pasitarnavusi Jungtinių Valstybių vyriausybei, nedviprasmiškai parodydama, ką galvoja krašto žmonės ir kaip vyriausybė nesiskaito su tautos valia.

Begėdžių muziejus

Nors Consalvi bandė įtikinti, kad „mūsų pozicija žmogaus teisių klausimu negali būti kvestionuojama“, spauda, kaltindama vyriausybę visiško atsakingumo stoka, reikalavo ministerį Consalvį nušalinti ir neužmiršti, kad „Venezueloje demokratija buvo įsteigta ne Castro komunistinei diktatūrai stiprinti. Žaistume rusiška rulete prieš save, jei Castro interesai mums labiau rūpėtų, negu savo... Žmogaus teisių pažeidimai Čilėje — tai tik kūdikis vystykluose, palyginus su pažeidimais, kuriuos kenčia kubiečiai Castro kankinimais, įkalinimais ir mirtimi už savo krašto laisvės gynimą“.

Spauda sutiko su „Miami Herald“ vedamuoju, kad Venezuela priklauso pasibaurėjimą keliančiam „begėdžių muziejui“. Kritikos balsų netrūko Venezuelos kongrese ir net pačiame ministerių kabinete. Prezidentas Lusinchi „įsąkęs“ Consalviui tylėti.

Argentina

Ne geriau pasirodė ir Argentina su Alfonsinu, kuris nesąžiningu ir negarbingu bal-

vimu elgėsi kaip baudžiauninkas, bandydamas išpirkti sau laisvę. Argentinos prezidentas aiškinosi balsavęs su komunistine Kubą, nes norėjęs, kad „žmogaus teisių politika nebūtų supolitinta“. Pagal šią neįtikėtinai kvailą jo logiką, Argentina turėtų balsuoti su dabartine Pietų Afrikos vyriausybe, taigi prieš neirus, kad žmogaus teisių klausimas Afrikoje nebūtų supolitintas. Koks absurdas! Ar šitokiu galvojimu vyriausybė nori priimti Argentinose įstatymą, kuriuo žemesnio rango karininkų padaryti nusikaltimai prieš savo krašto žmones nebegalėtų būti keliai teisės ir tiesos švieson? Tai pasityčiojimas iš motinų, kurios ir šiandien aikštėse verkia, apgailėdamos savo vaikų mirtį. Turbūt Alfonsinas nė nerausta iš gėdos, skaitydamas ašaromis suvilgytus skundus motinų, laukiančių ir nesulaukiančių karinės diktatūros laikais dingusių savo vaikų?!

Kolumbija

Kolumbijos balsavimas buvo lygiai apverktinas. Kolumbijos užsienio reikalų ministerijos laikysena — tai kraštutinis „masochizmo“ pavzdys. Atrodo, jai keltų džiaugsmą krašto interesų griovimas. Kelias dienas prieš balsavimą Ženevoje Kolumbijos vyriausybė gavo įrodymus, jog Kolumbijos M-19 teroristai palaiko ryšį su subversinėm grupėm, kurias koordinuoja ir kurioms vadovauja Havana. Dokumentai nurodė Kuboje vardus vietovių, kuriose ir dabar vyksta karinis M-19 teroristų apmokymas. Šie dokumentai įrodymai buvo lyg vanduo ant žąsies sparno. Atėjus balsavimo metui, Kolumbijos delegacija balsavo už agresorių — prieš savo sąjungininkus.

Peru

Liūdniausių spektaklių betgi davė Peru. Prieš pat JT visumos posėdžius Ženevoje vienas kubietis rašytojas džiaugsmingai pranešė poetui Valladares, jog būkštauti dėl Peru delegacijos laikysenos nesą jokio pagrindo: jai vadovaujantis jo intymus draugas teisininkas Javier Valle Riestra. Jis esąs buvęs egzilas, gyvenęs Madride Velazco Alvarado administracijos metu. Šiandien šis aiškus antikomunistas yra įtakingas senatorius valdančios „apristų“ partijos eilėse.

Valle Riestra Ženevoje nepaprastai nuosirdžiai sveikino Valladares, su juo kalbėjosi, apgailėdamas Kuboje tebekenčiančius politinius kalinius; jis rodė pasibjaurėjimą kastrizmu, pabrėždamas savo simpatijas ir solidarumą Castro aukoms. Valle

Riestra sakė turįs daugelį labai gerų draugų kubiečių egzilų tarpe. Klausydamas Castro kankintų ir kalintų kubiečių liudijimų, regimai rodė savo pasipiktinimą.

Atėjo valanda jam eiti kalbėtojų tribunon. Savo kalboje Valle Riestra puolė Pinochet režimą Čilėje, o Castro ir jo režimą gynė. Po kalbos Jungtinių Tautų visumos posėdyje komunistinės Kubos delegacijos pirmininkas pakilo iš vietos ir, priėjęs prie jo, apkabino, nuosirdžiai dėkodamas. Po to Peru vyriausybės delegacijos pirmininkas Valle Riestra, nė neatsisveikinęs, išrūko iš Ženevos, duodamas instrukcijas delegacijos pavaduotojui balsuoti už Castro ir jo vedamą žmogaus teisių niekinimo politiką. Judas atliko savo darbą.

Valladares sako: „Po 22 kalinimo ir kankinimo metų aš maniau jau iššifravęs visus purviniausius, apgaulingus žmogaus dvasios užkulius. Tačiau, stebėdamas Valle Riestra atliktą vaidmenį, pamačiau kad ir dabar dar neturiu pilno supratimo, iki kokio laipsnio gali meluoti ir simuliuoti žmonės, prekiaudami savo įsitikinimais. Tegul Dievas jam atleids — jis reikalingas Jo gailestingumo; kubiečiams, atvirai sakau, bus sunku tai padaryti“.

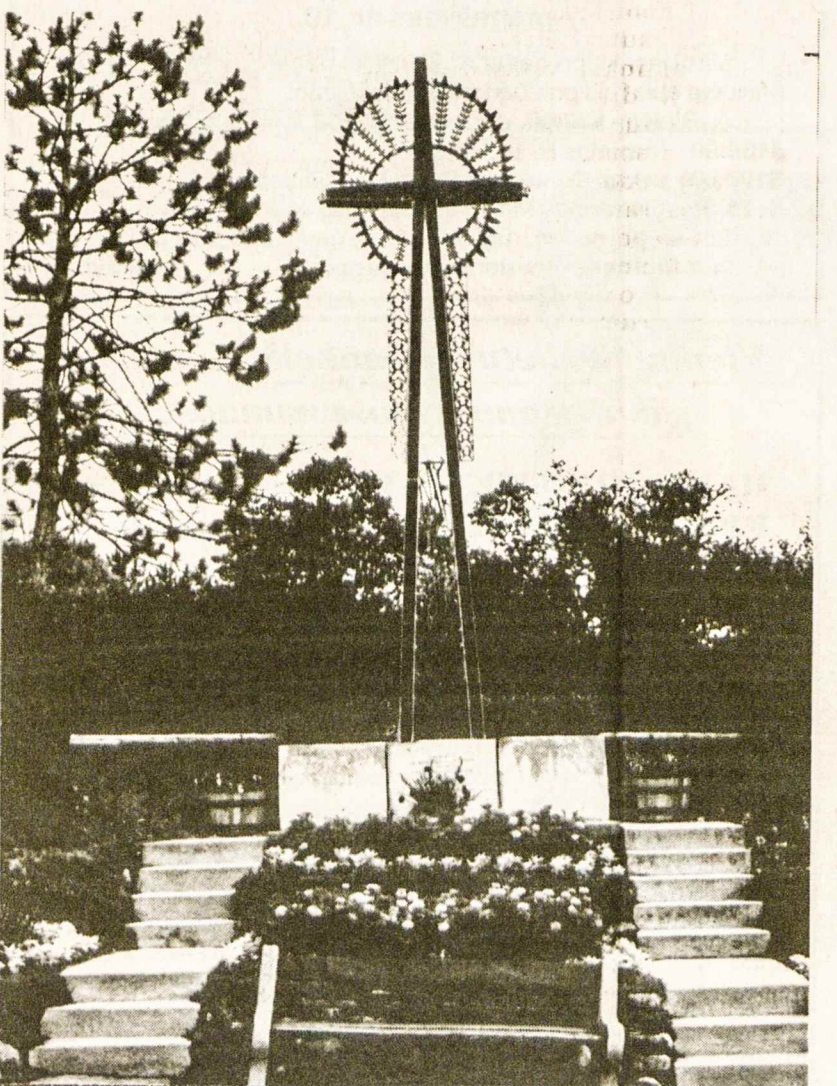
Išduotos aukos

Taigi Jungtinės Valstybės pralaimėjo balsavimą, kurio rezultatas buvo 19-18. Trūko vieno balso, vienos delegacijos susilaikymo. Tas balsas galėjo būti Venezuelos, Argentinos, Kolumbijos, Peru ar visą pusmirtį metų į kairę žiūrincio partinės diktatūros režimo Meksikoje. Ar iš visų šių kraštų! Castro aukos buvo naujai išduotos. Pietų Amerika pasirodė esanti laisvės bailių kontinentas. Tik Brazilija turėjo padorumo balsavimo metu bent susilaikyti; tik mažoji Kostarika, kaip visuomet, stojo teisybės ir teisiųjų pusėn.

Nerimą kelianti ateitis

Ženevos epizodas atveria skaitytojui chameleoniskąjį Pietų Amerikos politikos veidą. Visa tai gero nelemia. Laimi priešas, laimi lengvai ir greitai. Pietų Amerika, pilna išpūstos didybės ir puikybės, yra (su mažomis išimtimis) politiška jau išsigimusi, o moraliai suskurdusi. Patys Pietų Amerikos kontinento gyventojai reikalauja Jungtines Valstybes imtis griežtesnės politikos — lazdos, o ne morkos.

Dar liūdniau yra tai, kad dvivaidė politika, neprincipingumas, nutilimas nuo moralės ir religijos po truputį persimeta ir į Pietų Amerikoje gyvenančių lietuvių eiles, o tai jiems, ypačiai priaugančioms kartoms, irgi nieko gero nežada.

Lietuvių kryžius Midlande prie Kanados kankinių šventovės, kurią nuolat lanko gausūs maldininkų būriai. Prie jo 1987 m. rugpjūčio 2, sekmadienį, įvyko Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakties iškilnių dalis. Dalyvavo apie 400 lietuvių iš įvairių vietovių

Nuotr. St. Dabkaus

Jungtinė tautinių šokių grupė iš JAV grakščiai suka Kubilą Šv. Petro aikštėje Romoje Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakties iškilnių proga

Nuotr. Romos fotografo

Lietuvių rūpesčiai kitataučių spaudoje

Vakarus jau pasiekė naujasis Sovietų Sąjungos žiniaraštis „Glasnost“

Lietuviai kaliniai

Disidentų ir buvusių politkalinių Maskvoje tris kartus per mėnesį žadamame leisti biuletenyje „Glasnost“ 1987 m. birželio pirmoje laidoje (birželio 28 d. išėjo 2-3 „Glasnost“ laida ir jau pasiekė Vakarus) pranešama, kad Čistopolio kalėjime keli „miško broliai“ Bolešlovas Lizūnas, nuteistas 10-čia metų kalėjimo bei penkeriais metais tremties ir Andrius Šabanas už pieninės fotografavimą, kuri pasirodė esanti karinis objektas, nes savo gaminius pristato kariuomenei. Jo baumsės ilgumas nėra pažymėtas.

Paryžiaus rusų savaitraštis „Ruskaja Mysl“ birželio 28 d. laidoje paskelbė naują Balio Gajausko tremties adresą: Chabarovsko kraštas (Rusijos fed. resp.), Čumikan gyvenvietė („posiolok“), Sovetskaja g-vė nr. 4.

Sadūnaitė

Tas pats savaitraštis liepos 3 d. laidoje plačiai aprašė Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimą Vilniuje ir Romoje, o liepos 24 d. laidoje išspausdino Nijolės Sadūnaitės pasakojimą apie jos suėmimą ir paleidimą laisvėn. Nijolė rašo:

„1987 m. balandžio 1 d. KGB majoras Reinsys pažeidė Lietuvos sov. respublikos teisių kodekso 192 straipsnį. Jis be protokolo padarė kratą Antakalnio g-vės 62-2 bute ir gsdino šeimininkę už tai, kad drįso, kada manęs seniai įsiekiojo, priimti; liepė pasiimti daiktus ir maisto, pašaukė automobilį, paėmė iš mano rankinuko maldaknygę, užrašų knygėlę, atimtyjų, jų tarpe mirusių motinos ir tėvo, nuotraukas; paėmė apie 10 laiškų su velykiniais sveikinimais, kuriuos buvau paruošusi savo pažįstamiems. Kratos protokolo nesustatė ir mano daiktų negrąžino“.

Sadūnaitė tardė KGB rūmuose (Lenino pros. 40) KGB pulkininkas Liniauskas, prokuroras Bakučionis ir KGB generolas Henrikas Veigauskas. Ji buvo savo tardytojų apnuodyta maistu ir pilnai neatgavusi sąmonės didelėmis raidėmis (ji normaliai rašo smulkiai) pasirašė kagebistų jai pakištą raštą. Ji buvo 21.30 val. paleista ir, nepaisant Gorbaciovo skelbiamos „glasnost“, prigrasinta niekam apie jos tardymą nepasakoti. Sadūnaitė baigia:

„Praėjo beveik keturios savaitės, bet iki šio laiko nei Reinsys, nei Veigauskas, nei Bakučionis man atimtų daiktų negrąžino. 1987 m. bal. 7 d. buvau pas Bakučionį, ir jis man paaiškino, kad KGB turi labai daug darbo, o jos maldaknygę ir užrašų knygėlę KGB turi iššifruoti“.

Sadūnaitė sako, kad nuo tardytojų „maisto“ ji neatsigaujanti. Jos adresas: Vilnius, Architektų g-vė 27-2.

Antrąją Sadūnaitės išverstą į anglų kalbą knygą „A Radianciance in the Gulag“ palankiai įvertino savaitraštis

„The Ukrainian Weekly“ liepos 28 d. laidoje.

Sovietiniai rinkimai

Sovietai savo rinkimus vadinavo demokratiškiausiais pasaulyje, tačiau š. m. birželio mėn. Sov. Sąjungoje įvykę rinkimai buvo dar „demokratiškesni“. Penkiuose nuosimčiuose rinkiminių apylinkių buvo ne vienas, bet daugiau kompartijos parinktų kandidatų. Pagal Maskvos dienraštį „Izvestia“ (birželio 25 d.) viename iš Lietuvos 44-rių rajonų buvo padarytas bandymas ir į įvairaus laipsnio deputatus buvo daugiau negu vienas kandidatas. Pagal minėtą Maskvos dienraštį, sovietiškuose rinkimuose Lietuvoje dalyvavo 2.419.488 balsuotojai (99.54%).

Vilniaus bastionas

Maskvos „Pravda“ liepos 28 d. laidoje rašė apie Vilniaus artilerijos bastiono restauravimą. Bastionas buvo pradėtas statyti XVII š. pradžioje ir buvo paskutinis Vilniaus gynybinių sienų pastatas. Jis turėjo 13 angų patrankoms ir buvo tuneliu sujungtas su gynybinių sienų bokštu. Laikraštis rašė:

„Ji (gynybinė siena) atlikė daug apgulimų, bet kažkada krito. Nuo to laiko ji niekad gynybinės reikšmės neturėjo. Pamažu ėmė byrėti bokštai, nuo kurio iki bastiono buvo 48 metrų požeminis praejimas. Atėjo liūdni laikai, kada aplinkinių namų gyventojai jau nebegalėjo išaiškinti, kodėl jų gatvė buvo vadinama „Bokšto“ gatve; pamiršo ir apie užpiltą žemėmis bastioną. Tik kartais sklisdavo gandai apie keistus į rūsius vedančius požemius, kur esą gyvena siaubinga pabaissa...“

(Pagal Vilniaus legendą, Bokšto gatvės požemiuose gyveno baisūs slibinas, kuris savo veriančiu žvilgsniu paralyžuodavo auką ir paskiau ją prarydavo. Vienas sumanus jaunuolis, prisidengęs dideliu veidrodžiu priartėjo prie slibino, kuris savo žvilgsniu atspindžiu veidrodyje pats save paralyžavo ir tada išradingas vilnietis jį nugalabijo).

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **„Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išsilvijoje!“**

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"BALTICA-87"

Tarptautinis sovietinių Baltijos respublikų folkloro festivalis "Baltica-87" liepos 14-19 d.d. įvyko Vilniuje. Spaudoje pabrėžiama, kad tai buvo pirmas tokio pobūdžio tarptautinis festivalis net ir pačioje Sovietų Sąjungoje. Esą Lietuva jam buvo pasirinkta dėl jos senų folklorinių tradicijų. Ji turi 901 folklorinį ansamblį, jau eilę metų rengia liaudies muzikos festivalius: "Skamba, skamba kankliai" — Vilniuje, "Ant marių krantelio" — Rumsiškės. "Atataria lamzdžiai" — Kaune. Festivalio emblema — stilizuota tulpės žiedų su čilbančių paukščių lapeliais sukūrė dail. A. Švažas. Festivalio renginius paruošė vyr. rež. P. Budrius ir vyr. balemeisteris V. Buterlevičius. Programon įsijungė apie 3.000 atlikėjų: didžioji dalis — iš Lietuvos, kiti — iš Latvijos ir Estijos, svečiai iš Rusijos, Gudijos, JAV, Prancūzijos, V. Vokietijos, Švedijos, Lenkijos, R. Vokietijos ir Vengrijos. Festivalis taipgi atvyko 1.500 turistų iš užsienio ir 20 užsieniečių žurnalistų.

FESTIVALIO RENGINIAI

Festivalis pradėtas liepos 14 d. vakarą Lietuvos ansamblių pasirodymais šešiose Vilniaus aikštėse, oficialiai atidarytas liepos 15 d. Vilniaus sporto rūmuose specialia programa "Taika ir menas", kurioje įsijungė tik folkloriniai ansambliai. Atidarymo iškilmei naudotasi tarptautinių festivalių pavyzdžiu — svečių atėjimui salėn su savo šalių vėliavomis, miestų ir ansamblių emblemomis. Kalbėjo Tarptautinės folkloro festivalių organizacinės tarybos narys norvegas H. Berstenas. Kitomis dienomis vyko festivalio dalyvių koncertai Vilniaus aikštėse, kiemuose, senamiesčio kiemeliuose. Specialioje vakarone Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumsiškės svečių ansambliai buvo priimti ir pavaizinti senosiose etnografinėse sodybose. Baigminis festivalio koncertas liepos 18 d. vakarą buvo surengtas Vilniaus Kalnų parke. Jį pradėjo Lietuvos ansamblių dainų ir šokių kompozicija "Kviečiame bičiulystei", o antrojo dalin "Draugystės šventė" įsijungė ir svečiai. Pastarųjų eilėse minimas švedų ansamblis iš Orsos miesto, du prancūzų ansambliai iš Bretanijos provincijos, vengrų "Zalka" iš Budapešto, amerikiečių ansamblis "Rocky Mountains Dancers" iš Salt Lake City. Festivaliui A. Bražinsko sukurta daina "Taikai tiek rankas" atliko sol. V. Babravičius.

ATGARSIAI

Festivalio "Baltica-87" uždarymo aktas liepos 19 d. įvyko Mėno darbuotojų rūmuose. Salės viduryje dalyvių lauke didelės pintinės su Lietuvos laukų ramunėmis, paparčio lapais, įvairiaspalviais rūtų darželiuose išaugintų gėlių žiedais. Organizacinio komiteto pirm. J. Bielinis, kultūros ministeris, teigė, kad folkloras atspindi tautos pasaulėžiūrą, jos požiūrį į darbą, meilę gimtajam kraštui, užsimindamas ir apie taikos išsaugojimą pasaulyje. Festivalis "Baltica-87" daugiau ar mažiau buvo susietas su Maskvos propaguojama sovietine taika. Nauju motyvu tenka laikyti iš J. Bielinio lūpų viešai išskridusį žodį "tauta", sujungtą su pasaulėžiūra, meile gimtajam kraštui. Sovietų Sąjungos kultūros ministerio pavaduotoja N. Silkova pranešė, kad tarptautinį folkloro festivalį "Baltica" dabar kasmet eilės tvarka rengs Lietuva, Latvija ir Estija. J. Bielinis festivalio emblemos gairėle įteikė Latvijos atstovui G. Pelekajui. Mat sekantis "Baltica-88" festivalis įvyks Rygoje. Baiginiame akte žodį tarė ir Tarptautinės folkloro festivalių organizacinės tarybos narys H. Berstenas. Spaudoje teigiama, kad šis svečias iš Norvegijos, baigiantis festivaliui Kalnų parke, savo nuotaiką išreiškė lietuviškai perskaitytu Maironio posmu: "Taip giedra ir linksma. Tiek šviečia vilties! / Vien meilė norėtų dainuoti, / Apimti pasaulį, priglausti prie širdies, / Su meile saldžiai pabučiuoti".

PAPUOŠALŲ PARODA

Naujausių papuošalų paroda vilniečiams Lietuvos parodų rūmuose surengė Čekoslovakijos firma "Jabloneks". Ji kasmet tokias naujų karolių, auskarų, apyrankių, žiedų, vėrinčių parodas surengia įvairiuose Sovietų Sąjungos ir jos okupuotų šalių miestuose. Prekybininkai tada gali pasirinkti ir užsakyti prekes. Lietuvoje firma "Jabloneks" viešėjo jau antrą kartą. Ji turi 25.000 darbininkų, kurie eksportui kasmet pagamina 250.000 papuošalų pavyzdžių ir atnauja 20.000 ankstesnių gaminių. Užsakyti čekoslovakiečių papuošalai parduotuvėms Lietuvoje bus pristatyti 1988 m. Joms atranka padarė galanterijos bazės prekų žinovė Valė Barauskienė, vengianti papuošalų, kurie jau nebemadingi arba kurių pakankamai turi moterys Lietuvoje. Šį sykį V. Barauskienė labiausiai domino įvairiaspalviai modernių formų karoliai, vėriniai, imitacija, pusiau brangakmenius primenantys gaminiai, kuriais dabar ypač domisi moterys.

"ŽEMAIČIŲ MUGĖS"

Tarptautinės kooperacijos dienos proga tradiciniu renginiu Kretingoje tapo "Žemaičių mugės", skatinančios kooperatinės prekybos darbuotojus tobulinti prekybą, gerinti gyventojų aptarnavimą, įieškoti naujų prekiavimo formų. "Žemaičių mugės" Kretingoje sutraukdavo tūkstančius lankytojų, kurie įsigydavo prekių už kelis šimtus tūkstančių rublių. Šiemetinė "Žemaičių mugė" Kretingoje, surengta liepos 11 d., susilaukė prekybininkų iš Klaipėdos, Kretingos, Šilutės, Šilalės, Telšių, Plungės, Mažeikių, Skuodo, Raseinių rajonų. Daug plataus pasiūlymo gaminių mugėn atvežė agroprekybinis Vydmantų sovchozas ir Kretingos rajono buitininkai. V. Kst.

Winnipeg, Manitoba

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMAS, surengtas Baltiečių federacijos, įvyko birželio 12-14 dienomis, vadovaujant Federacijos pirmininkui lietuviai M. Timmermanui, kuris yra ir KLB Winnipeg apylinkės pirmininkas.

Minėjimas pradėtas birželio 12 d., 7 v.r., Estijos, Latvijos, Lietuvos, Kanados ir Manitobos vėliavų iškilimu prie žuvusiems kariamams paminklo netoli Manitobos parlamento rūmų, dalyvaujant nedideliam būreliui atstovų. 7 v.r. įvyko iškilmingas vėliavų nuleidimas, dalyvaujant nemažam būriui baltiečių, slovų, lenkų, ukrainiečių ir jų karo veteranų su savo vėliava ir Juodojo kaspino dienos komiteto atstovams su plakatais. Iškilmei vadovavo latvių atstovas A. Keleris. Kalbėjo Baltiečių federacijos pirmininkas M. Timmermanas, prel. J. Bertasius sukėlė maldą už visus įstrėmtuosius. Taip pat kalbą pasakė Antiboševikinio tautų bloko atstovas prel. S. Izyk, estas kun. H. Anniko ir Juodojo kaspino dienos komiteto atstovas slovaks J. Kiska. Vainiką prie paminklo padėjus tautiniais drabužiais pasipuošusioms lietuvėms ir estų atstovėms, buvo nuleistos vėliavos. Vėliavų nuleidimas buvo filmuojamas ir rodomas per vietinės televizijos stoties bei paminėtas vietinėje spaudoje. 9 v.r., ukrainiečiai dalį savo televizijos programos užleido baltiečiams, kurioje Federacijos pirmininkas M. Timmermanas supažindino žiūrovus su 1941 m. komunistų įvykdytais trėmimais Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, padėkoję visiems dalyvavusiems vėliavų nuleidimo iškilimėse.

Birželio 13 d., 5 v.p.p., per radijo stotį CKJS buvo perduota vienos valandos radijo programa sibiriniams trėmimams paminėti.

Sekmadienį, birželio 14, Šv. Kazimiero šventovėje, įnešus Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Kanados vėliavas, įvyko bendros baltiečių pamaldos, kurias laikė ir turiningą tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė prel. J. Bertasius. Po pamaldų šventovės salėje lietuviai surengė svečių priėmimą su T. Timmermanienės paruoštais užkandžiais ir kava.

Pažymėtina, kad šiemet Baltiečių federacijai vadovaujant lietuviams, sibirinių trėmimų minėjimas buvo labai įspūdingas. Reikia tik apgailestauti, kad minėjime nedalyvavo nė vienas valdžios atstovas, nors pakvietimai buvo išsiųsti netgi Winnipeg miesto, Manitobos provincijos ir federacinės valdžios atstovams.

I LIETUVOS 600 METŲ KRIKŠČIONYBĖS minėjimą Romoje iš Winnipeg buvo nuvykę prel. J. Bertasius, D. Stonkienė ir A. Jančiukaitė. Pakeliami buvo sustoję ir Liurde. Grįžo nuvargę, bet pilni gražiausių įspūdžių.

KLB WINNIPEG APLYLINKĖS VALDYBA praneša, kad Winnipeg ir apylinkių lietuviai, kurie dar nėra sumokėję 1987 m. Bendruomenės nario mokesčio, gali tai padaryti sekmdieniais po pamaldų — įteikti valdybos nariams arba pasiųsti valdybos pirmininkui M. Timmermanui, 391 Provencher Blvd., Winnipeg, Man. R2H 0G9. Nario mokeskis yra tik \$5.00 metams. EKK

Delhi-Tillsonburg, Ont.

PAGERBAMI a.a. JONĄ VITKAUSKĄ, mirusį 1987 m. liepos 28 d., jo atminimui paukuoja:

"Tėviškės žiburiai" \$20 — S.P. Pargauskai, P. Janulis, K. Pocius; \$10 — P. Augaitis, A. Klemkienė, V. Galeckas, D. Bartulienė, V. Vytaš, P. Lapienis, V. Miceika, O. D. Siurnas, A. Kudirka, E. Vindašienė; \$5 — E. Razokienė, G. Lingaitis, E. Vyšniauskienė; iš viso: \$175.

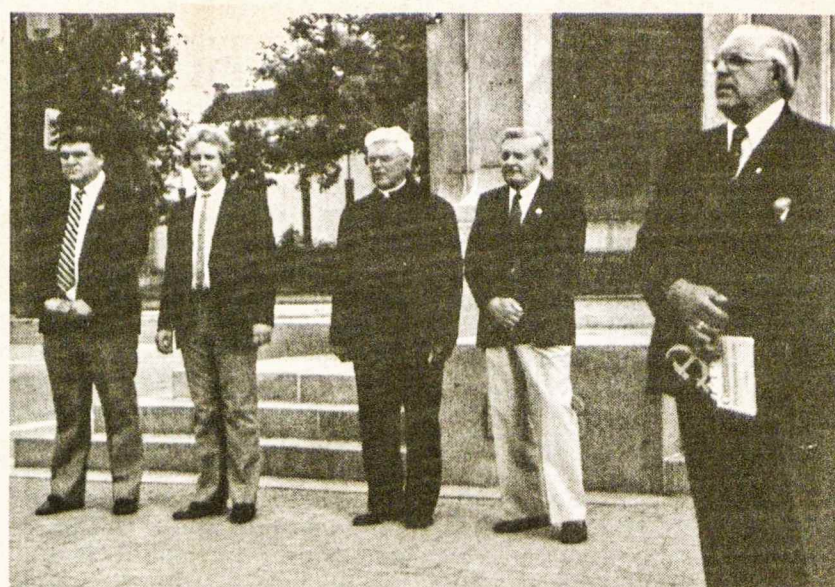
Kanados lietuvių fondai \$20 — B. Čeika; \$10 — A. Budreika, J. Lukšys, A. Kairys; iš viso: \$50.

Tautos fondai \$20 — D. M. Norkus, J. Jocius, V. Zadruskis, G. Ruginius, K. Pocius, F. A. Povilauskas; \$10 — P. Janulis, B. Lukošienė, B. Diršė, P. Vėžauskas, B. Gudinskas, K. Ratavičius, V. Jakubickienė, L. J. Vitai; \$5 — A. Žebertavičius; iš viso: \$205.

Nuoširdi padėka aukotojams. J. Vitas

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

CHESSINGTON LIMOUSINES
vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronto
Tel. (416) 624-8181

Sibirinių trėmimų minėjime Winnipege prie paminklo žuvusiems Kanas kariamams. Iš kairės: slovaks J. KISKA, KLB Winnipeg apylinkės pirmininkas M. TIMMERMANAS, prel. J. BERTAŠIUS, estų kunigas H. ANNIKO, latvių atstovas A. KELERIS

Nuotr. EKK

Retas įvykis Ontario Londone!

Lietuvos krikščionybės 600 metų MINĖJIMAS

įvyks 1987 m. rugsėjo 13, sekmadienį.

Iškilmingos pamaldos — Šiluvos Marijos šventovėje,
1414 Dundas St. E. (plento nr. 2 tęsinys),
4 v.p.p., dalyvaujant dvasiškiams ir iš kitų parapijų.
Ta proga bus atšvęsti ir Šiluvos Marijos atleidai.

6 v.v. — trumpa ir įdomi seselės **Ignės Marijošiūtės paskaita, mūsų iškiliųjų menininkų koncertas ir... turtingos vaišės.** Ši minėjimo dalis vyks Marconi Club, 120 Clarke Rd. (prie Trafalgar).

Concerto programą atliks solistai V. Verikaitis ir A. Pakalniškytė iš Toronto, smuikininkė **R. Bankienė** iš Londono.

Akmpapanuos pianistas **J. Govedas** iš Toronto.

Bilietus įsigyti iš anksto, bet ne vėliau rugsėjo 8 d. imtinai, pas V. Gudelį tel. (519) 451-8148. Jų kaina — \$15 asmeniui ir \$25 porai. Toliau gyvenantieji gali užsisakyti bilietus ir sumokėti atvykę. Visi būsite mieli svečiai, maloniai priimti ir gardžiai pavaišinti. Jauskime pareigą paminėti šį istorinį Lietuvos įvykį — krikščionybės įvedimą.

Šiluvos Marijos parapija

London, Ontario

DIDELĖ ŠVENTĖ. Š. m. rugsėjo 13, sekmadienį, įvyks 600 m. Lietuvos krikščionybės sukakties minėjimas ir Šiluvos Marijos atleidai. 4 v.p.p. — iškilmingos pamaldos Šiluvos Marijos šventovėje, 1414 Dundas St. E. (plento nr. 2 tęsinys), dalyvaujant dvasiškiams ir iš kitų parapijų. 6 v.v. — Marconi Club salėje įdomi viešnios paskaita, koncertas su solistais iš Toronto ir... turtingos vaišės (žiūr. rėminį skelbimą).

Minimas klubas yra 120 Clarke Rd. prie Trafalgar. Atvykstantieji 401 greitkelio išsuka į 126 išvažiavimą, einantį šiaurėn, žinoma ir Highbury Ave., vardu. Toliau pavažiavus bei privažiavus Trafalgar, pasukti į dešinę. Va-

žuoti iki Clarke Rd., kuri privažiavus vėl pasukti į dešinę ir tada jau bus matomas Marconi club. Atvykstantieji plentu nr. 2 iš rytų privažiavę miesto pradžioje esantį Clarke Rd. pasuka į kairę, o atvykstantieji iš vakarų Dundas gatvė — plento nr. 2 tęsiniu pravažiuoja miestą ir, privažiavę Clarke Rd., pasuka į dešinę. Bilietus įsigyti iš anksto — žiūr. minėtą rėminį skelbimą.

Labai gražų pavyzdį parodė Valentinus Bukota iš West Lorne, paaukodamas šiam minėjimui net 500 dolerių! Jis tikrai skiria neeilinę dėmesį mūsų tautos istoriniam įvykiui. Klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM, parapijos biuletenyje jam išreiškė nuoširdžią padėką. Savo atsilankymu paminėkime reikšmingąjį Lietuvos krikščionybės įvedimą. D. E.

Giedraičio lietuvių žūkloautojų ir medžiotojų klubo Hamiltone

naujo pastato vajeaus

pranešimas nr. 19.

Mirusiam klubo nariui A. Šilinskiui pagerbti vietoj gėlių dar prisidėjo aukomis prie bendro jo įmokėjimo:
A. Pintulis \$20.00, J. Doceel \$67.38 ir H. Schinskis (JAV) \$130.00 (papildas iki \$1747.38);
\$100.00: Jonas Čepukas ir Salmi Matulionienė;
\$ 75.00: Gediminas Martišius (papildas iki \$1168.40).
Iš viso iki 1987 m. rugpjūčio 12 d. gauta \$30.936.23.
Nuoširdi padėka visiems aukotojams. Valdyba

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		
indėlius (P.C.A.)	3%	
santaukas	5.25%	
kasdieninės palūkanas		
už santaukas	4.75%	
term. indėlius 1 m.	8.75%	
term. indėlius 3 m.	9.25%	
reg. pensijų fondo	6.50%	
90 dienų indėlius	7.50%	
(minimum \$5,000)		
Reg. pensijų 1 m.	8.50%	
IMAME UŽ:		
nekiln. turto pask.	10.25%	
asmeninės paskolas	11.75%	
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.		
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2,000.		
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. Vladas Civiškas, žurnalistas ir knygų leidėjas, mirė 1987 m. liepos 10 d. Čikagoje, sulaukęs 73 metų amžiaus. Velionis gimė Suvalkijoje, mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. Spaudos darban įsijungė 1931 m., bendradarbiavo "Suvalkietyje", "Lietuvos žiniose", "Lietuvos ūkininke", "Darbe", "Lietuvos aido", "Versle" ir "Varpe". Į JAV atvyko 1948 m. pradžioje ir 1952 m. Čikagoje iš Vytauto Sauliaus perėmė lietuviškų knygų leidyklą "Terra", kurią pastarasis buvo įsteigęs 1951 m. rudenį. Velionies vadovybėje "Terra" tapo viena pirmaujančių leidyklų išeivijoje, 1951-63 m. laikotarpį išleidusi 69 tomus leidinių. Jų bendras puslazių skaičius siekė 18.050, tiražas — 91.500 egz. Išleisti leidiniai priklausė trisdešimt penkiem lietuvių ir keturiolikai svetimtautių autorių. Ilgame sraše iš kitų savo sveriu ir vertė išsiskyrė: Balio Sruogos "Kazimieras Sapiega", "Milžino paunksmė", "Dievų miškas", Mariaus Katiliškio "Užuovėja", "Miškai ateina ruduo", "Išėjusiems negrįžti", Bernardo Brazdionio "Didžioji kryžkelė", Jono Aisčio "Apie laiką ir žmones", Jurgio Savickio "Žemė dega", Jeronimo Ciceno "Vilnius tarp audrų" ir daug kitų. Ilustracijomis ir knygų apipavidalinimu velioniu talkino dailininkai — Albinas Elskus, Romas Viesulas, Algirdas Kurauskas, Telesforas Valius, Viktoras Petračiūnas. Šeimos atsisveikinimas su velioniu buvo privatus. Pelenai palaidoti Tautinėse lietuvių kapinėse.

Kun. Pranciškus Giedgaudas, OFM, ilgametis Tėvų pranciškonų spaustuvės Bruklne administratorius, kunigystės 40 metų sukakties sulaukęs š. m. birželio 24 d. Ji betgi buvo atšvęsta anksčiau dėl vysk. P. Baltakio, OFM, bei kurių pranciškonų išvykimo į Lietuvos sukakties iškilmes Romoje. Kun. P. Giedgaudas, OFM, yra gimęs 1920 m. balandžio 29 d. Patersono. N.J. Tėvai jį dar kūdikiu parvėžė Lietuvon, kur mokėsi pranciškonų gimnazijoje Kretingoje ir jų vienuolion įstojo 1938 m. Į JAV grįžo 1942 m. Čia baigė pasirošimą kunigyste ir kunigu buvo įšventintas 1947 m. birželio 24 d. Pranciškonų spausuvei vadovauja nuo jos įsteigimo 1951 m.

Argentina

Lietuviška šeimos židinį Buenos Aires mieste liepos 4 d. sukūrė dvi Susivienijimo lietuvių Argentinoje veikėjų atžalos — Ramutis Deveikis ir Ona Bačinskaitė. Jungtinių apėigas lietuvių kalba atliko kun. Antanas Lubickas, MIC. Giedojo dr. Jono Simanaušo vadovaujamas "Žibutės". Vestuvinės vaišės buvo surengtos SLA salone. Dalyvių eilėse buvo ištisos SLA narių šeimos, giminių ir svečių net iš JAV. Jaunavedžiai povestuvei kelionei išskrido Euronon.

Australija

Pavergtų tautų savaitės minėjimas Sydnejuje buvo pradėtas liepos 19, sekmadienį, Maldos diena anglikonų katedroje. Prie altoriaus buvo atneštos komunistų vergijoje kenčiančių tautų vėliavos. Lietuviškomis A. Vanagaičio ir Č. Sasnausko giesmėmis įsijungė Sydnejaus lietuvių choras "Daina", vadovaujamas Birutės Aleknaitytės. Pamaldų dalyvius su pavergtų tautų kancionimis komunistinėje prispauodoje supažindino katedros dekanas Lance Shilton. Po pamaldų padėtas vainikas prie Australijos nežinomo kareivio kapo. Liepos 23 d. buvo numatyti tautybių stalai su informacine medžiaga aikštėje prie Sydnejaus rotušės. Jų betgi teko atsisakyti dėl lietaus. Nepasirodė ir tą dieną prie Sovietų Sąjungos konsulato turėjęs važinėti sunkvežimis, papuoštas Pavergtųjų tautų organizacijos šūkiais. Ukrainiečių salėje liepos 26 d. apie Sovietų Sąjungos bazes Vietnam kalbėjo vietnamietis žurnalistas T. Trin, pranešimą iliustruodamas žemėlapiu ir erdviu satelitų padarytomis nuotraukomis, buvo rodomas badmetų Ukrainoje 1930-33 m. atskleidęs filmas "Harvest of Despair" (Nevilties derlius).

Britanija

Šv. Kazimiero klubo nariai jo reikšiamą aptarė metiniame susirinkime birželio 6 d. Klubu valdybos pirm. S. Kasparas pranešė, kad leidimas klubui veikti yra prašestas iki 1997 m. Klubas 1986 m. iš baro gavo 6.126 svarus pajamų, o išlaidų turėjo

3.405 sv. Gryno pelno buvo susilaukta 2.721 sv. Šv. Kazimiero klubo turtas siekia 8.827 sv. Klubu valdybon išrinkti: pirm. — S. Kasparas, ižd. — Z. Mockus, sekr. — P. Senkuvienė, nariai — Z. Grupiljonienė, M. Parulienė, H. Piščikienė ir M. Šemetienė, revizoriai — M. Šemeta.

Lietuvių Katalikų Bendrijos Britanijoje suvažiavimas, rengiamas kas treji metai, įvyko liepos 18 d. Nottinghamame, Austros Vartų Marijos židinyje. Dalyvavo 23 atstovai iš įvairių Anglijos vietovių. Suvažiavimas pradėtas palaimoto Jurgio Matulaičio, MIC, garbei skirtomis Mišiomis už Tėvynę ir mirusius LKB narius. Jas koncelebravo kan. V. Kamaitis ir kun. dr. J. Sakevičius, MIC. Oficialioje suvažiavimo dalyje LKB pastarųjų trejų metų veiklą aptarė centro valdybos pirm. G. Kaminskienė. Sekr. kun. dr. S. Matulis, MIC, skaitė gautus sveikinimus. Apie palaimintąjį Jurgį Matulaitį, MIC, kalbėjo ir atsiminimais dalyvaujantis kun. dr. J. Sakevičius, MIC. Naujos centro valdybos buvo nutarta nerinkti, tik ją papildyti dviem naujais nariais — S. Vaitkevičiumi ir Vaitkekauskaitė. Valdybą dabar sudaro: pirm. G. Kaminskienė, vicepirm. P. Dziulikas, sekr. kun. dr. S. Matulis, MIC, ižd. J. Narbutienė, nariai — A. Jakimavičius, S. B. Vaitkevičius ir Vaitkekauskaitė.

Belgija

Negausūs Belgijos lietuviai pagrindinį Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimą rengia spalio 18, sekmadienį, 10 v.r. Iškilmingas Mišias Liezo katedroje sutiko atnašauti Liezo vysk. A. Houssiau. Mažesniu mastu Lietuvos krikšto sukaktis gegužės 31 d. prisiminta Lietuvai skirtomis Mišiomis Vise mieste prie Liezo. Giedojo choras, su pora lietuviškų giesmių įsijungė sol. Bronė Gailiūtė-Spies. Šventovė buvo papuosta Lietuvos gamtovaizdų nuotraukomis. Pamaldose dalyvavo tik keli lietuviai. Birželio 14 d. Lietuvos krikštas Mišiomis prisimintas Moelingen-Moulant mieste. Sol. B. Gailiūtė-Spies į religinį koncertą gegužės 10 d. įjungė kelias J. Gruodžio, S. Šimkaus ir Č. Sasnausko kompozicijas.

Vokietija

V. Vokietijos ateitininkų suvažiavimas, globojamas kun. Antano Bungos, įvyko Memingene birželio 6-8 d.d. Jam buvo pasirinktas Sekminių savaitės. Suvažiavimas įsijungė 35 ateiviai iš įvairių V. Vokietijos vietovių. Didžiausia buvo ateitininkų grupė iš Vasario 16 gimnazijos. Sekminių dieną pamokslą sakė ir Mišias su kun. A. Bunga ir kun. A. Bernatoniūn koncelebravo vysk. A. Deksnys. Ateitininko įžodį davė šeši Vasario 16 gimnazijos moksleiviai. Dr. Kęstutis Girnius skaitė paskaitą "Tautiškas dabartinėje Lietuvoje". Demografiniai duomenys liudija, kad Lietuva giminių atsilvėgiu yra priartėjusi prie slenkio, vedančio į lietuvių skaičiaus mažėjimą. Dėl to gali pasikeisti lietuvių santykis su kitataučiais, o tas pasikeitimas — turėti įtakos lietuvių kultūrai, tautinės sąmonės formavimuisi. Apie tautiško apvaisus okupuotoje Lietuvoje išeivija seniau tesužinodavo iš pogrindžio spaudos. Dabar kai kurios apraškos pradedamos iškilti viešumon ten vykstančiose diskusijose. Kultūrinio išeivijos būklė aptarė Vincas Natkevičius savo paskaitoje "Lietuvių kultūra išeivijoje". Paskaitininkas kalbėjo apie įvairiose srityse besireiškiančias kūrėjas, kurių didžioji dalį sudaro amžiaus jau sukakę sulaukę asmenys, bet jų eilėse yra ir jaunų jėgų, teikiančių viltį ateičiai. Esą jų gyvenimui ir kūrybai reikia sudaryti atitinkamas sąlygas. Rašytojų dar yra, bet trūksta skaitytojų. Po abiejų paskaitų vykusiom diskusijom vadovavo dr. Jonas Norkaitis. Meninę programą du vakarais atliko ateitininkai iš Vasario 16 gimnazijos. Ji buvo pradėta senomis liaudies dainomis, eilėraščiais, keliais suvaidintais vaizdais iš pergyvenimų Lietuvoje, o užbaigta žaidimais, atskleidusiais ateitininkų turimas Lietuvos istorijos, kultūrinio gyvenimo bei ateitininkiškos veiklos žinias. Pirmadienį, antroje Sekminių dieną, buvo pasivažinėta gražioje Bavarijos apylinkėse, susipažinta su kai kuriomis pilimis. Suvažiavusių ateitininkų maitinimu rūpinosi šeimininkės A. Grininė ir P. Ivinskienė. Visiems padėkos žodį tarė V. Vokietijos ateitininkų pirm. Marija Šmitienė.

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1987

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Rugsėjo 4 Spalio 2 Gruodžio 28

Oro linijos — "Air France", "Aeroflot", "JAT", "Finnair".

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga — 3, 4, 5 dienos, Kaunas — 2, 3 dienos, Panevėžys — 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pageidaujama laiku.

Smulkesnį informaciją teiraukitės mūsų (staigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077
Telex 06-986766 TOR
Kelionių (staigos registracijos numeris — 2559030

Vienybė ar vergavimas?

Rašo „LKB kronika“ 73-čiame numeryje, iškeldama „persitvarkymo“ šūkius, kuriuose girdėti kovos šūkiai ir naują kovą prieš tikinčiuosius

Naujoji „Gorbačiovinė era“ visomis priemonėmis brukta bruka savo liaudžiai „didžiojo persitvarkymo“ idėją, pagrįstą naujojo mąstymo ir veikimu. Pats šio naujojo persitvarkymo įkvėpėjas ir kūrėjas sako, kad dabarties laikas „išsklėdė negirdėto naujumo ir negirdėto masto uždavinius, kurie turi būti išspęsti per kuo trumpesį istorinį laiką“.

Ar nepanašus šis „didysis persitvarkymas“ į jau istorijos užmarštin nuėjusius „didžiuosius suolius“, „kultūrinės revoliucijas“ su Mao citatomis, kurie taip pat turėjo būti įvydyti per trumpą laiką. Deja, visi didybės mani-jos pagimdėti sąjūdžiai šiandien beminimi kaip slogus košmaras, privertę savo kvaitulingame sukuryje suktilis ir milijonus žmonių. O kas su skaičiuos beprasmes aukas, suluošintus gyvenimus? Kaip ir anksčiau, taip ir šiandieninio sąjūdžio svarbiausias tikslas ir uždavinys yra pasiekti visuotinę mąstymo ir veiksmų vienybę. Tai reiškia, atsiskirti savo subjektyvios mąstysenos, individualaus požiūrio ir „persijungti“ į kolektyvinį mechanizmą su priverstinu programavimu. Visiškai taip, kaip K. Sajos pjesėj „Devynbėdžiai“, nedaryti to, kas nepatinka jaučiami — nedainuoti, garsiai nekalbėti, savistoviai nemąstyti ir pan.

Kažkokių naujų maocedūnizmo kvepia ir sąjunginiais visuomenės mokslų katedrų vedėjų pasitarimas, įvykęs Maskvoje 1986 m. spalio 1 d. Ta proga M. GORBAČIOVAS kalbėjo, kad greitesniam persitvarkymo, spartinio realizavimui, tarybinės visuomenės naujos būklės pasiekimui būtina suaktyvinti idėjinę-teorinę veiklą, t.y., aukštesiose mokyklose pagrindinį dėmesį suteikti visuomenės mokslų (marksizmo-leninizmo, mokslinio komunizmo, partijos istorijos, ateizmo ir kt.) dėstymui. Toliau aiškino, kad „sugebėjimas orientuotis“ dabartiniame „sudėtingame prieštaringame pasaulyje — ne gamtos dovana, jis neateina savaime, mokantis specialių disciplinų. Todėl būsimuosius specialistus reikia mokyti šio sugebėjimo, nes tik visuomenės mokslai gali suformuoti tarybinio specialisto asmenybės dvasinius pagrindus. Visuomenės mokslų dėstymas — tai klausimų klausimas (plg. Mao-cedūno citatas „Rausta rytas“).

Panašiai kalbėjo ir vyriausias kompartijos ideologas J. LIGACIOVAS.

Tačiau, nežiūrint visų gražbiavimų ir skambių šūkių apie vienybę, yra viena visuomenės dalis, su kuria kviečiama ne vienytis, bet kovoti. Tai tikinčioji liaudis, ypač Katalikų Bažnyčia, o labiausiai — Lietuvos Katalikų Bažnyčia — tas vienintelis forpostas komunistų pavergtose respublikose.

1986 m. rugsėjo 28 d. „Pravdos“ vedamajame rašoma, kad „svarbiausias uždavinys yra visomis ateistinio auklėjimo formomis ir priemonėmis suteikti „gilų puolamąjį politinį turinį“ (reiškia, ofenzyvą, o ne vienybę!). Vedamajame kritikuojama ir tai, kad kai kuriuose moksliniuose veikluose, literatūros ir meno kūriniuose idealizuojama Bažnyčios buitis, bažnytinės apeigos, mėginama sutapatinti religinę moralę su socialistinės visuomenės dorovės principais, pasmerkiami rašytojai, kurie kartais „koketuoją“ su Dievuliu, objektyviai padėdami atgaivinti dievaieškos (sic!) idėjas.

O. J. LIGACIOVAS piktinasi, kad kai kurie tarybiniai žmonės pradeda kalbėti apie pakantumą religinėms idėjomis, grįžimo prie religinės dorovės tikslingumą. Ne religija esanti žmogaus dorovinio prado šaltinis, ne ji nurodė žmogui dorovines normas. Šias normas sukūrusios liaudies masės kovoje prieš išnaudojimą, prieš turtuolius. Religijos šalininkai visomis priemonėmis priešina materialistinei pasaulėžiūrai. Todėl jie ir sugalvojė mitą apie tikėjimo laisvės slopinimą Tarybų Sąjungoje. Kartais religiniais drabužiais apsirengę

ir buržuazinis nacionalizmas, pavyzdžiui, islamo, unitų, katalikybės dvasininkijos dalies reakcinė veikla. Kol kartojasi šitokios apraiškos, „Pravdos“ vedamasis kviečia aktyviai kovai su religine ideologija sukelkti visus mokslinio ateizmo propaguotojus, švietimo darbuotojus, dėstytojus, rašytojus, dailininkus, kultūros veikėjus, visus sąmoningus darbo žmones ir, pirmiausia, visus komunistus. Čia, žinoma, reikia pridėti pagrindinį kovos arsenalą — spaudą, televiziją, radiją, o taip pat patikimiausią prievartos aparatą — KGB, miliciją, prokuratūrą, administracinius organus ir t.t.

Tai šitokios milžiniškos pajėgos sutelktos vienoje bari-kadų pusėje, puolančiųjų pusėje. O kas belieka anapus bari-kadų? Kas tas pavojingasis priešas, prieš kurį sutelktos visos žemės ir pragaro galybės? Kaip jam atsilaikyti prieš vis naujas ir vis nuožmesnes puolimo bangas?

Gal ir neatsilaikyti, jei tai nebūtų ant nemirtingumo uolos pastatytoji Katalikų Bažnyčia, kurios ir pragaro vartai nenugalės, nes ją gina ir saugo Jėzus Kristus Dievas — visų mūsų prieglauda ir stiprybė. Visus išbandymus, patirtis per 600 metų, Lietuvos Katalikų Bažnyčia galėjo atlaikyti tik dėl to, kad Ji tvirtai tikėjo Kristaus misija čia žemėje, kad su Ja nuolat gyvena pats Kristus. Ir reformacijos-kalvinizmo siautėjimai, ir carizmo piktos užmačios, ir laisvamanybės apraiškos. Ir galiausiai visapusiškai organizuoto valstybinio ateizmo pastangos sudūžta į nepajudinamą tvirtybės uolą.

Žinoma, negalima tvirtinti, kad šioje žūtbūtinėje kovoje Bažnyčia nepatiria nuostolių. Vieni pavargsta nuolatiniame įtampoje, kiti dėl menko tikėjimo gėdingai pabėga; vienus sukausto baimė dėl ateities netikrumo, kiti instinktyviai kratosi kančios ir aukos; vieni — nenori atsisakyti sočios kasdienybės, kiti užrėtę skepticizmas... Tai natūralu ir žmogiška.

Tačiau pagrindinis Bažnyčios branduolys išlieka tvirtas ir nepakietas. Tai tarsi pirmųjų krikščionių Sekminės sutvirtinta ir pašvęsta bendruomenė, kuriai aiškus pasirinktas kelias ir tikslas. Neįmanoma palaužti ir nugaleti tokių žmonių, kuris dėl meilės tiesiai nevengia kančios, nebijo net laisvę ar gyvybę paaukoti. Deja, kai kas šitokius vadina paprasčiausiais kvailiais, nes kaip rašo poetas A. DRILINGA, „ko kankintis dėl to, kad niekšas kankin ir apgavo dorą žmogų, prisiprovė jam į širdį, sutrypė tikėjimą ir viltį, nes visa tai, kas vyksta už tavęs, ne su tavim, tavęs neliečia... Taip sakė blaivaus ir šalto proto savininkai, kurie galbūt niekad ir nesužinos kas yra kančia...“

Todėl ateizmas, žinodamas, kad tiesiogiai jam nepavyks įveikti Kristaus Bažnyčios gynėjų, pasitelkę seniai visų totalistinių režimų išbandytą priemonę — „skaldyk ir valdyk“. Vienas šių būdų, tai kvietimas į vienybę (savotiškas paradoksas!), kad kai kurių Katalikų Bažnyčios vadovų bei dvasiųjų pastangomis palaužtų uoliųjų ir ištikimųjų tikėjimo gynėjų pasipriešinimą smurtui ir persekiojimui, Bažnyčios suvalstybinimui. Už tai „vienybės“ šalininkams pažadėta visa eilė lengvatų: geresnės, turtingesnės parapijos, atitinkami titulai, net vyskupų postas. Kaip dažnai atsitinka gyvenimo praktikoje, taip ir čia vis dėlto viršų paėmė žemiškasis pradas.

Atsirado panašių ateizmo tal-kininkų, kurie viešai ir privačiai nevengdavo progos pakritikuoti ar net pasmerkti Helsinkio grupės, Lietuvos tikinčiųjų teisių gynimo komiteto veiklos, su neslepiamu priešikumu žvelgė į kunigų Alf. SVARINSKO, S. TAMKEVIČIAUS, J. ZDEBSKIO ir kitų pastangas pakelti Bažnyčios ir religijos prestižą; ignoroja ir piktinasi net Vatikano radijo laidomis bei po-grindžio leidiniais ir visa tai Bažnyčios gerovės, Kristaus

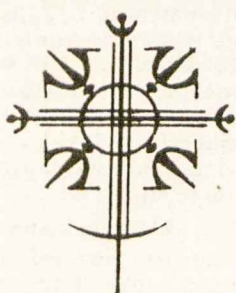
meilės, krikščionių vienybės vardan, atsisakant bet kokio konflikto su valdžios atstovais. Jeigu jiems užtektų pilietinės drąsos prisipažinti, kad atstovauja tik ateistų nuomonei, nereikėtų savo iskarotiškų veiksmų dangstyti veidmainiškais išvedžiojimais, ir tai „dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto“...

Ar gali būti tikslesnė Kristaus laikų fariziejų kopija? Fariziejai Kristų pasmerkė mirėčiai, bijodami, kad Jis nesukeltų sambrūzdžio, galinčio išprovokuoti romėnų smurto veiksmus prieš žydus ir sinagogą. Šiandien bijomasi, kad uoliųjų tikėjimo gynėjų veikla gali iššaukti didesnes kunigų ir Bažnyčios represijas. Tačiau ištikimieji, nežiūrint skaudžių aukų, prieš iškilusią alternatyvą — su kuo ir prieš ką? — liko tvirti ir nepajudinami.

Kokią svarbią reikšmę turėjo šios alternatyvinės problemos išsprendimas, rodo ir toks, vienas iš daugelio, faktas. Savo laiku, kada ateistinės „vienybės“ įgyvendinimas pradėjo duoti vaisius (skilimas kunigų tarpe), kun. Pranciškus MASILIONIS, sunkių minčių kamuojamas, pėsčias per sniegą ir šaltį klampiojo septynis kilometrus į provincijos užkampį pas kun. Juozapą ZDEBSKĮ sužinoti, „su kuo tu, kunige Juozapai?“ Išgirdęs atsakymą: „Aš esu su tais, kuriems brangus Dievas, Bažnyčia ir Tėvynė, kurie negaili laisvės ir gyvybės“, jis vėl grįžo pėsčias atgal, tačiau dabar su pakilia nuotaika, nebejaudamas nei nuovargio, nei nerimo. Kunigų kraujui suvilgius gatvių ir viešelių grindinius, nelaisvės pančiais surakinus daugelį garbingų ir pasiaukojusių Dievui ir Tėvynei vyrų, tapo aišku, kad Lietuvos Katalikų Bažnyčia ir lietuvių tauta išliks šioje žūtbūtinėje kovoje. Kankinių kraujais ir paniekintųjų kančia pašventina ir sutvirtina kiekvieną gerą pastangą.

O kaip ateistinis šeiminkas įvertina tos tariamosios vienybės talkininkų pagalbą? Ar jiems dėkingas, ar tik naudojasi jų nesąmoningumu? Stebint iš šalies, neatrodo, kad jie yra lygiavertiniai partneriai ar patikimi sąjungininkai (tiesa, kai kada pagiriami, leidžiama nuvykti į Vatikaną, į įvairias konferencijas, suteikiami interviu su užsienio žurnalistais), greičiau primena vergvaldžio ir vergo, stipriojo ir silpniojo santykius. Šitokiais principais paremta tarpusavio santykių diferenciacija neduoda teisės nei sprendžiamam, nei patariamam balsui. Čia tik vienas geležinis ir negailestingas įstatymas: besąlygiškai vykdyti tai, kas įsakta, „kas patinka jaučiami“ („Devynbėdžiai“).

Kūrėjas žmogų sukūrė laisvą, įkvėpė jam gėrio, tiesos troškimą. Išganytojas padovėnuodėms baisumą ir atpirko žmonių savo krauju amžinai laime ir džiaugsmui, pačiai didingiausiai ir ištikimiausiai vienybei su dangaus ir žemės Valdovu. Todėl nesuviliokime netikrais pranašais, nesusižavėkime jų melagingais ir veidmainiškais kvietimais. Mūsų vienybė — Kristus! Tik Jis vienas — mūsų Kelias, Tiesa ir Gyvenimas.

„Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda“

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Nuotrauka iš Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmų Šv. Petro ir Povilo šventovėje Vilniuje 1987 m. birželio 28 d. Kairėje klūpo mons. ANTANAS BITVINSKIS, pasakęs iškilmų pamokslą Nuotr. M. Vasiliauskienės

Palaidotas misijonierius

Mirė salezietis a.a. kunigas Antanas Sabaliauskas

KUN. S. ŠILEIKA, SDB

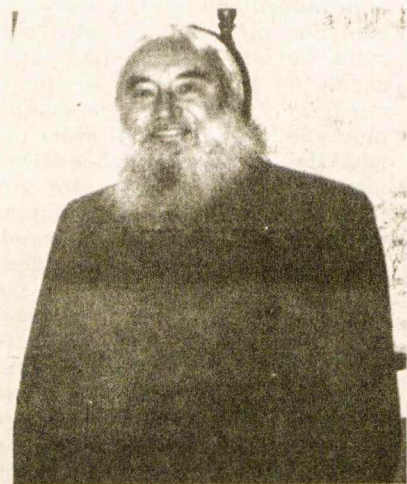
Jurbarkietis, penkių vaikų šeimos pirmagimis, išvydo pasaulį 1905 metų vasario 4 d. Tėvas, dirbęs prie Klišių dvoro, leido sūnui mokytis ten pat esančioje „Saulės“ progimnazijoje, o vėliau Raseiniuose. Baigęs šešias klases, 18-kos metų vaikiną išvažiavo Italijon, kur tapo saleziečiu. Mokėsi Gregoriniam universitete Romoje ir buvo įšventintas kunigu 1932 m. liepos 31 d.

Dar klierikas, 1927 m. pradėjo leisti populiarias „Saleziečių žinias“. Dešimtmetyje prieš karą buvo Ispanijoje, Indijoje, Šveicarijoje ir galop Lietuvoje, kur sėkmingai vedė apie pusę šimto misijų. Ten jį užklupo rusų okupacija. Priverttas pasitraukti į Vokietiją, kapelionavo šešiose Švarcvaldo stovyklose lietuviams, lenkams ir kitiems. 1948 m. išvykęs Venezuelon, redagavo „Tėvų kelią“ ir steigė dvasinius lietuvių židinius. Po šešerių metų persikėlė į JAV kur įsteigė saleziečių židinį Cedar Lake prie Čikagos.

Velionis parašė įvairių knygų, kaip antai „Tūkstančio paslapčių šalyje“, „Nuo Imsrės iki Orinoko“, „Pažink šv. Joną Boską“, „Laimės gairės“ ir kt. Išvertė iš italų kalbos „Siela už sielą“ ir Guareschi „Don Kamiliaus mažasis pasaulis“.

Sunegalavęs širdimi ir cukraligės kamuojamas, apsigyveno prie saleziečių kolegijos Bostone, kur parašė 55 lietuvių saleziečių gyvenimo apybraižų knygą, įvairių garsių asmenybių biografijas ir savo atsiminimus.

Per 1982 m. Velykas Jeruzalės žydai nusprendė pagerbti

Salezietis buvęs misijonierius a.a. ANTANAS SABALIAUSKAS

daugiau kaip šimtą žydų išgelbėjusių nuo vokiečių kunigą salezietį Bronių Paukštį, įteikiant jam medali, diplomą ir pasodinant atminimo medį žydijos geradarių parke. Kadangi minėtas kunigas buvo miręs 1966 m. Lietuvoje, žydai krei-pėsi į centrinę saleziečių vadovybę Romoje, kad paskirtų atstovą. Buvo pakviestas kun. A. Sabaliauskas. Pastebėjęs, kad žydai, atėję į pagerbimą, buvo be barzdų, pradėjo savo prakalbą, sakydamas esąs pats tikriausias žydas, kadangi vienintelis su didžiąja barzda. Dėl to Bostono saleziečiai juokais jį vadindavo „Maižiesiumi“, o kai kelionėje į Lietuvą susitiko Maskvoje su studentais, vieni jį vadino Dievu Tėvu, o kiti Karoliu Marksu.

Po sunkios inkstų operacijos kun. A. Sabaliauskas mirė 1987 m. liepos 29 d. Bostone, o rugpjūčio 3 d. palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės lietuviškose kapinėse Čikagoje. Jo liūdinių konfratų, dviejų seserų ir vaikaitis.

The Marlatt
The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

**laidotuvių namai
ir koplyčia**
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Šeštadienis Romuvai, sekmadienis krikščionybei

Sukaktuvinė skautų stovykla, paminėjusi Romuvos 25-metį

Sukaktuvinė Romuvos 25-mečio stovykla įvyko 1987 m. rugpjūčio 1-14 dienomis. Į ją suvažiavo Toronto, Hamiltono, Ročesterio, Čikagos, Klivlando, Niujorko, Los Angeles, Bostono, Worcesterio skautai-ės. O Vytukas Lemkė atstovavo V. Vokietijos „Aušros“ tuntui. Iš viso stovyklos atidarymo dieną vėliavų pakėlimui išsirikiavo 147 stovyklautojai. Pridėjus ūkio personalą ir instruktorius, šioje sukaktuvinėje stovykloje pirmąją savaitę stovyklavo 164. Vidurinį savaitgalį iškilmų parade žygiavo 182 stovyklautojai. Antrąją savaitę išvažiavus jaunesniems ir kai kuriems iš JAV, skaičius nukrito iki 115.

Ir savo programa, ir iškilmų-gumų tai buvo neeilinė skautų-čių stovykla. Jai ruošiasi beveik ištisus metus. Didžioji dalis darbo ir visa atsakomybė krito ant Kanados rajono vadėivės S. A. Baltakienės, stovyklos viršininkės, ir vadėivos ps. dr. A. Dailydės, stovyklos komendanto, pečių. Jiems tal-kino didelis būrys jaunesnių ir vyresnių vadovų. Stovyklos programų vykdyme, jų pritaikyme stovyklautojų amžiumi ir pajėgumui reikėsi nepamainomas v.s. kun. A. Saulaitis, SJ. Maitinimo ir ūkinis reikalus tvarkė Romuvos komiteto pirm. S. Kastytis Batūra, talkinamas K. Budrevičiaus, D. Steponaitienės, M. Skirskienės, R. Slapšienės, R. Šileikienės, J. Batūrienės, vėliau įsijungus ir p.p. Pajaujį šeimai.

Iškilmės buvo dviejų dalių — Romuvos 25-mečio paminėjimas ir krikščionybės įvedimas Lietuvoje. Šeštadienis — Romuvai, sekmadienis — krikščionybei. Šeštadieninis paminėjimas įvyko laužvietėje. Stovyklautojams sunešus vėliavas ir su gausiais svečiais susėdus, iškilmingoji sueiga pradėta specialia malda. Po to stovyklos viršininkė S. A. Baltakienė pakvietė Sėsėrijos ir Brolijos vyriausius skautininkus s. fil. Kazį Matonį, atvykusį iš Hartfordo, ir s.t.n. Stefą Gedgaudienę, atvykusią iš Klivlando, vadovauti skautų ir skaučių įstatų pakartojimui. Taipgi jie pasveikino stovyklautojus ir svečius, linkėdami Romuvą išlaikyti dar daug metų. Po to sveikino vienas iš stovyklavietės steigimo pirmūnų v.s. V. Skirskas ir pakvietė sugiedoti „Marija, Marija“, prisimenant mirusius skautybės darbuotojus. Ilgametis Romuvos valdybos pirm. v.s. Kazys Batūra savo žodyje kvietė jaunimą tęsti pradėtąjį darbą. Žodžiu dar sveikino v.s. S. Jelionienė iš Čikagos, v.s. St. Ilgūnas iš Ročesterio, v.s. Č. Kiliulis, skautybės fondo pirm. iš Bostono. Pastarasis įteikė sidabrinus fondo ženklelius įvairiai per eilę metų prisidėjusiems prie fondo darbų. S. v. Aušrotas iš Hamiltono savo sveikinimą baigė čekių įteikimu — L. fondo ir šaulių Algirdo kuopos. Raštu sveikino v.s.

L. Milukienė iš Niujorko ir Toronto „Šatrijos“ tunto v.s. D. Keršienė, dėl ligos negalėjusi šventėje dalyvauti. Jos sveikinimą perskaitė S. V. Grybienė.

Idomus buvo supažindinimas su Romuvos stovyklautojais. Pradėta pirmąją stovyklą ir penkmečiais prieita iki šios. O į klausimą, kas Romuvoje žada stovyklauti po 5 metų, atsistodė beveik visi. Po to stovyklos viršininkė įteikė gražiai padarytas plaketes žymesniams stovyklavietės darbuotojams. V.s. Liuda Gvildienė, Yčienė, po nelaimės palengva sveikstanti ir sėdinti rateliuose, susilaukė spontaniškų ovacijų, priimant žymenį. Minėjimas baigtas „Lietuva brangi“ ir specialiu skaitiniu: „...“

„vertybė yra žmogus, kuriam Dievas leidžia turėti tokią aplinką, ja naudotis, ja puošti ir padaryti naudingą“... Po minėjimo stovyklautojai su dainomis pražygiavo, sveikindami vadovus bei svečius, ir po draugovių šūkių sustojo šakomis ir ratais vėliau aikštėje. Nuleidus vėliavas, visi susikabinę rankomis emė judėti ir dainuoti „Atgimė tėvynė“. Pačių jauniausiųjų, visų vadovų, visų tėvų ir svečių ratai skelbė skautiškos šeimos vienybę ir džiaugsmą. Iškilmės diena baigta sukaktuviniu laužu su penkiais lauželiais ir 25 žvakutėmis. Skambėjo dainos, šūkiai, gausius dalyvius Inksmino vienetų pasirodymai.

Čia tenka pastebėti, kad prieš šią šventę stovykloje vyko 4 dienų laužavedžių kursai, kuriems vadovavo iš Worcesterio atvykę Edis ir Teresė Melilai. Romuvo sukaktis paminėti atspausdintas 4 psl. leidinėlis, kuriame rašiniiais ir fotografijom prisimintas stovyklavietės steigimas, jos išlaidkymas ir darbai, įpinant ir pačių mažųjų kūrybos kaip tęstinumo ženklą.

Sekmadienis pradėtas Min-daugo krikšto inscenizacija. Trumpa istorinė apžvalga, specialūs skaitiniai, krikšto vadinimas ant ežero kranto ir pradžia Mišių su giesmėmis buvo kažkas naujo. Eišena į uolėtas aukštumas kitoje ežero pusėje buvo labai įspūdinga. Giedodami „Jėzus pas mane ateiki“, stovyklautojai palengva judėjo į Mišių vietą, kur iš akmenų buvo pastatytas altorius ir kur kaboją vėliava su krikščionybės sukakties ženklų. Eišeną vedė vaidintojai: Min-daugas, karalienė, vyskupas, misijonierius. Mišių metu kun. A. Saulaitis, SJ, jam būdingu būdu aiškino apie krikščionybės reikšmę lietuviams ir visai žmonijai.

Stovyklautojų palikimas Romuvai krikščionybės metų proga yra „Šiluvos“ įrengimas netoli didžiųjų stovyklos vartų. Prakirsti krūmai, atidengtos uolos, kuriose nupiešta senovės lietuvių saulė, žvaigždės ir mėnulis. Priekyje iš trijų didelių akmenų pastatytas kryžius, gilumoje — iš miške atrastos medžio nuolaužos Švč. Mergeles kontūrai. Tą darbą suprojektavo ir talkos būdu per dieną atliko ps. Asta Saplienė. S. A. Šetikas iš St. Catharines iškirtė krūmus ir juos sudėgino, brolis Antanas, SJ, ritino akmenis, galvodamas apie pirmąjį susimąstymą „Šiluvoje“, kuris įvyko rugpjūčio 13 d. Ir skautai-tės savo rajonuose tą dieną baigė savas statybas Romuvos ir krikščionybės ilgam prisiminimui. Statė akmeninius paminklus su atitinkamais įrašais, statė kryžius. Visa tai ilgesnį laiką liūdys apie sukaktuvinių metų stovyklautojus.

Nebus pamiršamas nė skautų vyčių įžodis su šv. Mišiomis. Ant aukšto kalno po atviru žvaigždėtu dangumi įžodį atliko torontiečiai — A. Karosas, R. Kalendra ir Aras Nausėdas. Šios stovyklos programos rengėjams nebuvo lengvas uždavinys stovyklavimo kasdienybės derinti su iškilmėmis ir specialiais sukakties paminėjimais. Stebėtojai mano, kad visa tai gana gerai pavyko.

Č. S.

• Supažindinkite savo draugus su „TEVIŠKĖS ŽIBURIAIS“ — atsiųskite dar jų neskaitytų adresu. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

A+ JUSTINUI MAŠIOTUI

mirus,

JUOZUI ir GAILEI KRIŠTOLAIČIAMS bei jų šeimai reiškiu nuoširdžią užuojautą —

J. Tamulėnienė

A+ NELEI JANUŠKEVIČIENEI

mirus,

jos dukrai MARYTEI RUTKEVIČIENEI, vaikaičiai IRUTEI su šeima ir visiems giminėms Lietuvoje bei artimiesiems reiškiu nuoširdžią užuojautą —

Antanas Masiulis

A+ MARTAI ŠALKAUSKIENEI

mirus,

vyrą STASĮ, dukras — IRENĄ ir NIJOLĘ, sūnų KĘSTUTĮ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

Grażina, Julius, Paulius Slavėnai,
Buffalo, NY

A+ MARTAI ŠALKAUSKIENEI

iškeliauvus amžinybėn,

vyrą STASĮ, dukras — NIJOLĘ, IRENĄ, sūnų KĘSTUTĮ su šeimomis ir visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

J. ir A. Daniliauskai W. Ogden ir
Dr. A. Kenter ir M. Dimšaitė Ogden
Dr. G. Kenter su šeima V. ir S. Radzevičiai
Z. ir J. Steponavičiai

A+ KAZIMIERUI ŠILEIKAI

mirus,

jo žmoną LIUDĄ, sūnus ir visus artimuosius liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdimė —

Janina Vitartienė
O. B. Sergaučiai

A+ KAZIMIERUI ŠILEIKAI

mirus,

nuoširdžiai ir giliai užjaučiame žmoną LIUDĄ bei sūnus su šeimomis —

K. B. Žutautai ir sūnūs

A+ KAZIMIERUI ŠILEIKAI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame Maironio mokyklos mokytoją LIUDĄ ŠILEIKIENĘ, jos sūnus su šeimomis, gimines ir artimuosius. Dalinamės jų skausmu ir prašome Viešpatį globos pas Jį atėjusiam —

Toronto Maironio mokykla

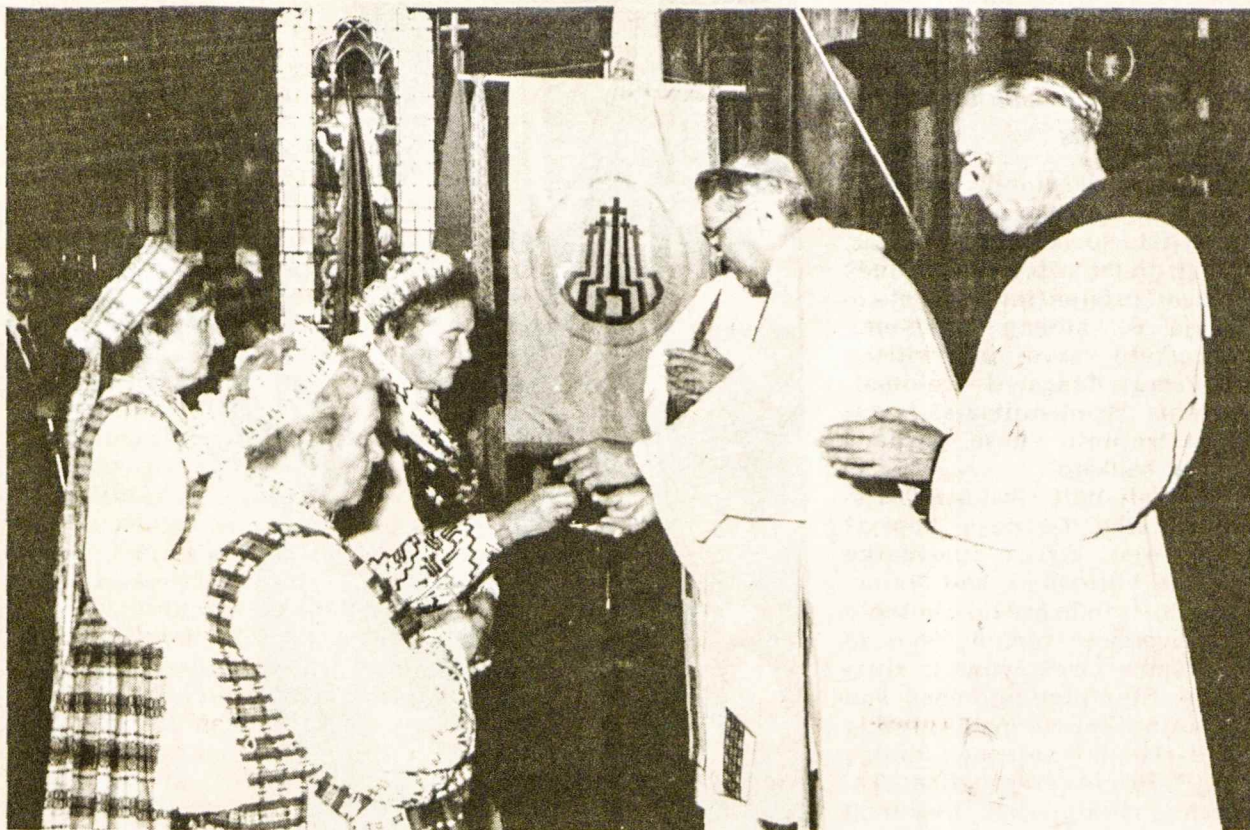
Kas vakarą numiršta
Gyvenimas vienos dienos,
O su aušra sulaukia
Prisikėlimo valandos

A+ KAZIMIERUI ŠILEIKAI

mirus,

jo žmonai LIUDAI, sūnams ir jų šeimoms reiškiamė gilią užuojautą —

Juozas ir Kristina Gataveckai
Rimas ir Aušra Karkos
Vyta ir Osvaldas Kušneraičiai
Rimas ir Irena Repšiai

Lietuvos krikščionybės sukaktis buvo paminėta ir Kanados kankinių šventovėje 1987 m. rugpjūčio 2 d. specialia iškilme. Mišias atnaujo vysk. P. BALTAKIS, OFM, drauge su prel. J. TADARAUSKU, kun. E. JURGUČIU ir kitais kunigais. Nuotraukos — katalikų moterų astovės įteikia Mišių aukas

Nuotr. St. Dabkaus

Taip veikiamo Brazilijoje

Jaunimas rengiasi kongresui, dailininkai surengė parodą, tikintieji suorganizavo pamaldas už Lietuvą, lietuvių paviljonas laimėjo pirmą vietą tautybų parodoje

HALINA MOŠINSKIENĖ

L. Bendruomenės valdyba tęsia perimtus planus, glaudžiai bendradarbiaudama su buvusios valdybos pirmininku Jonu Tata-rūnu, kuris yra jau visiškai atsigavęs po sunkios širdies operacijos, vėl dalyvauja visuomeninėje veikloje. Tai labai sviri parama dabartiniam valdybos pirmininkui, ypač S. Paulo mieste, kur faktiškai yra lietuviškos veiklos branduolys Brazilijoje. Aleksandras J. Valavičius, deja, turi dabar gyventi Rio de Janeiro, nes ten yra jo darbovietė. Tačiau jis stengiasi būti nuolatiniame kontakte su likusios S.P. valdybos nariais, o taipogi ir su Lietuvių jaunimo sąjunga, laikantys save autonominę, bet dar nepilnai galinčia savarankiškai tvarkytis. Taigi Bendruomenėi tenka padėti jiems vykdyti planus būsimajam Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresui — paruošti atitinkamus atstovus ir jų kelionę į Australiją.

Kliūtį sudaro lietuvių kalbos nemokėjimas. V. Zelinioje vyksta normaliai „šeštadieninė mokyklėlė“. Suaugusiems nepavyko šiais metais atgaivinti kurso PUC universitete, nes pats universitetas nebesusigaudo nei savo pačių profesūroje, kurie nebeįstengia ten darbuotis neapmokamai. Vyksta nuolatinių streikų, studentai lieka be paskaitų...

Kadangi pats jaunimas nepareiške noro turėti tokį pasitobulinimo lietuvių kalbos kursą, tai kas nori, mokosi privačiai pas savo buvusius mokytojus. Kiek man žinoma, bus ten atstovai, susikalbą lietuviškai, nes teks pereiti tam tikrą „konkurso egzaminą“. Atstovų kelionei apmokėti teks vėl įieškoti lietuvių visuomenės ir jų organizacijų paramos. Todėl Bendruomenė dabar yra labai atsargi su savo lėšų paskirstymu.

„Lietuva menininkų vizijoje“

Tuo pavadinimu atidaryta 1987 m. birželio 9-30 d.d. lietuvių menininkų paroda „Kultūriniai Chap Chap centre“ S. Paulyje, dalyvaujant lietuviams menininkams Lietuvos krikšto 600 m. sukakties minėjime su nuoširdžia parama „Centro Cultural Francisco Matarazzo Sobrinho“, kurio pirmininku š. m. yra lietuvių kilmės Henrikas Losinskis-Alves, gabus žurnalistas, rašytojas, kelių knygų portugalų kalba autorius ir savo tėvų bei protėvių patriotas palikuonis.

Parodos atidaryme dalyvavo visi didieji „Chap Chap“ konstrukcijų firmos galūnais su pačiu direktoriumi Romeu Chap Chap. Tai pati stambiausia Brazilijoje konstrukcijų firma, kurios direktorių sudaro Romeu Chap Chap, Sergio D. O. Belleza, Adel Auada, Marina H. M. Guimaraes. Tas mūsų patriotas Losinkis yra lankęs V. Beloje (kur buvo susibūrę pirmieji imigrantai lietuviai), lietuvių mokyklą. Jo tėvas, kaip matininkas, anais 1926 m. dirbo S. Paulo miesto priemiesčiuose. Šiandieną jo nuopelną dėka Vila Sapopemba turi gatvę Vytauto Losinskio vardu.

Jaunuolis Henrikas, baigęs lietuvių pradinę mokyklą V. Beloje, šiandieną yra S. Paulyje visų mūsų kultūrinių įvykių reikaluose pirmūnas pavyzdys visiems, jaunimui ir seneliams, jau baigiantiems savo „kovą“ su vaikaičiais, nusi-vylusiems ir tiems, kurie dar laiko savo rankose estafetės ženklą — Lietuvos aukuro ugnį ateities kartoms.

Toje liepsnoje pasirodė suruoštoje parodoje ir menininkas Vincencas Kutka — lietuvis iš V. Belos, Jievos ir Vinco Kutkų vaikaitis, kaip stambiausias moderninės —

abstraktinės kūrybos menininkas, šiandieną jau pripažintas daugelyje kraštų, šioje parodoje laimėjęs pirmąją premiją. Tik graudu, kad nei Jieva, nei Vincas Kutkos nesulaukė tų žodžių, kuriuos jis man ištarė parodoje: „Aš esu lietuvis, jaučiu Lietuvą savyje mano močiutės dėka“. Jo buvo išstatyta statybos kūrinių.

Parodoje buvo: Sofijos Butkus dvi graviūros, Magdalenos Stan-kūnienės 12 litografijų, vaizduojančių Lietuvą jos darbų ir rūpesčių kasdienybėje, Veronikos Svo-rienės dvi skilograviūros, jautriai prabilusios mūsų tautos paraitimi. Vincas Kutka perdavė visą abstraktinį elementą, kuris mus riša praityje ir dabartyje spalvų žaisme.

Neesu jokia meno, nei literatūros, nei modernios muzikos mėgėja, bet, mano manymu ir nu-jauta, V. Kutką priėmiau abstrakto kūryboje, kurioje neegzistuoja konkretūs elementai — nei tauta, nei žirgas, nei žmogus, tik iš-gyvenimai, išreikšti spalvomis ir brūkšniais. Labiausiai atsigai-vinau mūsų lietuvių menininkų dar-bais. Apgailėstauju, kad toje pa-rodos nedalyvavo ir Marilė Žy-mantienė su savo graviūromis iš JAV-bių.

Kelionės

Birželio 13 d. išlydėjome kun. Praną Gavėną Romon į džižiasias Lietuvos krikšto iškilmes. Jis ten atstovavo Šv. Kazimiero lietuvių parapiją S. Paulyje. Šia proga noriu paryškinti tos parapijos reikš-mums. V. Zelinio parapijai pa-sitraukus į tolimesnes ir patoges-nes sritis, Šv. Kazimiero parapija labiau suartina tikinčiųjų lietu-vių eiles. Kun. Pr. Gavėnas — pa-rapijos klebonas. Dar turime kun. Petrą Rukšį, misijonierių Pr. Ur-baitį. Tie vienuoliai saleziečiai perėmė iš prel. Pijaus Ragažinsko vienintelį lietuviškos spaudos P. Amerikoje savitrašį „Mūsų Lie-tuva“, jį tvarko, leidžia, prašo bendradarbių talkos. Rastingsių mūmyste nestinga, bet, kiekvienas rašantis pirmiausiai galvoja apie ateitį: „Jei ne šiais metais, tai kitais vyksiu su ekskursija Lie-tuvon. Jei ką nors netaip pasaky-siu, neįsileis“. Taip ir tyli išeivi-jos lietuvis, užmiršdamas tėvų kalbą.

Dabar Brazilijoje, kas porą me-tų ruošiamos ekskursijos į Lie-tuvą „Lufthansa“ agentūros tarnau-tojų. Š. m. liepos 13 d. išvyko 44 žmonės. Gal jie ten susikalbės lie-tuviškai, nors Brazilijoje tekal-ba portugalais... Vadovas at-sakė: „Nežinote, kaip jie susikal-bės. Giminės irgi jau pramoko por-tugalais...“

Didžiojoje iškilmės Romoje dalyvavo dr. med. Antanas Šiau-lys su žmona ir kiti. Jų išpūdziai įdomūs. Brazilų „Est de S. Pau-lo“ — stambiausias dienraštis da-vė išsamų straipsnį apie Šv. Tėvo iškilmingą prakalbą į tikinčiuo-sius Lietuvos krikščionybės 600 metų minėjime. Net televizijoje matėme mūsų lietuvių grupes ir girdėjome Šv. Tėvo žodžius Bra-zilijoje iš Romos!

Sibiriniai trėmimai

Sibirinius trėmimus paminė-jome išpūdingomis pamaldomis S. Paulo katedroje birželio 14 d. Taip pat tą sekmadienį buvo mel-džiamasi už Lietuvą visose Bra-zilijos šventovėse.

Nepaisant labai nepalankių gamtos sąlygų, lietuvis užtvindy-tų kelių, katedra buvo pilnutė-lė maldininkų. Lietuviai jau iš anksto pasirodė dalyvavo pamal-dose pasipuošę tautiniais drabu-žiais — jaunimas, paaugliai skau-tai, ateitininkai, nešantys aukas prie altoriaus, „močiutės“ Jani-nos Draugienės palydimi. Čia

norėčiau pabrėžti, kad Janina Draugienė yra dr. Draugelio Elziejaus (žinomo neurologo Lie-tuvoje) sūnaus Kestučio žmona — našlė, savo vaikams perdavusi dr. Elziejaus ryžtą lietuviams likti visur, kokios bebūtų kliūtys.

Pamaldas laikė ir pamokslą ka-tedroje pasakė vyskupas Dom Lu-ciano de Almeida. Giedėjo jungti-nis lietuvių choras lietuviškas giesmes. Vyskupas pabrėžė liki-mą lietuvių tautos, kuri šiais 1987 m. švenčia savo krikšto 600 metų sukaktį. Išeivijoje ir po ateisti-ne letena lietuvių lieka ištikimi savo priimtam krikštui, savo pa-veldėtoms iš prosenių tradicijoms, savo tautos menui ir kalbai. Pa-maldoms užsibaigus, visi skubėjo į namus lietuvi lyjant, griauštiniai trankantis.

Šis minėjimas, suruoštas Brazi-lijos Lietuvių Bendruomenės pa-stangomis, talkinant Šv. Kazimie-ro ir V. Zelinio parapijoms, Lie-tuvių jaunimo sąjungai, Lietuvių skautų broliai ir jungtiniam lie-tuvių chorui S. Paulyje. Chorui vadovavo Viktoras Tatarūnas, var-gonavo Feliksas Girdauskas. Tele-vizija filmavo mūsų tą išpūdingą minėjimą ir jau tą patį vakarą pa-rodė savo žinių reportaže „Chan-el 9“.

Imigrantų paroda

Tradicinė imigrantų paroda S. Paulyje įvyko birželio 26 — lie-pos 4 d.d. Ibirapueros parko Bi-نال rūmose. Lietuvių kolonija dalyvavo tarp 30 kitų tautybių ir laimėjo savo paviljonu pirmąją premiją. Paviljoną paruošė ir or-ganizavo Muziejus ir archyvo ko-misija, kuriai vadovauja Aldona Valavičienė. Palyginus su Indi-jos, Egipto, Kinijos, Korėjos, Boli-vijos, Čilės, Palestinos išdėsty-tais turtais, Baltijos paviljonai buvo patys kukliausi. Lietuva pa-rodė save, labai subtiliai iškel-dama savo seniausią ir gražiausią palikimą — didelę pagarbą ir mei-lę pavergtai tėvynei. Lietuvaičių, ten dirbusių laikysena ir jų tau-tiniai drabužiai visus žavėjo. Ma-rijos Remenčienės juostos, stebi-no visus. O tos lietuviškų lėlių miniatiūros! O tie iš šiaudelių vaizdai, medžio dirbiniai! Tie nuostabūs „gobelenai“, Vilniaus pilies bokštas, smulkiausių siu-venėjimų išmargintas lietuvi-tės, kuri niekada Lietuvos nėra mačiusi! Aldona ir jos vyras Jo-nas Valavičius, tikrai verti pre-mijos.

Prisidėjo rodiniais daugelis lietuvių patriotų, L. Sąjunga Bra-zilijoje prisidėjo pinigine para-ma, LB Brazilijoje, L. kat. bend-ruomenė, Liet. jaunimo sąjunga ir kiti savanoriai pagalbininkai. Tu-riui pabrėžti, kad Aldona ir Jonas Valavičiai surengė jau trečią pa-rodą metų slinkyje.

Lietuvių kalba

Trečiosios imigrantų kartos jaunimas dabar daug daugiau do-misi lietuvių kalba ir Pasaulio lietuvių jaunimo kongresu, įvyk-siančiu 1987-1988 m. Australijo-je. Gaila, kad š. m. teko nutrauk-ti studentams skirtą kursą uni-versitete, bet tai vietinės santvar-kos krizės reiškinys. Ne man kri-tikuoti santvarką krašto, kuris mane maitina.

Galui tik pasidžiaugti, kad tu-riu keletą mokinių, norinčių pri-vačiai išmokti lietuvių kalbą, t.y. mano pačios vaikaitės ir vieną ki-tą stambesnių lietuvių šeimų dukteris. Lietuvių kalbos pamo-

Lietuviai kanadiečių spaudoje

Pagarsėję statybininkai Ontario

Paprastai retai kada Londone tenka televizijoje išgirsti lie-tuvišką pavardę ar skaityti apie lie-tuvius aprašymus kanadiečių spaudoje. Š. m. pavasaris tuo at-žvilgiu buvo palankus. Keletą ar net keliolika kartų televizijos kanaluose teko girdėti Sergaučio pavardę, didelių statybų vykdy-tojų. Deja, kol kas tikslėsnį ži-nių apie jį nepavyko gauti. Tiek tik žinoma, kad jis yra statybų vykdytojas, didelių pastatų ad-ministratorius ir gerai kalba lie-tuviškai.

Toronto dienraščių apimtys „The London Free Press“ greta savo dienraščio turi ir specialių paskirčių žurnalus. Viena to-kių žurnalų — „Homes“ 1987 m. ba-landžio 11 d. laidoj visas pirmas puslapis skirtas Judicko namo ir jo paties spalvotoms nuotraukoms. Antras ir trečias puslapis paskirti jo namo vidaus nuotraukoms ir statytojo bei namo apra-šymui. Straipsnio antraštė — „Sta-tytojas žygiuoja savitu keliu“ ir pradedamas šiais žodžiais: „Ju-dicko asmenyje yra kažkas specia-laus, ko nerastė daugelyje kitų statybininkų“.

Kaip grožio salono vedėjas ga-lėjo tapti prabangos namų staty-toju. Juk tos dvi sritys yra labai skirtingos. Tiek vienoje, tiek ir kitoje srityje jam labai daug pa-dėjo jo nepaprastai laki ir pla-čių horizontų vaizduotė.

Vos užbaigus bene pirmojo ir tada moderniausio Šiaurės Ame-rikijoje krautuvų grandinės (mall) pastato statybą Ontario Londone 1960 m., Judickas jame atidarė nuosavą grožio saloną, kurį la-bai meniškai ir skoningai įren-gė. Pranas Judickas anksčiau gy-veno Toronte ir tik kai vedė Da-nutę Ratkevičiūtę, žinomą grožio salono vedėją, baigusią tos srities mokslus Niujorke ir Pary-žiuje, jis atsikėlė į Londoną. Tada ta vieta buvo žinoma Wel-lington Square, o dabar ji yra Eaton's Square.

Tačiau Judickas jautė, kad sa-lonas yra per siaura dirva jo re-tai sutinkamai vaizduotei pasi-reikšti. Todėl jis perėjo į praban-gos namų statybą. Kai kuriuos darbus jis pats su sūnum Euge-nijum įvykdė, o kitiems samdo rangovus, kurie turi viską tiks-liai įvykdyti pagal jo nurodymus.

Pranas yra „Fedd International

Londone — Sergautis ir Judickai Inc.“ pirmininkas. Spėju — Fedd reiškia pirmas raides jo šeimos narių vardų: Pranas (Frank), Eugenijus, Danutė ir Dalia.

Vienas jo namų akreipė dėmė-sį ir minėto „Free Press“ žurnalo. Pastarasis iškelia ypatingas Ju-dicko savybes ir nurodo, kuo jis skiriasi nuo kitų statybininkų. Rašo, kad jis nestato namų pagal sutartį, nepažada niekam kada namas bus baigtas, nestato tokių namų, kuriuos galima kuo grei-čiausiai pastatyti ir palankiau-sia kaina netrukus parduoti, nes tokiu atveju namai būna blogos kokybės. Jo statyba iki smulkme-nų turi atitikti net kraštutinius geros kokybės reikalavimus. Ju-dickas prisipažįsta, kad jis į na-mą įdeda daugiau darbo ir pinigų, negu pirkėjas nori mokėti. Įvai-rius prabangos dalykus jis atsi-veža iš Italijos, Portugalijos ir kitų kraštų.

Ar toks namas yra patogus gy-venti? Penki miegamieji, ketu-riuos prausyklos su porceliano čiaupais, keturi židiniai (kai kurie jų iš marmoro), pagrindi-nis miegamasis turi penkių reik-menų prausyklą, su vandens su-žiumų baseinėliu. Namas užima 3000 kv pėdų plotą. Kiekvienas kambarys pabrėžia nepaprastą namo ištaigingumą. Judickas sa-ko: „Aš statau tokius namus, ku-riuose pats norėčiau gyventi ir kuriais aš galėčiau didžiuotis“.

Namų kainos Londone svyruoja nuo \$60,000 iki \$120,000. Judicko „namelio“ kaina — „tik“ ... \$340,000! Viena tikrai kliūtis, kad šis pastatas yra Londone, Ont., o ne Kalifornijoje prie Holivudo. Ekranu žvaigždės tuoj jį pagrieb-tų. Atrodo, lyg joms jis ir būtų statytas, nes gali patenkinti ir labiausiai išleptintą skonį. Tai namas — svajonė. Namo nuotrau-kos ir Judickas buvo ir Londono televizijos pagrindinio kanalo namų apžvalgoje.

Londone yra dvi šeimos, kurios skiria parapijos reminiui ypatin-gą dėmesį, tai — Grigeliai (dvi seserys ir brolis) ir Judickai. Jie beveik kasmet aukoja po \$1,000 ar daugiau, kai čia aukų vidur-kis yra tarp 200-300 dolerių. Šios šeimos per išitus metus pasirū-pina šventovės dekoravimu, gėlė-mis. Judickai yra ir buvusių spaud-os balių mecenatai bei kitos lie-tuviškos veiklos rėmėjai. D.E.

Šeimų stovyklos penkmetis

1987 m. rugpjūčio 1-8 d.d. Wa-sagoje, pranciškonų stovyklavie-tėje „Kretingoje“ įvyko penktoji šeimų stovykla. Susilaukta 142 asmenų iš įvairių Kanados ir JAV miestų. Dalyvavo 36 šeimos. Vai-kių buvo iš viso 74 nuo keletos mė-nesių iki 14 metų amžiaus. Stovyklą organizavo: Gabija Petrus-kiene ir Žibutė Vaičiūnienė. Ko-mendantų pareigas ėjo: Rimas Petruskas (Toronto), kuris prieš 5 metus ėjo pirmąsias koman-danto pareigas, ir Antanas Bu-šinskis (Oakville) pirmas Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sek-cijos valdybos pirmininkas. Die-nine bei vakarine programa rū-pinosi Gabija Petruskiene. Ūkio bei maitinimo reikalais rūpino-si Žibutė Vaičiūnienė iš Hamil-tono. Šeiminkės — p. Štūkienė iš Toronto, p. Kochanaušienė ir p. Petkevičienė iš Lenkijos. Ūkvedys — Alfonsas Juozapavi-čius iš Toronto. Studentai dar-bininkai — R. Miltenis, A. Rudai-tis, Ž. Žukauskas ir I. Žukauskaitė, visi iš Hamiltono. Patys tėvai, iš anksto paprašyti, buvo pulkiai pasirodę pravesti vaikams užsi-ėmimus bei vakarines programas:

kas duodu nemokamai kaip savo išsinešto turto iš Lietuvos duoklę.

Vedybinė sukaktis

Š. m. birželio 20 d. Liudvika-Aldona Mošinskis-Fernandes su-ruošė savo tėvams Algirdui ir Ha-linai Mošinskiams jų suutuoktųjų 50-mečio sukakties minėjimą. Specialiai užprašytose vietinė-s parapijos Sao Geraldo pamal-dose atnaujino savo gyvenimo prisaišką, duotą 1937 m. Šv. Stan-slavo katedroje Panevėžyje. Ta-da mūsų santuoką palaimino ka-n. Povilas Šidlauskas. Prieš Dievo altarių savo vaikų ir vaikaičių akivaizdoje atnaujinome prisai-šką ilgai išgyventų metų. Dalyva-vau daug maldininkų, kurių tarpe buvo tik keletas lietuvių... Ra-mia sąžine dabar slenkame į gyve-nimo saulėlydį.

Kukliame priėmime dalyvavo tautiečiai — Jonas ir Vera Tatarū-nai, Jonas ir Aldona Valavičiai, Alf. ir Roza Petraičiai, Stasė ir Margarita Steponaitienės iš San-tos, Liudvikos bei dr. Aloizo Fer-nandes šeima su trimis dukrelė-mis, jų draugais Liucija ir Markos. Iš Santos atvyko dukrelės Janinos Danutės Mošinskytės-Dettmer vai-kiai mūsų vaikaičiai Kristian Al-gis, Simonė Danutė ir Erikas, nes mama Janina dabar yra JAV, kaip ir mūsų vyriausias sūnus inž. Ge-diminas-Jurgis su šeima Kalifor-nijoje.

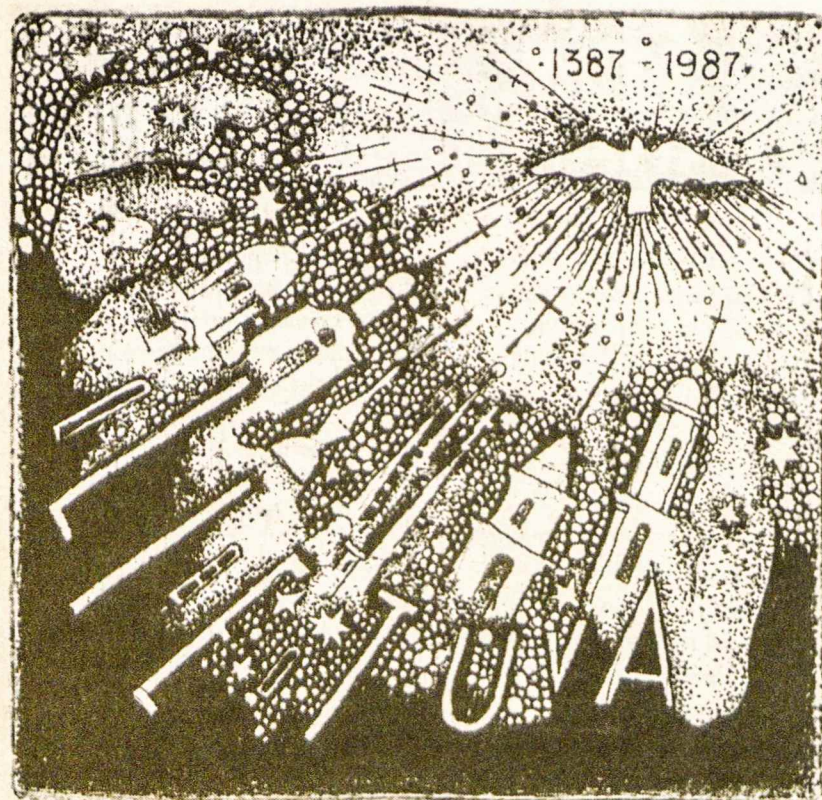
dainavimui vadovavo visoms 4 amžiaus grupėms Nijolė Benotie-nė iš Toronto; sportui 8-14 m. amžiaus grupei — Regina Giniotienė iš Toronto ir Paulius Al-sėnas iš Klivlando; sportui 2-3 m. grupei — Dana Valaitytė-Yaeger iš Toronto; sportui 6-7 m. grupei — Rimas Petruskas iš Toronto ir Ša-rūnas Valiulis iš Čikagos; sportui 4-5 m. grupei — Saulius Dra-gūnas iš Montrealio ir Antanas Giniotis iš Toronto. Darbeliams 8-14 m. grupei vadovavo Tomas Petrolūnas iš Čikagos; 2-3 m. gru-pė — Jūra Bušinskienė ir Loreta Ulbaitė-Viola iš Oakvile; 6-7 m. grupei Rūta Rygelienė iš Toronto ir Ingrida Civišinskienė iš Klivlan-do; 4-5 m. grupei Irena Petruskie-nė ir Lana Nolan iš Toronto. Pasa-kas 2-3 m. grupei sekė Rūta ir Ma-rius Rusinai, Donata Puterienė iš Toronto; 4-5 m. grupei ir 6-7 m. gru-pė — Zita Kruckonienė iš Bostono. Pokalbams 8-14 m. grupei vadova-vo Antanas Saulaitis, SJ, iš Čika-gos ir Laima Underienė iš Toronto.

Vakarais vyko programos vai-kams, kurioms vadovavo iš anks-to pasirodę tėvai. Susipažinimo žaidimus tvarkė Laima Underie-nė ir Regina Giniotienė iš Toron-to, pasakų lauzė — Jūratė Stirbie-nė iš Filadelfijos, įieškinį — Civiškai ir Aukštuoliai iš Kliv-lando, dainų ir juokų lauzė — Vai-dotas Vaičiūnas iš Hamiltono, sporto olimpiadą — Alšėnai iš Klivlando ir Lilė Gedvila iš Montrealio, lėlių teatrą — Nijolė Benotienė iš Toronto ir Viktori-ja Moss iš Detroito, paskutinią magikos lauzė — Radži šeima iš Filadelfijos.

Suaugusiems vėlai vakare po vaikų mitydos tris vakarus įvyko organizuota programa: dau vakarus pokalbiai su Antanu Sau-laičiu, SJ, iš Čikagos ir vieną vakarą lietuviškas „Hollywood Squares“ žaidimas, kurį suruošė Radži šeima. Vyriausiųjų vaikų grupėje 8-14 m. dalyvavo 11 vaikų. Jie vadinosi „arai“. Sekančioje 6-7 m. amžiaus grupėje dalyvavo 16 vaikų; jie vadinosi „sibiniai“. 4-5 m. amžiaus grupėje dalyvavo 13 vaikų; jie vadinosi „drambliai“ ir 2-3 m. amžiaus grupėje dalyvavo 20 vaikų; jie vadinosi „bebrai“.

Jauniausioje nuo 4 mėnesių iki 21 mėnesių amžiaus grupėje buvo 14 vaikų. Iš 36 šeimų 8 šeimos yra pastoviai lietuviškos Wasa-gos šeimų stovykloje nuo pat pir-mųjų metų. Kaip ir kasmet, taip ir šiemet vieną trečdali stovyk-lautojų sudarė šeimos iš JAV ir vieną trečdali — naujos pirmą kartą stovyklaujantios šeimos.

Gabija

Lietuvos grafikos GRAŽINOS DIDELYTĖS ofortas Lietuvos krikščionybės šėšių šimtų metų sukakčiai paminėti

Kadaise garsėjo teatro scenoje...

Baletų šokėjo Simo Velbasio netekus

ANDRIUS MIRONAS

Gamta kartais iškrečia netikėtumų — rodos, visai iš giedro dangaus netikėtai trenkia perkūnas... Lygiai tokį pat įspūdį padarė man buvusios Lietuvos solistės Alės Kalvaitės-Velbasienės paskambinimas telefonu, pranešantis jos vyro Simo mirtį. Juk dar šių metų balandžio mėnesį lankydams St. Petersburgę mačiau su mielu Simu, kaip visada, džiaugsmingai mane sutikusių ir pasveikintų. Tiesa, tada jis atrodė sulyęs ir gerokai pasikeitęs, nors esame vienmečiai (Simas pusmečiu jaunesnis). Pasirodo, jis paskutiniuosius mėnesius kovojo prieš nenugalimąją Mirtį ir nenoromis turėjo kovą pralaimėti...

Su Simu nebuvo artimi bičiuliai, nes tik retkarčiais Čikagoje, vėliau ir Floridoje susitikdavome. Tačiau seniai žinojau, jį buvęs žymių baletų šokėjų-solistų dar anais mūsų valstybės nepriklausomybės laikais.

Velionis yra kilęs iš Šiaulių apskrities, kur Raudėnų kaime išvydo pasaulį 1911 m. spalio 28 d., o mokėsi ir vidurinę mokyklą baigė Jonavoje. Dar 14 metų amžiaus būdamas persikėlė į Kauną ir pradėjo mokytis Valstybės teatro baletų studijoje. Mokydamasis šokio meno, parodė neeilinių gabumų ir greit įsisavino klasikinio baletų technikos pagrindus. Todėl, baigęs studiją, buvo pakviestas šokti baletu solo vaidmenis. Nuolat tobulindamasis, Simas šoko visuose baletų spektakliuose ir operos šokiuose. Jis sukūrė Luko vaidmenį "Užburtojo fleitoje", "Coppelia" baletu buvo Francas, o ir kituose baletuose atliko pagrindinius vaidmenis. Su Valstybės teatro baletu dalyvavo gastrolėse Monte Carlo ir Londone, savo menu prisidėdamas prie didelio visos trupės pasisekimo.

Per abi Lietuvos okupacijas ir toliau šoko baletu spektakliuose. Pasijungė solidarumui ir draugiškumui su savo kolegomis šokėjais ir niekad nekludė jaunesniems šokėjams pasirodyti jo sukurtoose vaidmenyse. Antrą kartą bolševikams veržiantis į Lietuvą, pasitraukė į šiaurinę Vokietiją, o Antrajam pasauliniam karui pasibaigus, anglų zonoje įstojo į kolegų J. Vasiliausko suorganizuotą baletų šokėjų trupę, šoko su ja anglų kariuomenės kariams ir lietuvių pabėgėlių stovykloms.

Augsburge pastatytame "Coppelia" baletu atliko pagrindinį Franco vaidmenį. Su šiuo spektakliu aplankė ir kitas stovyklas Vokietijoje. Pagaliau 1949 m. gegužės mėnesį persikėlė per Atlantą ir apsigyveno Čikagoje, kur po poros metų įsteigė baletų studiją. Joje parengė eilę iškilėnių jaunų šokėjų, o su studijos mokiniais pasirodydavo ne tik Čikagoje, bet ir Klivlande, Detroite, Toronte lietuvių telkiniams.

Atsimenu, Čikagoje esu matęs jį šokant "Kaspino šokį". Stebėjau kaip stambaus kūno, raumeningas Simas mokojo grakščiais judesiais ir puikia šokio technika žavėti žiūro-

SIMAS VELBASIS, nepriklausomoje Lietuvoje pasižymėjęs baletu šokėjas, miręs Floridos St. Peterburge 1987 m. liepos 19 d.

vus. Įsitikinau, jog neveltui dar Lietuvoje jis buvo laikomas vienu gabiausių baletu vyrų. Deja, senėjimas priverčia trauktis iš pirmųjų ir atsidėti labiau instruktavimui bei jaunų šokėjų paruošimui. Pasiekęs senovo amžiaus, uždarė studiją ir su žmona persikėlė į pensininkų "Meką" — St. Peterburgą. Tačiau ir čia jis nenurimo be darbo. Įstojęs į vietos lietuvių klubą, labai dažnai pajairindavo renginius pasodkdamas menuetą ar polonezą sykiu su klubo nariais. Simas reikšėsi čia ne tik šokiais, bet ir statė draminius veikalus, komedijas, juos režisuodamas.

Simas Velbassis nevengė ir visuomeninės veiklos, kurioje išvarė gilią vagą. Sielojosi visais lietuvių reikalais, jungėsi į patriotines ir šalpos organizacijas. Priklausė Tautinei lietuvių sąjungai, BAL-Fui, vadovavo Vasario 16 gimnazijos remėjų būreliui, organizavo Suvalkių trikampio šėlimą, buvo lietuvių Bendruomenės seimo narys. Lietuvių klube ėjo visokias pareigas, neatsisakydamas net ir bulvės virtuvėje skusti. Jei neradavai jo namie, visada galėjai susitikti klubo patalpose, vis kuo nors įsipareigojęs. Politškai priklausė JAV respublikonams.

Su Simo mirtimi (1987 m. liepos 19 d.) St. Peterburgo lietuvių nustojo nenuilstama organizatoriaus ir darbininko, o visuomenė malonaus ir atsidavusio patrioto. Liūdi jo visi buvę studijos mokiniai, Lietuvos Valstybės teatro baletu kolegos ir mėgėjai aktoriai, visi St. Peterburgo lietuviai. Simo palaikai sudeginti, kaip jis pats pageidavo, ir laikomi Tautinėse lietuvių kapinėse Čikagoje.

Atsiųsta paminėti

SUVAŽIAVIMO DARBAI XI. Lietuvių katalikų mokslo akademija. Redagavo A. Liuiša, SJ. Roma, 1987 m., 366 psl. Kaina — 34 JAV dol.

TECHNIKOS ŽODIS, 1987 m. 2 (196) nr. Pasaulio ir Amerikos lietuvių inžinierių bei architektų — PLIAS-ALIAS organas. Leidžia ALIAS Čikagos skyriaus techninės spaudos sekcija kas trys mėnesiai. Vyr. redaktorius — V. Jautokas, administratorius — Antanas Brazdžiūnas (7980 W. 127 St., Palos Park, IL 60464, USA). Metinė prenumerata — 10 JAV dol.

Aktualios lituanistinės temos dabarčiai

Naujasis "Lituanistikos darbų" sąsiuvinis

VYTAUTAS A. JONYNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

R. Šilbajoris labai sumaniai ir įtaigiai gyldena pasirinktąją temą. Esmė "Antanuko rytas" pasakoja, kaip palaipsniui senelė įveda mažą berniuką per pasakų pasaulį į chaotiško išorinio pasaulio, kurį būtina sudvasinti, slėpinį; kaip palengva auga vaiko sąmonėje "lietuviškas" Dievas, "savotiškai dinamiška", anot Šilbajorio, "Būtybė, egzistuojanti ne kokiam vienam taške, bet lyg ant kažkokios visagalybės paženklintos skalės, kurioj jis nuolat juda iš vienos, didelės savo gerumu ir rūpesčiu atpažįstamos pusės į kitą, kur jis rūstus ir net pasibaisėtinas." Visa tai R. Šilbajoris iliustruoja pavyzdžiais, parinktais iš kitų "Šiaudinės pastogės" apsakymėlių. Vertinga straipsnio savybė yra ta, kad, priešingai kitiems simpoziumo dalyviams, R. Šilbajoris pasistengia atskleisti tai, kas Krėvės kūryboje gyvastingo, nepasenusio, iliustruodamas parinktais naujojoje lietuvių raštijoje pavyzdžiais, kuriuose labai giminąs kūrybinis nerimas praskamba panašiu stiprumu (Granauškas, Aputis).

Kitos temos

Likusioje "Lituanistikos darbų" V-to tomo dalyje sudėti straipsniai yra labai įvairūs, kartais techniškai. Petras Jonikas, sakysim, pateikia ankstyvesniai tomelyje spausdintos Pr. Skardžiūso raštų bibliografijos papildymą.

Nespecialistui kalbininkui labai įdomi bus V. Maciūno straipsnis "Iš susidomėjimo lietuvių kalba istorijos" pirmoji dalis. Joje apžvelgiamos fantastinės teorijos, ar kaip dabar sakytume "paradigminės atodangos" (gelehrte Torheiten), kuriomis vienu metu pagrąsėjo žmonės lyginamojoje kalbotyroje, kildindami lietuvių kalbą iš herulių, lotynų, graikų kalbų ar visokių gotų-suomių-slavų šnektų mišrinių.

Techniškai skamba kita V. Maciūno straipsnio dalis, kurioje kalbama apie Varšuvos Mokslo bičiulių draugiją, jos santykius su Vilniaus universitetu ir kur ilgėliau stabtelėjama prie XVIII š. poeto Jurevičiaus, tariamai sukūrusio lietuviškai eiles: "Wanda buvo graža merga, Lonkų karalaitė".

Studija "Aukurai"

Sensacingiausias, labiausiai skaitytojo vaizduotę dirginantis straipsnis "Lituanistikos darbų" naujausiam sąsiuvinyje yra R. Matulio studija "Aukurai". Tai ilgas, dalykiškas, iliustruotas nuotraukom, palydimas sąrašų, inventarizacijos lapų ir net žemėlapių straipsnis, kurio dalis skirtingos savo tonu. Ir tai, sakysim, jis nesibaimina teigti, kad didelis skaičius smaliadugnių dubenuotų akmenų (juos Matulis laiko "grynai lietuviškos formos") tėra tikrumoje neužbaigtų, nepavykusių girnapusių gabalai, gamybinių brokas. Kitų "aukuru" matomų nuotraukose pavyzdžiai primena Mažiulius pienesles ir anaipol ne stabmeldiškas, bet šimtaprocentiškai

čionybei, vis labiau skatina manyti, kad jų būta ne skerdžiaus Lapino ar Vainoro tipo taikių pagonių, bet stabmeldžių, ko gero nadojusį tuos aukurus kruvinom aukom.

Tenka pripažinti, kad R. Matulis tokių dalykų neteigia. Priešingai. Jis rašo: "Peržvelgus visus žmonių aukojimų aprašymus baltų kraštuose, niekur neaptinkame žinių apie aukojimus ant akmenų". Lieka slidus, kontroversinis, priešų pramanytas, kronikos-minimas kryžiuočių deginimas. R. Matulis cituoja tas kronikas ir prasiauria, kad jie būdavo "dažniausiai gyvi sudeginami". Atseit šiaip sau laužely, nebūtinai ant aukuro. Faktinai Matulis neturi kada stabtelti ties tais dalykais ir kritiškai peržvelgti priešų pramanus.

Užtat pirmoji jo straipsnio dalis pernelyg eklektinė, pilna nevykusių surašiojimų, mėtymosi į šalis. Tvirtindamas, kad "norint suprasti aukojimo papročius Lietuvoje, būtina peržvelgti panašias apeigas kitose šalyse", R. Matulis nepasitenkina artimų kaimynų, sakysim senųjų prūsų papročių citavimu, bet sumini keltų, herulių, gotų, Uter-Pradesh'o indiečių ir net Meksikos atekų baisybes. Deja, lietuvių skaitytojų galva neplinkusi įtikėti, kad Vakarų pasaulio civilizacija privažė būtina veikti ta prasme mūsų protėvių.

Būdinga, kad toliau R. Matulis aprašinėja visai dalykiškai, vis, kas žinoma apie tokią ar anokią akmenį iš žmonių pasakojimų, legendų, prietarų. Autorius užsimena apie laumės stalus, kiškių bažnyčias, ožkų pečius, "mokus", "velnio sostus" ir t.t., bet visi draminiai efektai čia negalioja. Tiesa, dar žinomi atvejai, kad kažkur žmonės lakinę žalčius ar atveždavę aukoms balandžių, žasų ar avinų, bet aplamai jie, rinko juose "stebuklingą" gydymą, lietaus vandenį arba naudojo tuos "aukurus" labai prozaikiems reikalams. Iš viso to, kas žinoma, labai būtų rizikinga kurti teorijas apie mūsų protėvių tikėjimus. Tiesą pasakius, Matulis jų ir nesiūlo.

Mažiulio kritika

Trumpu bet taikliu tekstu — "Žyminiai ir išskirtiniai Lietuvos akmenys" — R. Matulis žinomas Antanas Mažiulis papildo ir mandagiai pakritikuoja R. Matulio straipsnį. Jo nuomone, R. Matulio "Aukurai" yra itin svarus aprašas, "pats pilniausias išskirtinių akmenų sąrašas, kokį mes kada turėjome". A. Mažiulis tačiau perspėja egzotikom linkusį skaitytoją nepasiduoti pagundai įžvelgti kulto apeigas, juo labiau siaubingus dalykus ten, kur jų gal visai nebūta. Taip, sakysim, jis nesibaimina teigti, kad didelis skaičius smaliadugnių dubenuotų akmenų (juos Matulis laiko "grynai lietuviškos formos") tėra tikrumoje neužbaigtų, nepavykusių girnapusių gabalai, gamybinių brokas. Kitų "aukuru" matomų nuotraukose pavyzdžiai primena Mažiulius pienesles ir anaipol ne stabmeldiškas, bet šimtaprocentiškai

krikščioniškas apeigas. Jie primena "mažų dubenėlių akmenis, (kuriuos) senukai XIX a. panaudodavo 'tabakui malti', ypač prie klėčių esančiose palaipėtose, kartais ten ir duobelę iškaldami".

Su aprūkusiais akmenimis, ypatingai iškasenų, Mažiulio nuomone, tenka būti dar atsargesniems. Mažiulis nėra užmiręs banalios tikrovės, kai arkliausiai, piemenys, ar keleiviai kurdavo po lietuviškais menhirais ugnelę susišilti ir kai "visokie kuoginiai kepdavo sugautą kiškį". Kadangi šiomet minima Lietuvos krikšto sukaktis, abudu tekstai — R. Matulio ir A. Mažiulio pasirodo labai laiku, kaip dokumentai, išryškina mūsų senjo kaimo religinę specifiką, krikščionybės bei pagonybės sinkretizmą.

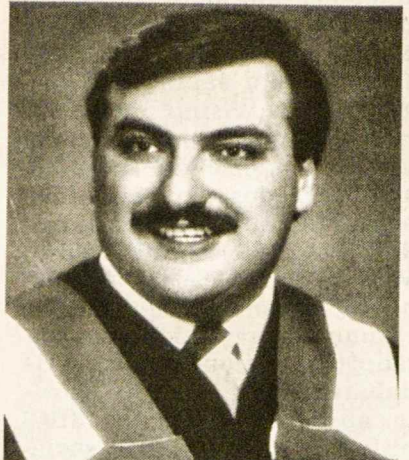
Architektūriniai paminklai

Jurgio Gimbuto straipsnis "Architektūros paminklų apsauga ir restauracija Lietuvoje po 1950" pakartotinai imponuoja savo išsamumu. Mat jo pirmoji versija buvo pasirodžiusi anglų kalba institute leidinyje "Mind Against the Wall". Jau tada ji pasirodė kaip vienas solidžiųjų, rimtųjų tekstų tame kontroversiniame leidinyje. Šiuokart, atrodė, tekstas dar labiau papildytas. Tai itin vertingas darbo įrankis specialistams.

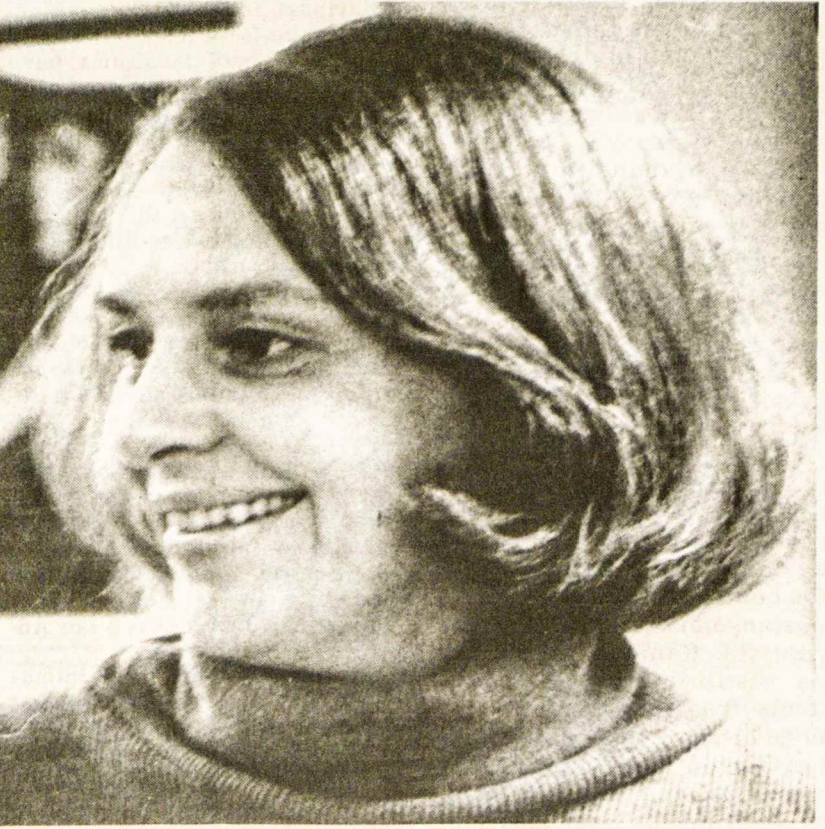
J. Gimbutas tarp kitko tvirtina, kad paskatino šį kruopštų darbą atlikti faktas, kad Lietuvoj niekas iki šiol nebuvo bandęs surinkti informaciją apie tai, kas pajęta padaryti kultūros paminklams apsaugot. Pažymėtina, kad straipsnyje nesibaiminama priminti ir vandalizmo apraiškų, šventovių išniekinimų.

Kaip įprasta, "Lituanistikos darbų" sąsiuvinis užsklendžiamas knygų recenzijom. Jų yra dvi. Abi rašytos paties J. Gimbuto. Pirmoji aptaria leidinį "Architektūros paminklų IV", 1979, antroji — K. Šešelgio ir Urbelio studiją "Maži padriki kaimai Lietuvos TSR Nacionaliniame parke", 1980.

LITUANISTIKOS DARBAI V. LITHUANIAN STUDIES V. Redagavo Stasė Vaškelienė. Lituanistikos instituto leidykla, Čikaga, 1986 m.

BERNARDAS-PETRAS LUKŠA, Lydijos ir Juozo sūnus, gimęs Ontario Londone, 1987 m. baigė Otavos Algonquin kolegijos viešbučių bei restoranų verslo administraciją (Hotel and Restaurant Management). Dvejus metus buvo studentų klubo nariu Vakarų Ontario universitete, priklausė "Baltijos" ansamblui, vėnėrius metus mokėsi Vasario 16 gimnazijoje. Dabar gyvena ir dirba Otavoje. Bernardas yra pasiryžęs tęsti studijas toliau

Dail. NIJOLĖ PALUBINSKIENĖ, grafikė, aktyviai dalyvaujanti lietuvių išeivijos meno veikloje ir gyvenanti Klivlande. Nuotr. Vyt. Maželio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Bendrą dailės darbų parodą ši rudenį surengs antroji M. K. Čiurlionio galerija Čikagoje, banko "Midland Federal Savings" patalpose, 4038 Archer Ave. Kviečiami dalyvauti visi lietuviai dailininkai. Paroda atidaroma š. m. spalio 30 d., jos premijoms paskirta \$1.500. Dalyvavimą parodoje reikiama iki rugsėjo 15 d. laisvais pranešti meno tarybos pirm. dail. Mikui Šileikiui, 6729 So. Campbell Ave., Chicago IL 60629, USA. Tel. (312) 434-6155. Atsiliepiams bus išsiųsti parodos dalyvio blankai su visa reikalinga informacija.

Los Angeles lietuvių dramų sambūrį su V. Mykoliaičio-Putino istorine drama "Valdovas" Bostonan pakvietė Amerikos lietuvių tautinės sąjungos skyrius, vadovaujamas Juozo Kapočiaus. Sambūris su šia drama buvo pripažintas geriausia saviveikline grupe VII-jame teatrų festivalyje Čikagoje 1986 m. Geriausiu režisieriumi ir dekoratoriumi buvo paskelbtas sambūrio vadovas Petras Maželis, geriausia aktorė — Sigutė Mikutaitė, geriausiu aktoriumi — Vincas Dovydaitytis. Sėkmingas gastroles su šiuo veikalu Los Angeles lietuvių sambūris gegužės 2 d. turėjo Niujorke. Bostone "Valdovas" bus suvaizdintas š. m. spalio 18 d. Sambūrio taip pat laukia gastrolinė kelionė Klivlandan.

Didelė literatūros šventė ir Lietuvių rašytojų draugijos premijų įteikimas įvyks š. m. spalio 31 d. Bruklne, Kultūros židinyje. Rašytojų draugijos pakviesta, renginių rūpinasi Niujorko LB apygardos valdyba. 1985 m. literatūros premija, padalinta į dvi dalis po \$1.000, bus įteikta dviem laureatams: Česlovui Grincevičiui — už pasakų bei apsakų rinkinį "Vidudienio varpai" ir Pauliui Jurkui — už sakmes "Kai Vilniaus liepos žydi". Atsiimti literatūrinės 1986 m. \$2.000 premijos atvyks Antanas Vaičiulaitis, ja laimėjęs už novelių ir apsakymų rinkinį "Vidurnaktis prie šeimos". Šių premijų mectenats — JAV lietuvių fondas. Šventės įsijungs ir ketvirtasis laureatas Bernardas Brazdžionis. Jam literatūrinė JAV LB kultūros tarybos 1986 m. premija už eilėraščių rinkinį "Po aukštaisiais skliaučiais" jau įteikta š. m. balandžio 4 d. Čikagoje. Tą \$3.000 premiją parūpinoti pati JAV LB krašto valdyba.

A. a. Simas Velbassis, Lietuvos baletu veteranas, mirė š. m. liepos 19 d. Floridos St. Peterburge. Velionis gimė 1911 m. spalio 28 d. Raudėnų kaime, anuometinėje Šiaulių srityje. Mokėsi Jonavoje ir 1925 m. įstojo į Kauno teatro baletu mokyklą, kurią baigė 1930 m., įsivisęs klasikinio šokio technika. Teatran priimtas baletu solistu, šoko visuose baletų spektakliuose, baletiniuose interpuose operose. Velionius teko dalyvauti Lietuvos baletu gastrolėse Monte Carle ir Londone. Nepriklausomoje Lietuvoje velionius buvo įsiriškiavęs į talentingų lietuvių baletu solistų eilę. Atvykęs Čikagon 1949 m., ten 1951 m. įsteigė baletu studiją, kuriai pats vadovavo iki 1965 m. Velionies laikais po atsivėsinimo Lietuvių namuose sudeginti, pelenai palaidoti Tautinėse lietuvių kapinėse Čikagoje. Liko liūdinči žmona Alė Kalvaitė-Velbasienė, buvusi Kauno operos solistė, ir posūnis Gediminas Morkūnas su šeima.

Lietuvių kultūros draugijos V. Vokietijoje narių suvažiavimas įvyks spalio 23-24 d.d. Bad Godesberge, Annabergo pilyje. Spalio 23, penktadienį, bus atidaryta dail. J. Batūraitės-Lemkienės darbų paroda, visi dalyviai susitiks bendroje vakarienėje. Spalio 24, šeštadienį, pranešimus padarys valdybos pirmininkas, iždininkas ir revizijos komisija. Aptarus lietuvių kultūros draugijos veiklą bei jos naujas formas, bus renkama nauja valdyba ir revizijos komisija. Vincas Natkevičius skaitys paskaitą "Didysis lietuvių filosofas Antanas Maceina ir poetas Jasmantas". Svarstybose, remiantis sovietine spauda, bus aptartos M. Gorbačiovo reformos, jų įtaka okupuotai Lietuvai. Suvažiavimą užbaigs koncertas, kurin įsijungs pianistė prof. dr. R. Lampšaitė-Kollars, sol. V. Mozūraitė, smuikininkai M. Kollars ir H. Mozūraitė. Pirmoje koncerto dalyje skambės lietuvių klasiškų, antroje — tarptautinių klasiškų kūrinių. Spalio 25, sekmadienį, bus vykstama į Mainą dalyvauti Lietuvos krikšto 600 metų su-

Šiauliečio dail. Antano Visockio penktąją akvarelį parodą Vilniuje surengė Respublikinė biblioteka. Poetiškumu dvelkė jo "Žuvis", "Etnografinis natūrmortas", "Natiurmortas su buroka". Įdomūs buvo gamtovaizdžiai "Kurtuvėnų apylinkė", "Medžiai naktį", "Marios", "Pajūryje", pramoniniai paveikslai — "Kranai", "Bokštas", "Šiauliai 1944 m.", "Klaipėdos uoste", "Šiaulių urbanistika". Dail. A. Visockis gimė ir augo Šiauliuose; baigęs Vilniaus dailės institutą, vėl grįžo gimtajam miestam. Čia jis vadovauja Lietuvos dailininkų sąjungos Šiaulių skyriui, dėsto tapybą ir kompoziciją pedagoginiame K. Preikšto institute.

Jonas Šiožinytis, poetas ir vertėjas, gimęs 1915 m. birželio 26 d. Šiožinių kaime prie Utenos, po ilgos ir sunkios ligos mirė Vilniuje š. m. liepos 18 d. Velionis mokėsi Antalieptės progimnazijoje, anksti pradėjo spausdinti eilėraščių vaikams "Šaltinėlyje", "Žvaigždutėje", "Jaunajame ūkininke". Kūrybinį velionies palikimą sudaro vaikams skirti eilėraščių rinkiniai "Debesėliai" (1936) ir "Kislingas gastroles su šiuo veikalu Los Angeles lietuvių sambūris gegužės 2 d. turėjo Niujorke. Bostone "Valdovas" bus suvaizdintas š. m. spalio 18 d. Sambūrio taip pat laukia gastrolinė kelionė Klivlandan.

Didelė literatūros šventė ir Lietuvių rašytojų draugijos premijų įteikimas įvyks š. m. spalio 31 d. Bruklne, Kultūros židinyje. Rašytojų draugijos pakviesta, renginių rūpinasi Niujorko LB apygardos valdyba. 1985 m. literatūros premija, padalinta į dvi dalis po \$1.000, bus įteikta dviem laureatams: Česlovui Grincevičiui — už pasakų bei apsakų rinkinį "Vidudienio varpai" ir Pauliui Jurkui — už sakmes "Kai Vilniaus liepos žydi". Atsiimti literatūrinės 1986 m. \$2.000 premijos atvyks Antanas Vaičiulaitis, ja laimėjęs už novelių ir apsakymų rinkinį "Vidurnaktis prie šeimos". Šių premijų mectenats — JAV lietuvių fondas. Šventės įsijungs ir ketvirtasis laureatas Bernardas Brazdžionis. Jam literatūrinė JAV LB kultūros tarybos 1986 m. premija už eilėraščių rinkinį "Po aukštaisiais skliaučiais" jau įteikta š. m. balandžio 4 d. Čikagoje. Tą \$3.000 premiją parūpinoti pati JAV LB krašto valdyba.

A. a. Simas Velbassis, Lietuvos baletu veteranas, mirė š. m. liepos 19 d. Floridos St. Peterburge. Velionis gimė 1911 m. spalio 28 d. Raudėnų kaime, anuometinėje Šiaulių srityje. Mokėsi Jonavoje ir 1925 m. įstojo į Kauno teatro baletu mokyklą, kurią baigė 1930 m., įsivisęs klasikinio šokio technika. Teatran priimtas baletu solistu, šoko visuose baletų spektakliuose, baletiniuose interpuose operose. Velionius teko dalyvauti Lietuvos baletu gastrolėse Monte Carle ir Londone. Nepriklausomoje Lietuvoje velionius buvo įsiriškiavęs į talentingų lietuvių baletu solistų eilę. Atvykęs Čikagon 1949 m., ten 1951 m. įsteigė baletu studiją, kuriai pats vadovavo iki 1965 m. Velionies laikais po atsivėsinimo Lietuvių namuose sudeginti, pelenai palaidoti Tautinėse lietuvių kapinėse Čikagoje. Liko liūdinči žmona Alė Kalvaitė-Velbasienė, buvusi Kauno operos solistė, ir posūnis Gediminas Morkūnas su šeima.

1987 m. respublikinių premijų laureatus spauda paskelbė liepos pabaigoje. Premijoms buvo pažymėti asmenys, besireiškiantys literatūroje, dailėje, muzikoje, teatre, kinematografijoje ir architektūroje. Literatūros premijas laimėjo Juozas Aputis už novelių rinkinį "Gegužė ant nulūžusio beržo", poetė Janina Degutytė ir dail. Irena Žviluvienė — už eilėraščių knygą vaikams "Baltas gulbių sodas", miręs filologijos mokslų kandidatas Adolfas Sprindis — už monografiją "Žemaitė"; dailės premiją — miręs dail. Antanas Martinaitis už tapybos darbus: "Nidos legenda", "Junkilų moterys ir Varmikė", "Alyvų žydėjimas", "Mano vaikystės vakaras", "Kelelis į Bučų kaimą" ir "Vakaronė"; muzikos — Bronius Vaidutis Kutavičius už "Džiūškias variacijas" kameriniam orkestrui, kamerinę kantatą "Du paukščiai girių ūksmėj", oratorijas "Paskutinės pagonių apeigos", "Iš jotvingių akmenų", operą-poemą "Strazdas — žalias paukštis", sukurta pagal S. Gedos poemą "Strazdas"; teatro — Kauno dramos teatro rež. Jonas Vaitkus už V. Krėvės "Šarūno", V. Šekspyro "Ričardo II" bei kitų klasikinių veikalų spektaklius; kinematografijos — operatorius ir rež. Petras Abukevičius už trylikos serijų "Meškutės Nidos nuotykių" bei kitus gamtinius filmus; architektūros — architektas Česlovas Mazūras už aukšto meninio lygio visuomeninių ir gyvenamųjų namų projektus.

V. Kst.

PRISIKEĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 6 3/4 %	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 6 3/4 %	nuo 10 1/2 %
1 metų term. indėlius 7 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 7 1/4 %	nuo 10 1/2 %
3 metų term. indėlius 7 1/2 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 8 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. 8 1/2 %	1 metų 9 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk. 9 1/4 %	2 metų 10 %
1 metų GIC-met. palūk. 7 1/2 %	3 metų 10 1/2 %
RRSP ir RRIF (pensijos) ... 7 1/2 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. ... 8 %	1, 2 ir 3 metų 9 1/4 %
Specialiaj taup. s-ą 6 1/4 %	Draudžiame asmenines ir sutar-
Taupomąją sąskaitą 6 %	ties paskolas iki \$15,000 ir narių
Kasd. pal. taupymo sąsk. 6 1/4 %	gyvybę iki \$2,000 už santaupas
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5 1/4 %	laikomas šerų, čekių ir taupymo

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mirties atveju apdraustas iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nėmame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Blūdžiū

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PASIRINKITE SAU NAMĄ - su
* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu **ANTANAS GENYS**
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8 232-9000 res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Pirmoji pokario lietuvių ateivių grupė iš Vokietijos, pasiekusi Kanados krantus prieš 40 metų (1947.VIII.31). Jai teko pradėti gyvenimą miško kirtimo darbuose Valoroje. Dabar beveik visi jie – pensininkai

KANADOS [VYKIAI

Socialistų programa

Kanados NDP socialistų partija su savo vadu E. Broadbentu paruošė ir paskelbė 26 puslapių Kanados apsaugos projektą. Šį žingsnį padiktavo socialistų iškilimas į pirmą vietą viešosios nuomonės tyrimuose. Lig šiol Kanados socialistai, užimdami trečią vietą, tik žarstydavo rinkėjų viliojančius finansinius pažadus, neatskleisdami savo politikos planų, nepaaiškindami iš kur bus gaunama lėšų. Krašto apsauga trečioje vietoje įstrigusi partijai nebūdavo aktuali, nes ją tekdavo rūpintis lig šiol parlamento rinkimus laimintiems liberalams arba konservatoriams. Netikėtas populiarumo iškilimas pirmo vietos viešosios nuomonės tyrimų lentelėje NDP socialistus priverė oficialiai atskleisti krašto apsaugos planus, nes jie turi daug įtakos balsuotojams parlamento rinkimuose. Lig šiolinė Kanados socialistų pozicija užsienio ir krašto apsaugos reikaluose dažnai būdavo labai palanki Maskvai, bent jos sovietinės taikos propagandai.

Didžiausią problemą socialistams Kanados apsaugos planuose sudarė jų dažnai kartotas įsipareigojimas įjungti Kanadą iš Atlanto sąjungos, saugojančios V. Europą, ir iš Š. Amerikos sąjungos, ginančios Kanados ir JAV erdves nuo orinių puolimų. Naujasis Kanados apsaugos projektas patvirtina socialistų siektą Kanados išjungimą iš tų dviejų gynybinių sąjungų. Jį betgi bandoma teisinti pačios Kanados saugumo sustiprinimu. Esą tai bus pasiekta šarvuotosios brigados ir naikintuvų eskadrilės atitraukimu Kanadon iš Atlanto sąjungos bazių V. Vokietijoje. Pasak NDP planuotojų, kanadiečių karių ir lakūnų susigražinimu bus sutauptas bilijonas dolerių iš dabartiniame biudžete krašto apsaugai numatytos \$10,3 bilijono sumos. NDP socialistų projektą parlamente gynė jų kritikas krašto apsaugos reikalams D. Blackburnas, tokios taktikos nelaikantis Kanados izoliavimu, jos visiškai suneutralinimu. Esą Kanada ir toliau tarptautinėje plėmėje savo kariuomenės dalinius galės parūpinti Jungtinių Tautų taikos priežiūrai, o karo atveju jos laivynas galės saugoti tiekimui tarnaujančius laivus Atlante. Kanados pestininkai netektų tankų ir kitų šarvuotųjų, kad jų dalinius lėktuvais būtų galima greit pamesti į kitas vietas. NDP socialistų vyriausybė neįsistatė jokių branduolinių ginklų Kanados teritorijon, įskaitant net ir jos erdvis bei vandenis.

Konservatorių vyriausybės pažadėta tuziną atominį povandeninių laivų Kanados šiaurės apsaugai socialistai pareiškė tokiu pat skaičiumi geroai pigesnių dizelinių laivų. Arktikos vandenysse pati Kanada įsivestų sistemą sekti povandeninius laivams. Lig šiol prieš sekimo ore ir vandenysse rūpinosi Š. Amerikos sąjungos sistemos, įrengtos bendromis Kanados ir JAV pastangomis. Socialistų vyriausybė Kanados karo laivyną sustiprintų šešiomis naujomis fregatomis, keliais minogaudžiais, parūpintų malūnsparnių sekti povandeniniams laivams. Konservatorių ir liberalų kritikai pasisakė prieš socialistų planą, kuris iš tikrųjų tik izoliuotų Kana-

dą, ją palikdamas be pakankamos savisaugos. Kyla klausimas – kokia nauda iš kanadiečių sistemos Arktikoje sekti povandeniniams atominiams prieš laivams, kai dizeliniai Kanados laivai ten negalėtų nuplaukti ir jų sunaikinti? Kritikai teisingai pastebi, kad Kanados laivynas, net ir sustiprintas pustuziniu fregatų, kažin ar būtų pajėgus sustabdyti iš Europos transporto laivais atplaukiančius nelegalius ateivius. Mūsų šaliai NDP socialistai, pasisakydami už Kanados pasitraukimą iš Atlanto sąjungos, elgiasi priešingai visiems socialistams ir socialdemokratams kitose narų valstybėse. Jie ten, net ir būdami opozicijoje, remia savo šalies priklausymą Atlanto sąjungai. Matyt, įtakos turi artimesnė Sovietų Sąjungos grėsmė V. Europai.

Kanados parlamente vis dar vyksta ginčai dėl naujo įstatymo, kuriuo norima sustabdyti nelegalių ateivių antplūdį Kanadon, kai jie meluodami vaidina politinius pabėgėlius. Įstatymo projektu siekiama skubesnio tikrų politinių pa-

Sportininkai rengiasi Australijon

Kai ŠALFAS s-gos suvažiavimas 1987 m. kovo 14 d. centro valdybai pavedė sudaryti organizacinę komitetą išvykai Australijon į III-sias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes, centro valdyba savo keliu gegužės 11 d. posėdyje šį uždavinį pavedė jos pirmininkui Pranui Berneckui.

Per metines žaidynes Niujorke P. Berneckas suaukė klubų atstovų pasitarimą, kuriame pamatė, kad klubų susidėjimas ir entuziazmas dalyvauti 1988 m. tarp Kalėdų švenčių ir N. Metų III-sės PLS žaidynėse yra didžiulis. Ilgai nelaukęs jis ėmėsi darbo ir sustojo prie tokių pavardžių, kaip Rimas Dirvonis (PLB v-bos vicepirmininkas, ilgametis "Lituaniškos" klubo vadovas ir vienas iš Jaunimo kongreso organizatorių), Valdas Adamkus (sėkmingai vadovavęs krepšinio rinktinės išvykoms į P. Ameriką ir Australiją, II-jų PLS žaidynių org. k-to pirmininkas) ir Vytautas Grybauskas (krepšinio rinktinės ir P. Ameriką ir Australiją treneris, išvykos Europon vadovas).

Gavęs jų sutikimą, š. m. birželio 26 d. atvyko į Čikagą pirmam posėdžiui, kurs įvyko V. Adamkaus namuose. Šio posėdžio programoje svarbiausi klausimai buvo – sudaryti galutinį sąrašą org. k-to ir nusakyti jo tikslus bei uždavinius. Didžiausio ir sunkiausio uždavinio – lėšų telkimo ir pirmininkavimo pareigoms buvo nutarta kviesti dr. Petrą Kisielį, ilgametį visuomenės darbuotoją ir sporto mėgėją. Taip pat tame k-te savo atstovus turės visi, pareiškę norą vykti Australijon klubai, kurių yra net 10.

Tuo būdu komitetą sudaro: V. Adamkus – pirm., dr. P. Kisielius – lėšų telkimo pirm., R. Dirvonis – PLB v-bos vicepirm. ir atstovas, P. Berneckas – ŠALFAS v-c pirm. ir V. Grybauskas – vyk. vicepirmininkas. Klubams atstovauti sutiko: R. Miečius – Toronto "Aušrai", E. Stravinskas – Toronto "Vyčiui", V. Stukas – Hamiltono "Kovui", A. Rugienius – Detroito "Kovui", P. Gvildys – Niujorko LAK, V. Eikinas – Bostonui, A. Veliuona – Baltimorai, V. Jokubaitis – Klivlando "Žaibui", A. Tamošiūnas – "Lituaniškai" ir A. Šekas – Los Angeles.

Šio k-to oficialus pavadinimas III-jų PLS ŠALFAS s-gos išvykos komitetas. Jo adresas: V. Grybauskas, 4144 So. Maplewood, Chicago, IL 60632, USA. Tel. (312) 847-1729.

Centro v-bos vardu P. Berneckas netrukus praneš visiems klubams galutinę šio k-to sudėtį bei visų klubų atstovų pavardes ir adre-

bėgėlių atskyrimo nuo juos vaidinančių asmenų. Pastarieji būtų grąžinami. Kritikai nuogastauja, kad į tokių eiles gali per klaidą patekti ir politinių pabėgėlių. Iš tikrųjų tokia galimybė nėra didelė, nes klastotojai daugiausia atvyksta be jokių dokumentų, kad jiems lengviau būtų meluoti. Į Kanados Baffino salą šiaurės vakarų teritorijoje nedideliu keleiviniu lėktuvu iš Grenlandijos atskrido pora srilankiečių – vyras su neščia žmona. Jiedu pasiskelbė politiniais pabėgėliais, Grenlandijon atvykusiais sovietų ir suomių lėktuvais, dabar siekiančiais politinės globos Kanadoje. RCMP policija, skubiai patikrinusi cheminę išvietę lėktuve, dar spėjo ištraukti suplėšytus dokumentus. Iš jų paaiškėjo, kad tie srilankiečiai politinę globą jau buvo gavę Danijoje su teise ten gyventi iki 1991 m. ir mėnesine amerikietišku 400 dolerių vertės pašalpa. Grenlandijon jiedu atskrido iš Danijos, ten turėdami globą ir užtikrintą pragyvenimą. Tardyme paaiškėjo, kad politinį pabėgėlį iš Sri Lankos vaidinęs vyras, sunaikinęs dokumentus, Kanadon bando įvažiuoti klaidinga pavarde.

sus, kartu nusakydamas šio k-to gaires ir uždavinius. Savo keliu šis k-tas prisistatys Australijos III-jų PLSZ org. k-to pirm. J. Jonavičiui ir pradės oficialų kontaktą per V. Grybauską, kurio žinioje taip pat bus spaudos reikalai ir ryšiai su klubų atstovais. V. G.

SPORTAS

VISUOTINIS ŠALFAS SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis Š. Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos suvažiavimas įvyks 1987 m. spalio 31 d. Klivlando Lietuvių namuose, 877 East 185-th St., Cleveland, Ohio 44119. Telefonas (216) 531-2131. Suvažiavimo pradžia – 11 v.r.

Pagal ŠALFAS statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai ir rinktieji bei skirtieji ŠALFAS pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportininkai gyvenimu besidomį asmenys.

Smulkesnės informacijos prašę sporto klubams ir ŠALFAS administraciniais pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norį gauti smulkesnį informaciją ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFAS v-c pirm. Praną Bernecką, 32 Rivercrest Rd., Toronto, Ont. M6S 4H3. Tel. (416) 763-4429.

ŠALFAS centro valdyba

ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Š. Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1987 m. rugsėjo 19-20 d.d. Kanados latvių stadione "Sidrabene", Milton, Ont. Rengia Š. A. baltiečių sporto federacijos atletikos komitetas. Pakviesti dalyvauti svečių teisėmis suomių, ukrainiečių ir lenkų lengvaatlečiai. Lietuvių pirmenybės bus įvestos iš šių varžybų, kurių pradžia – rugsėjo 19, šeštadienį, 2 v.p.p. Registracija – nuo 12 v. Sekmadienį – varžybų tęsinys – 10 v.r. Dalyvių registracija – iki š.m. rugsėjo 12 d. šiuo adresu: Mr. Juris Zivtina, R. R. 1, Cedar Valley, Ont. L0G 1E0. Tel. (416) 473-1854. Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ŠALFAS leng. atletikos komitetas: Algis Malinauskas, 1317 Hillview Cr., Oakville, Ont. L6H 2C6. Tel. (416) 844-7694.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
6 3/4 % už 90 dienų term. indėl.
6 3/4 % už 6 mėn. term. indėlius
7 % už 1 m. term. indėlius
7 1/4 % už 2 m. term. indėlius
7 1/2 % už 3 m. term. indėlius
8 % už GIC 1 m. garantuoti investavimo pažymėjimai
8 1/2 % GIC 2 m. garantuoti investavimo pažymėjimai
7 1/2 % už pensijų planą (variable rate)
8 % už 1 m. term. pensijų planą
7 1/2 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
6 1/4 % už specialią taup. s-ą
6 % už taupymo s-tas
5 3/4-6 1/2 % kasd. palūkanų sąskaita
4 1/4-5 1/4 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:
už asmenines paskolas nuo 10 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 9 1/4 %
2 metų 10 1/4 %
3 metų 10 1/4 % (fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 9 % (variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mirties atveju apdraustas iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgiciliai.

AKTYVAI virš 62 milijonų dolerių
Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nėmokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjis kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renowned realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A. associate broker
4887 dundas st. west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999
232-2322
PRINCE EDWARD ir BLOOR – trijų miegamųjų, puikiai išremontuotas, vienaaukis namas. Kaina – \$239,900.
BABY POINT – gražiai išremontuotas dviejų miegamųjų namas. Kaina – \$179,900.
HIGH PARK – trijų miegamųjų namas su garažu. Kaina – \$164,900.
ISLINGTON-DUNDAS – trijų miegamųjų, labai didelis sklypas. Kaina – \$289,900.
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR Toronto & Mississauga Real Estate Board 4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
* uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331 arba 537-2869

SKAITYTOJAI PASISAKO

AKTUALŲS STRAIPSNIAI

Dėkoju už "Tėviškės žiburius". Esu studentas. Paprastai neužtenka laiko net profesorių paskirtiems tekstams skaityti, bet vis tiek "TŽ" skaitau reguliariai. Jų puslapiuose vis randu intriguojančių ir aktualių minčių, tinkančių šiandieninės mūsų padėties bei problemų nagrinėjimui.

Ypatingai įdomus buvo 1987. VII.28 numeryje pasirodęs dr. Antano Stepano straipsnis "Iš-eivijos lietuviškumo krizė". Dr. Stepanas pasidalijo šiomis idėjomis su Jaunimo sąjungos atstovais Melburne, bet, aišku, tos mintys skirtos ne vien jaunimui. Tikrai šis straipsnis remiasi protingu susimąstymu, kurį ne visa lietuviška spauda pajėgia suprasti.

Taipogi žaviuos Aurelijos Balasaitienės straipsniais. Sulaukęs "TŽ" numerio, įsiekau jos straipsnio. Ji irgi gerai supranta lietuvių išeivijos bei jaunimo padėtį ir stengiasi atkreipti dėmesį į dažnai ignoruojamus reikalus. Jos idėjos, kaip išlaikyti lietuviškumą kasdienybėje, yra vertos visų mūsų dėmesio. Jos labai svarbios lietuviškam jaunimui. Minėjimų tušti aprašymai ir vyresniųjų pamokslavimas kartais daugiau kenkia lietuviybės ugdymui, negu padeda.

Sveikinu tokius gabius žurnalistus ir linkiu, kad daugiau skaitytojų išsidėmėtų jų žodžius, nes jie tikrai mus skatina galvoti.

Laurynas A. Vismanas

ŠVENTĖ IR SPAUDA

Mūsų 600 metų Lietuvos krikšto jubiliejinė šventė (Vašingtonė) jau praeities puslapiuose. Atrodo, praėjo gana gražioje ir pakilioje nuotaikoje. Tai buvo vienas iš didesnių mažos Vašingtono lietuvių kolonijos pasireiškimų.

Norėčiau padėkoti ir "Tėviškės žiburiams" už spausdinimą mūsų korespondentų žinučių apie mūsų šventę, nes tai yra vienintelė galimybė pasiekti platesnę žmonių masę, išsiblaškiusią po visą kraštą.

Paskutiniame savo komiteto posėdyje nutarėme iš likusių pinigų paremti ir lietuvišką spaudą, kurios egzistencija, kaip žinome, nėra pati šviesiausia. Tai va, man yra didelis malonumas įdėti 50.00 dolerių aukelę išreikšti padėką ir paremti mūsų nenulstamą darbą. Tikiuosi, jog niekada ir nepavargstis. Darbas yra didelis ir labai svarbus. Jūsų savitrašius rikiuojasi į pačias aukštumas ir yra didelis malonumas skaityti. Dieve duok, kad dar taip būtų ilgus, ilgus metus. Jonas Vaitkus

Pasauliniai protestai prieš vergiją

(Atkelta iš 1-mo psl.)

je kol kas komitetas neturįs žinių.

Plataus masto demonstracija įvyko Toronte, Nathan Phillips aikštėje. Dalyvavo apie 6000 asmenų. Ji prasidėjo sekmdienį, 2.30 v.p.p., įvairių tautybių vėliavų įnešimu. Tarp daugybės vėliavų ryškiai plevėsavo gausios Lietuvos vėliavos. Tarp plakatų matėsi ir gausūs lietuvių įrašai, išreikšią reikalavimą laisvės Lietuvai. Pagrindinę kalbą pasakė Kanados finansų ministeris M. Wilsonas, pabrėžęs mintį, kad pavergtieji niekad neturi nurodymų. Sovietijoje esą vyksta pasikeitimai, tačiau dar nesą pagrindo tikėtis drastiškų pakeitimų.

Be to, kalbas pasakė: Ontario vyriausybės ministeris T. Ruprecht, miesto valdybos atstovas W. Boytchuk, Y. Shymko, Toronto švietimo vadovybės pirmininkė, afganistaniečių ir nikaragviečių atstovai. Sužėisti kovose afganistaniečiai platino ženklelius, rinkdami aukas savo tautos kovotojams.

Demonstracijos dalyviai, įsidėmėję Boytchuko žodžius "sovietinė taika yra vergija, mūsų šikšė taika — laisvė", paleido

Televizinis filmas iš Lietuvos

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mais. Iš jų matyti, kad Simono Wiesenthalio centro atstovai daro didelį spaudimą į Britanijos vyriausybę ir visuomenę, kad kaltinamasis būtų teisišias. Vienoje "Daily Record" iškarpėje (1987. VII. 28) rašoma, kad A. Gečą išduoti reikalauja Izraelio vyriausybė. Esą Izraelio užsienio reikalų ministeris Shimon Peres pareiškė: "Jeigu Gečo kaltės įrodymai yra tikri, mes niekad nepaliksim jo nenubausito. Jeigu Britanija jo neteis, mes tai padarysim". Kai kuriose "Daily Record" iškarpose pridėta ryški A. Gečo nuotrauka ir trumpi jo pareiškimai, esą jis matė vokiečių nacių žiaurumus, bet nei jis, nei jo vadovaujami bataliono kariai juose nedalyvavo.

Ilgoką pranešimą apie A. Gečą ir dokumentinį filmą, liečiantį jo praeitį, išspausdino ir Prancūzijos dienraštis "Le Monde" 1987. VII. 24. Ten cituojamas Wiesenthalio centro atstovo pareiškimas minėto filmo rodymo išvakarėse: "Pagalginus kaltinimus, matyti, kad Gečas yra didesnis nusikaltėlis kaip Barbie"! Taip pat minimas Britanijos vyriausybės pareiškimas, kad pateikti įrodymai nėra pakankami, ir A. Gečo pareiškimas, kad jis esąs nekaltas. Pasak "Le Monde" korespondento, A. Gečo kaltumą paliudijo buvę jo dalinio kariai, nubauti Sibiro lageriu, bet atlikę bausmę ir grįžę Lietuvon. Tokių tarpe esąs ir Jonas Plungė.

Apie šią bylą rašo Kanados, JAV ir kitų kraštų spauda, įskaitant sovietinę. Iš to matyti, kad prieš A. Gečą yra iš-

1000 juodų balionų į orą su adresais politinių kalinių Sovietijoje.

Pažymėtina, kad šios demonstracijos proga aštuoni lietuviai, latviai ir estai jaunuoliai pasninkavo Ontario parlamento rūmuose, norėdami atkreipti visuomenės dėmesį į pavergtų tautų bylą.

Šią demonstraciją vakarinėse žiniuose parodė CITY TV televizija, jai skirdama dvi minutes. Vaizduose ryškiai buvo matomi lietuviai — jų vėliavos ir plakatai.

Demonstraciją plačiausiai aprašė "The Toronto Sun" 1987. VIII. 24. Trumpą informaciją apie min. M. Wilsono kalbą išspausdino "The Globe and Mail" 1987. VIII. 24. Specialų straipsnį išspausdino "The Toronto Sun" 1987. VIII. 22.

Būdinga kanadiečių žiniasklaidos laikysena dviejų demonstracijų atžvilgiu. "Juodojo kaspino" demonstracijai skyrė daug mažiau dėmesio negu "peacenikų" demonstracijai prieš JAV karinį laivą, besilankantį Toronto uoste. Pastarojoje dalyvavo tik 150 asmenų, bet susilaukė daug didesnio dėmesio negu "Juodojo kaspino" demonstracija su 6000 dalyvių. Ks.

vystyta plati ir stipri propaganda, linksniuojanti ir lietuvių bei Lietuvos vardą. Kol kas A. Gečo pusėje gynėjų nematyti, o tikaiti kaltintojai. Nematyti nė straipsnių, paaiškinančių lietuvių bataliono vaidmenį ano meto karo veiksmuose, kaip tai yra padarę ukrainiečiai angliškoje Kanados spaudoje.

Pastebėtina ir tai, kad įsmaginę kai kurie britų laikraščiai, pasitikėdami sovietine informacija, skelbia kaltinimus asmeniui, kurio kaltumas nėra objektyvaus teismo nustatytas. Tuo būdu laužomas teisinis dėsni, pripažintamas Vakaruose: kol asmuo teismo nėra pripažintas kaltu, laikomas nekaltu.

Pajieškojimai

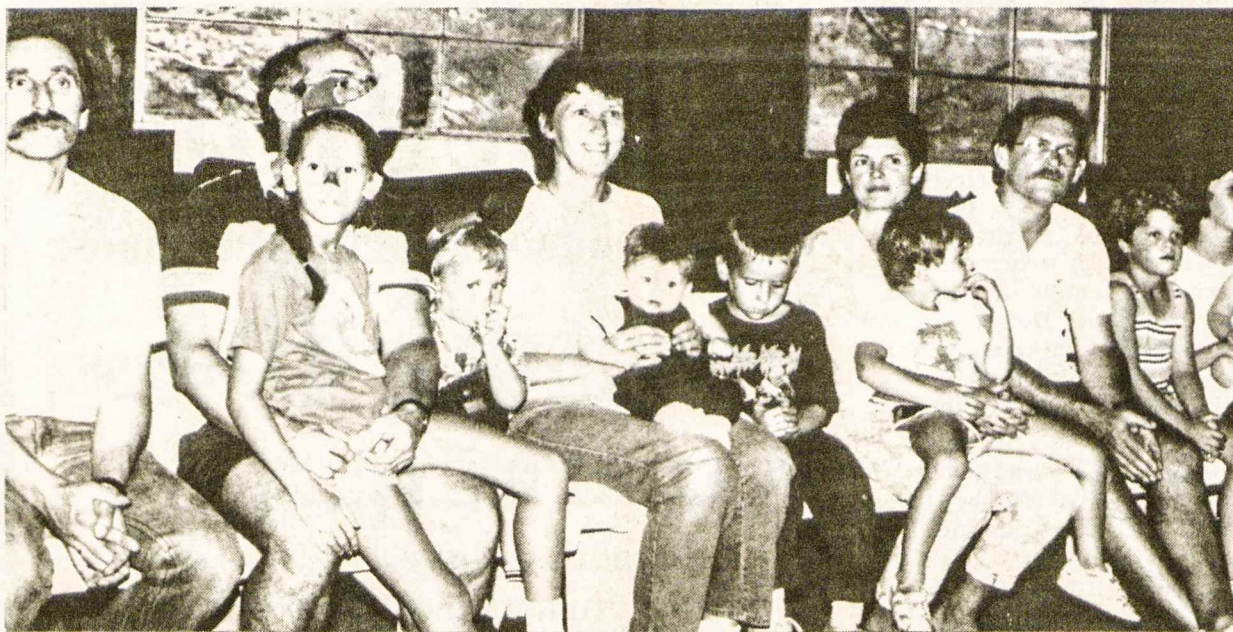
Jieškoma Elena Grigiskaitė, buvusi anglų kalbos mokytoja. Su ja nori susirašinėti buvusi jos mokinė. Prašoma atsiliepti ji pati arba žinantieji jos adresą, rašant: A. Puida, 179 Queen St., Apt. 403, Kingston, Ont. K7K 5Y2, Canada.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
tel. 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Šeimų stovykloje Wasagoje dalyviai stebi pasakų vakarą. Iš kairės: P. KRUKONIS iš Bostono, E. D. RADŽIAI iš Filadelfijos, R. A. GINIOČIAI iš Toronto

"Tėviškės žiburį" aukotojai

\$50: H. Sakalauskas, A. Juknevičius; \$31: L. Puskepalaitienė; \$28: J. Čialka; \$25: V. Prišcepionka, J. Grigalius, T. Kaminskas, J. Liaugminas, J. Liaugminaitė; \$22: J. Lukoševičius; \$20: dr. R. Karka, K. Konkulevičius, R. Jokubaitis; \$17: M. Januška, Pr. Žalauškas, V. Skirgaila; \$16: R. Geidukytė; \$15: P. Mickus, P. Barbatavičius; \$13: J. Purlulis; \$12: T. Subačius, J. Pažerūnas, M. Juzumas, K. Lukošius, S. Santvaras; \$11: V. Zauka; \$10: F. Timukas, A. Tautkus, S. Matulionis; \$8: V. Marcinkevičius, J. Smulskis, Bonita Žemgulytė; \$7: Dresher Insurance, D. Rupšys, J. Stankus, V. Urbonas, J. Zabulionis, J. Mačiulis, J. Pažemckas, J. Vaitkus, Ig. Girdzevičius, E. Pakauskienė, A. Didžbalis, E. Rasokas, V. Stropus; \$5: L. Kerulis, V. K. Naruševičius, C. Vilkauskas, K. Janeliūnas, A. Timmermanas, V. Žebertavičius, J. Rovas, Vyt. Abromaitis, A. Navickas; \$4: V. Vaitkus; \$3: U. Matis, A. Butvydas; \$2: G. Lingaitis, S. Zulpa, H. Adomonis, S. Bančkus; \$1: E. Januškauskas, A. Vaitėnas.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$28: A. Kairys; \$27: E. Lauky, V. Mačikūnas, J. Malskis, S. E. Ginčauskas, A. Dags, P. Pekarskas, O. Mitālas, B. Zabulionis, J. Bubnys, S. Labuckas, P. Žemaitis, J. Petkūnas, B. Rutkauskas; \$26: A. Melvydas, A. Jonelis, K. Baliulis; \$25: V. Jučas, P. Piečaitis, P. Balas, R. Stirbys, O. Trečiokas, J. Vitkauskas, E. Blumas, G. Šimaitis, A. Mingėla, J. Morkūnas, V. Perkauskas, O. Jakimavičius, N. Liačias, E. Stravinskas, J. Trečiokas, J. Zabieliuskas, J. Zostautas, A. Ziobakas, V. Paulionis, V. Lackus, K. Pivoras, R. J. Ruslys, A. Vibrys, H. Steponaitis, A. Sudeikis, G. Karsokas, P. Volungė, P. Augaitis, P. Janulis, E. Kuchalskis, G. Lingaitis, P. Putrius, P. Rukis, J. Rimkus, M. Rudokas, M. Šilinskas, K. Gaizutis, A. Vindašius, S. Kowbell, A. Dapkus, J. Juška, G. Giecius, V. Makuza, J. Aušrotas, E. Bersėnas, kun. A. Bertašius, P. Dronseika, B. Joffre, A. Jankauskas, A. Krakauskas, A. Kernius, J. Šlajus, S. Sinkienė, S. Budėjus, A. Lukošius, St. Jurgelis, J. Kaleinikas, K. Balčiūnas, S. Radevičius, Vyt. Matulevičius, J. Morkūnas, J. Lukoševičius, M. Juzumas, A. Usvaitas, V. Mačiūnas, V. Augėnas, J. Babarskas, L. Stulginskas, V. Akelaitis, R. Bulovas, A. Dudaravičius, P. Juodis, K. Lukošius, L. Mačikūnas, L. Puskepalaitienė, A. Remeikis, H. Sukauskas, E. Sakas, A. Tutlys, A. Jusys, J. Liaugminas, V. Kuprevičius, J. A. Lelis, L. Mackus, K. Sinkiėvičius, A. Trečiokas, M. Žigaitis, J. Karasiejus, A. Ankus, S. Vaicekauskas, L. Saplys, W. Pavilėnas,

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

1987 metų

EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

Rugsėjo 30 — spalio 16 10 dienų Vilniuje.

Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems.

Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus. Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu.

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. *Jūrātė Statkutė de Rosales*, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00, JAV
 2. *Motiejus Karaša*, GYVENIMO SŪKURIUOSE, \$15.00, JAV
 3. *Jokūbas Dagys*, SCULPTURES (meno albumas), \$35.00, JAV
 4. *J. Andrius*, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, \$6.65, JAV
- Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas — Tom Thompson

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave., Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED

48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" 1-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTONT

Anapilio žinios

— Rugsėjo 22 d. susituko An- gelė Žiobakaitė su Michael Hynes. — Parapijos choras po vasaros atostogų kviečiamas susirinkti giedojimui rugsėjo 13, sekmadienį. Visi choristai prašomi dalyvauti 10 v.r. repeticijoje.

— Lietuvių kultūros muziejaus statybai paaugojo po \$1000 — V. Gustainienė ir J. J. Šarūnai.

— Kun. V. Stankinas, gyvenan- tis Montrealyje, paaugojo Šv. Jono lietuvių kapinėms \$500.

— Parapijos skolos mokėti pa- aukojo: \$50 — P. V. Dalindos, \$38 — V. J. Dumbliauskas.

— Mišios rugsėjo 30, sekma- dienį, 9.30 v.r. — už a.a. Veroniką, Mečį ir Vytautą Senkevičius, 11 v.r. — už parapiją; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Oną Riabienę ir Teofilį Macijauską, 11 v.r. — už Augaičių mirusius.

— Už a.a. Mariją Senkuvienę ir Uršulę Paliulienę metinių pami- nėjimui šv. Mišios bus rugsėjo 19, šeštadienį, 9.30 v.r. Lietuvos kan- kinių šventovėje. Po pamaldų da- lyviai kviečiami pusryčiams pas V. Paliulį, 76 Botfield Ave., Etobi- coke, Ont.

Išganytojo parapijos žinios

— Šeštadienį, rugsėjo 22, To- ronto universitete, Hart House Chapel, buvo bendram vedybi- niam gyvenimui palaiminti Vy- tautas-Mykolas Augustinavičius, Petro ir Jadvygos Augustinavičių sūnus, ir Silvija-Lydia Šarkus, Rapolo ir Lydijos Šarkų duklė.

— Nuo rugsėjo 13 d. pradės prie parapijos veikti sekmadienio mo- kykla. Apie tai bus pranešta biu- letenyje rugsėjo mėn., kuris bus dalinamas po pamaldų rugsėjo 30 d. šventovėje.

— Moterų draugija ruošia šeš- tadienį, rugsėjo 12, vartotų daiktų ir pyragų išpardavimą parapijos kieme bei salėje. Prašome para- pijiečius ir kitus aukotojus at- rinkti jiems nereikalingus daik- tus. Biuletenyje bus pranešta, kada bus galima daiktus prista- tyti į parapijos salę.

Lietuvių namų žinios

— Visuomeninės veiklos komi- tetas renka posėdžiui rugsėjo 1, antradienį, 8 v.v. Bus svarstomi LN metinio baltaus ir planuojamo muziejaus reikalai. Visi komiteto atstovai prašomi dalyvauti. Įėjimas — per "Lokio" svetainę.

— Montrelio mergaičių choras "Pavasaris" atliks meninę progra- mą LN spalio 3 d. rengiamame koncerte.

— LN valdybos posėdis — rug- pjūčio 27, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Praėjusį sekmadienį LN po- pietėje dalyvavo ypatingai gau- sus būrys žmonių. Svečių knygoje pasirašė: Vl. Garbenis, H. Dilienė iš Čikagos, B. Pavilionienė — iš Kingstono, Ont.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visiems, ma- ne lankiusiems ligoninėje ir na- muose, atnešusiems gėles, dova- nas, atsiuntusiems korteles, sky- rusiem savo maldas, uždegusiems žvakutes Lurde. Dėkoju kun. Pi- jui Šarpičnikui, OFM, už dvasinį aptarnavimą.

Dėkoju organizacijoms: skauti- ninkių dr-vei, vyr. sk. kunig. Bi- rutės dr-vei, LSS Sesių vadi- jai iš Klivlando, vyr. skautinin- kai v.s. fil. S. Gedgaudienė iš Kliv- lando, socialiniam Lietuvių namų skyriui, KLK moterų dr-jos Prisi- kėlimo parapijos skyriui, tretinin- kams.

Dėkoju draugams bei draugėms: A. A. Bacevičiams iš Bostono, G. Baltaduonienei, J. Batūrienei, R. Bekerienei, B. Beresnevičienei, J. J. Birgeliams, V. Birštonui, S. Čižikienei, S. Dabkui, J. Damba- rui, V. Grybienei, K. Janulaitie- nei, V. Janulaitytei, M. Jurksie- nei, A. Kutkui, S. Kuzmui, G. Ma- cherin, J. Mažeikiui, L. M. Meier, D. Mičan, F. Mockui, L. P. Muraus- kams, E. Namikienei, L. Peveči- čienei, D. Puzerienei, P. Saplie- nei, A. Šeškuvienei, A. D. Simin- kevičiams ir šeimai, E. Simanavi- čienei, F. V. Skrinskams, G. Šu- tenei, J. K. Vėgiam ir dukrai Ri- mutei, B. Žekui, R. ir kun. A. Ži- linskams.

Tegul Aukščiausiojo palaima ly- di Jūs visus! Visuomet būsite ma- no širdyje ir maldose.

Danutė Keršienė

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį pasi- baigė "Vyčio" sporto klubo sto- vykla Wasagoje "Kretingos" sto- vyklavietėje. Tai paskutinė šių metų stovykla. Pasibaigus stovyk- loms, Mišios sekmadieniais sto- vyklavietėje nebelaikomos.

— Pakrikštytos: Daina-Joana ir Vaiva-Irena, Rasos (Lukoševičiū- tės) ir Pauliaus Kurų dukrelės.

— Ruošiasi tuoktis: Juozas Zen- kevičius su Vaida Stirbyte; Va- lerie Uzbalytė su Ernesto Longo.

— Rugsėjo 22 d. palaidota a. a. Nelė Januškevičienė, 88 m.

— Parapijai paaugojo: \$60 — E. A. Ripkevičiai; \$50 — K. S. Plu- čai; Kanados misijoms: \$100 — E. Ažubaliene.

— Mišios rugsėjo 30, sekma- dienį, 8.30 v.r. — už a.a. Eugenį- ją Šniokaitienę, 9.20 v.r. — už a.a. Joną Birgiolą, 10.15 v.r. — už a.a. Emiliją Bartkuvienę, Juozą Janu- šaitį, 11.30 v.r. — už parapiją, 8.30 v.v. — už a.a. Emiliją Bartku- vienę.

Iškilmės Anapilyje

Kun. dr. Prano Gaidos, "Tė- viškės žiburių" redaktoriaus, 50 metų ir kun. Jono Staškaus, Lietuvos kankinių parapijos klebono, 25 metų kunigystės sukakties iškilmės įvyks 1987 m. rugsėjo 27, sekmadienį, Anapilyje. Iškilmingos Mišios — 4 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje, pokylis — 6 v.v. (po pamaldų) didžiojoje Anapilio salėje. Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Į pokylį pakvietimus (\$15 asmeniui) galima įsigyti "Tė- viškės žiburių" administraci- joje tel. 275-4672. Sekmadie- niais po pamaldų (pradedant rugsėjo 30) pakvietimai bus platinami Lietuvos kankinių ir Prisikėlimo parapijų salėse.

KLK kultūros draugija "Žiburiai" ir Lietuvos kankinių parapijos taryba

A. a. Magdalena Barščiaus- kienė, 93 m. amžiaus, mirė 1987 m. rugsėjo 23 d. Etobicoke li- goninėje. Pašarvota Turnerio ir Porterio laidotuvių namuo- se Roncesvalles gatvėje. Lai- dotuvės — trečiadienį, 10 v.r., iš Prisikėlimo šventovės.

A. a. Bernardo Petkevičiaus mirties metinių proga Vytau- tas Budrimas paaugojo "Tėviš- kės žiburiams" \$30.

Anapilio moterų būrelis, pa- gerbdamas "Tėviškės žiburius" darbuotoją a.a. Feliciją Urbo- niene, vietoj gėlių paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

A. a. Felicijos Urbonienės atminimui, užjausdama jos šeimą, Valė Siminkevičienė paaugojo "Tėviškės žibu- riams" \$15.

A. a. Jono Vaitkaus atmini- mu Dana Bertulienė iš Delhi, Ont., paaugojo "Tėviškės žibu- riams" \$10.

VI. Paliulis, prisimindamas savo motiną a.a. Uršulę Paliu- lienę ir artimą giminaitę a.a. Mariją Senkuvienę, mirties metinių proga paaugojo "Tė- viškės žiburiams" \$70.

A. a. Napoleono Aukštikal- nio mirties pirmųjų metinių proga (rugsėjo 10 d.) S. V. Gold- bergai iš Sault Ste. Marie, Ont., paaugojo "Tėviškės žibu- riams" \$20.

V. J. Dumbliauskas, gyve- nantis Ontario Kingstone, yra ne tik "Tėviškės žiburius" skaitytojas, bet ir rėmėjas. Pastaruoju metu jis paaugojo "TŽ" \$70. Kadaise yra gyvenęs Toronte ir dalyvavęs lietuviš- koje veikloje.

"Nemarus mirtingasis", kny- ga apie arkiv. Teofilijū Matu- lionį, parašyta Kanadoje ir iš- versta į vokiečių kalbą, yra patekusi į visą eilę V. Vokie- tijos bibliotekų. Pastaruoju metu yra gauti du padėkos laiški iš Wiurtembergo kraš- to ir Aacheno vyskupijos bi- bliotekų.

Toronto vyrų choras "Aras" po vasaros pertraukos pradės naują sezoną repeticijomis rugsėjo 15 d., 7 v.v., Prisikėli- mo parapijos muzikos studi- joje. Kviečiami visi choristai ir buvę choristai sugrįžti, kad tinkamai galėtų pasiruošti dešimtmėčio programai. Tu- rintieji balsą ir norą dainuoti chore kviečiami išsijungti į "Aro" gretas. Dabar yra pats geriausias laikas. Sekantis choro pasirodymas įvyks š. m. spalio 25 d. Lietuvių namuose.

Choro valdyba

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvo 25-rių metų veik- los sukaktis bus paminėta spe- cialia iškilmė š. m. spalio 4, sekmadienį, 5 v.p.p., Prisikėli- mo salėje. Programa bus pa- skelbta sekančiame "TŽ" nu- meryje.

Toronto miesto vadovybė prašo gyventojus neišnešti į gatves šių atmatų: nereika- lingų dažų, vaistų, vabzdinių nuodų, nuodingų skysčių, kos- metikos daiktų, automobilių baterijų, valymo gaminių iki š. m. spalio 17 d. Tą dieną tiems daiktams veiks specia- lis pavojingų daiktų sandė- lis Eastern — Booth gt. nuo 9 v.r. iki 4 v.p.p. Jin galima bus suvežti pavojingas atma- tas.

"LKB kronikos" 15 metų su- kakties minėjimas įvyks 1987 m. spalio 25, sekmadienį, To- ronto Lietuvių namuose. Pa- skaitą skaitys Gintė Damuše- tė iš Brūklyno, Lietuvių ka- talikų religinės šalpos ir in- formacijos centro pareigūnė. Dainų koncertą atliks Toronto vyrų choras "Aras". Minėjimą rengia Kanados lietuvių žur- nalistų sąjunga ir choras "Aras".

Lietuvių fronto bičiulių sto- vykloje, kuri buvo surengta Dainavoje 1987 m. rugsėjo 13-15 d.d., iš Toronto dalyvavo: V. Aušrotas, S. Aušrotienė, V. Kriščiūnas ir V. Montvilas. Vieno vakaro meninę progra- mą atliko torontieškė "Sutar- tinė", vadovaujama N. Beno- tienės.

Žurnalistė Denyse O'Leary lankėsi "TŽ" redakcijoje, tei- ravosi žinių apie Lietuvos krikščionybės sukaktį ir pa- ruošė reportažą Kanados katali- kų savaitraščiui "The Catho- lic Register".

Daugiakultūrė konferencija tema "Etninis menas 1990 m." ("Heritage Arts in the 1990's") rengiama 1990 m. vasario 12-13 d.d. Winnipege. Tai pranešė daugiakultūrių reikalų minis- teris D. Crombie ir pakvietė tos konferencijos pirmininką Mavor Moor, buvusį "Canada Council" pirmininką. Telefo- nas informacijai (819) 997-7788 Celia Asselin.

Nauja Kanados daugiakul- tūrė taryba jau sudaryta da- bartinio daugiakultūrių reika- lų ministerio D. Crombie ir paskelbta. Pirmininku pa- kviestas Winnipeg dantistas Louis C. Melosky, ukrainietis. Narių skaičius — 60. Jų tarpe nėra nė vieno lietuvių, latvio ar esto. Bendrinės jų organi- zacijos, matyt, nepasirūpino, kad baltiečiai ten būtų atsto- vaujami.

Mūsų tautiečių, kurių gim- toji kalba yra lietuvių, pagal statistikos įstatą, visoje Kana- doje yra 10,295. Toks skaičius esąs naujausiam gyventojų surašyme, atliktame 1986 m. Prieš penkerius metus atlik- tame surašyme minėtasis skai- čius buvo 11,860. Jis apima tik- tai tuos, kurie užpildytose an- ketose pažymėjo, kad jų gimtoji kalba (pirmoji ir dar dabar su- prantama) yra lietuvių. Bend- ras lietuvių skaičius Kanado- je, pagal naujausius surašymo duomenis, dar nėra žinomas.

Kanados televizijos penktasis kanalas, remiamas daugia- kultūrių reikalų ministerio D. Crombie, yra suplanavęs se- rią vaidinimų "Toronto Tal- kies", kuriuose bus pavaizduo- jamos tautinių bendruomenių gyvenimas. Vaidinimų temos turi būti visuotinio pobūdžio, bet kartu atskleidžiančios ku- rį nors bruožą iš tautinių bend- ruomenių gyvenimo Toronte. Filmavimas bus pradėtas rug- sėjo mėnesį, rodymas televizi- joje — 1988 m. sausio mėnesį. Programos direktorius Alex Frame kviečia sugebančius to- kius dalykus kurti pateikti jam savo kūrinius šiuo adresu: To- ronto Talkies, 362 Gladstone Ave., Toronto M6H 3H6. Telefo- nas informacijai: Karen Grego- ry (416) 975-5637.

BALSUOTOJAS

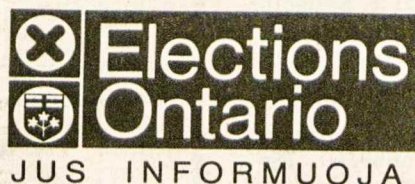
provinciniuose Ontario rinkimuose

rugsėjo 10, 1987

TURI BŪTI...

- Kanados pilietis
- 18 metų amžiaus ir vyresnis
- Gyvenęs Ontario provincijoje šešis pastaruosius mėnesius

Jūsų pavardė turi būti įrašyta **NAUJAME BALSUOTOJŲ SA- RAŠE** tos rinkiminės apylinkės, kurioje gyvenate arba **BALSA- VIMO PAŽYMĖJIME**, išduotame rinkimų pareigūno prieš 1987 me- tų rugsėjo 9 dieną, 8 v.v.

Paskelbta Vyriausio Ontario rinkimų pareigūno įstaigos Warren R. Bailie, CHIEF ELECTION OFFICER.

EX/34E

NORTH YORK BOARD OF EDUCATION

Champions in Education

NORTH YORK ŠVIETIMO VADYBA

Lietuvių kalbos pamokos

North York švietimo vadyba (The North York Board of Education) duos **LIETUVIŲ** kalbos pamokas šeštadieniais nuo 1 iki 3.30 v.p.p.

Mokiniai, einantys į viešąsias mokyklas, nuo vaikų darželio (Junior Kindergarten) amžiaus iki aštunto skyriaus, galės tas pamokas lankyti.

REGISTRACIJA bus Georges Vanier Secondary School rugsėjo 12, šeštadienį, nuo 1 iki 3.30 v.p.p. George Vanier S.S. yra Don Mills Road East, į šiaurę nuo Fairview Shopping Mall.

Papildomos informacijos teirautis skambinant **Ken Gould**, Heritage Languages Office 225-4661, Ext. 490.

18 - 28%

Tiek nuosimčių daugelis mokate už kredito kortelių paskolas. **KODĖL?**

Kodėl nepaimti sutarties paskolas (Contract Loan) iš savo kredito kooperatyvo?

Šią paskolą bus galima automatiškai pervesti kiekvieną kartą, kai tik pritrūks pinigų Jūsų čekių sąskaitoje. Ją bus galima pakartoti daugelį kartų be naujo prašymo paskolai.

Ją atmokėti galima pagal susitarimą dalimis arba visą iš karto. Nuosimčiai imami už šią paskolą yra tokie pat kaip ir už reguliarią asmeninę paskolą (žiūrėk mūsų skelbimą).

Taupyk ir skolinis savam kredito kooperatyve, bet nemokėk plėšikiškų nuosimčių svetimiesiems.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas

HAVAJAI

Ištaigingos 16 dienų atostogos su palydovu. Vienkartinė proga 1988 m. sausio 26 d. — tik \$2149, įskaitant visus valstybinius ir orauosčių mokesčius.

[Šią sumą įeina:

kelionė į Havajus ir atgal "Wardair" lėktuvų linija, maistas ir gėrimai lėktuve, havajietiškas sutikimas su gėlėmis, pervežimas tarp orauosčių ir viešbučių, 8 naktyų Vaikiki ištaigingame "Reef Hotel" viešbutyje, 7 naktyų Hawajų saloje, "King Kame Hameha" viešbutyje, kelionė lėktuvu tarp Vaikiki ir Hawajų, visas bagažo pergabenimas, pilna palyda ir susipažinimo pusryčiai, išvyka "Captain Cook" laivu.

Užsisakiusieji kelionę iki rugsėjo 30 d. gaus \$50 nuolaidą. Skambinti Raimundui Valadkai tel. (416) 279-4235, 2959 Bloor St. W. (prie Royal York) arba

tel. (416) 321-1061.

VISA MasterCard AMERICAN EXPRESS enRoute

Marlin Travel Marlin Travel

MONTREALQUE

Lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo 13, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių, Auš- ras Vartų parapijos salėje bend- rais tautiečių pietumis. Bus ir meninė programa, kurią atliks vyrų trijulė "Serenada" iš Toron- to, vadovaujama Ramūno Underio. Prisidės ir vietinės mokyklos mo- kiniai. Visi tautiečiai kviečiami dalyvauti ir paremti lituanistinę mokyklą.

Tautos šventės minėjimas ren- giamas AV parapijos salėje rugš-ėjo 6, sekmadienį, po 11 v.r. pamal- dų. Paskaitai pakviestas kpt. inž. Klemensas Čeputis iš Otavos.

Lietuvačių choras "Pavasaris" pakviestas koncertuoti Čikagoje, Jaunimo centre, š. m. rugsėjo 26 d. Spalio 3 d. šis choras koncertuos Toronto Lietuvių namuose. Spalio 10 d. jis koncertuos Montrealyje, AV parapijos salėje, VLIKo seimo proga.

"Baltijos" stovyklavietėje šią vasarą 4 dienas stovyklavo apie 20 būsimų skaučių bei skautų. Stovyklai vadovavo Silvija Žurke- vičiūtė-Lechman ir Jonas Valiulis, kapelionavo kun. J. Aranauskas, SJ, talkinamas dijakono Pauliaus Mališkos. Kr.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — Virš \$21,000,000; REZERVAS — virš \$600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/2%	Taupymo — special.	5 1/4%
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 3/4%	Taupymo — kasdienines	4 1/2%
180 d. - 364 d.	7 1/4%	Einamos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	6 3/4%	Pensijų — RRSP — term.	8 1/2%
60 d. - 119 d.	6 1/2%	Pensijų — RRSP — taup.	6 %
30 d. - 59 d.	6 1/4%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 9 3/4%, asmenines — nuo 10 3/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	—	—
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00	—
Penktadieniais	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00	—
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	—	10.30 — 12.30

Mažosios Lietuvos Fondas

217 BEDBROOK AVE. MONTREAL-WEST, QUE., CANADA H4X 1S2

Mažosios Lietuvos fondas, įsteigtas: 1. rinkti, leisti ir skleisti Mažąją Lietuvą liečiančią medžiagą, jos istoriją, kalbą, etnografiją, praeitį ir ateitį; 2. parodyti pasauliui, kad Mažoji Lietuva nuo amžių buvęs baltiškas-lietuviškas kraštas su savita praeitimi.

Tam pritardami, įsijunkime į Mažosios Lietuvos fondą; RĖMĖJAIŠ — iki \$99 auka; NARIAIS — \$100 ir didesne auka; MECENATAIS — \$1,000 ir didesne auka; GLOBĖJAIŠ-PATRONAIS — \$3,000 ir didesne auka.

Aukos siųsti: *Foundation of Lithuania Minor,*

c/o I. Adamavičienė, 18 Gracemount Cr., Scarborough, Ont. M1G 1K3.

Mažosios Lietuvos fondo valdyba

Taip, noriu įsijungti ir pridėdu čekį sumai \$.....

Vardas	Pavardė
Nr. gatvė	Miestas
Provincija	Pašto kodas

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas. neaugstos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses)

Turner & Porter

laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,

Toronto 3, Ont.

Tel. 533 - 7954

FEEL CHATEL 2180 Hurontario St. 279-7949

RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHATEL 2187 Bloor St. W. 767-3153